

Skromnejši, delovni krški praznik

7. junija podelitev občinskih priznanj

KRŠKO — V spomin na junaško smrt prvih krških borcev in vrnitev izgnancev imajo v krški občini 7. junija občinski praznik. Letošnje praznovanje bo skromnejše kot prejšnja leta, saj ga ne bodo povežali z otvoritvijo novega pomembnejšega objekta. Otvoritev tržnice 9. junija namreč spada v sklop prireditvev ob krajevnem prazniku Krškega.

Namesto običajnega slovesnega, skupnega zasedanja vseh zborov občinske skupščine in vodstev občinskih družbenopolitičnih organizacij bodo v četrtek, 7. junija, ob 17. uri na slovesnosti, ki jo bodo s kulturnim sporedom obogatili mladi, v mali dvorani Delavsko-kulturnega doma Edvarda Kardelja v Krškem podelili občinska priznanja.

Veliki znak občine bo dobil Jože Peterkoč s Senovega (za delo in dosežke pri družbenem razvoju občine); znak občine bosta prejela Roman Jankovič iz Kovinarske Krške (za izjemne dosežke pri tekmovalni kumarstvu in popularizaciji tega načina preverjanja znanja ter za dosežene uspehe pri delu) in Franc Strgar iz Leskovca, dolgoletni član in zvest kooperant toka Agrokombinata Krško. Priznanje občine bodo izročili temeljni organizaciji združenega dela Celuloza, katere delavci so lani naredili 132.326 ton celuloze, kar je več kot petina prihodka tovarne Djuro Salaj, nadalje Rokometnemu klubu Krško ob njegovi 30-letnici in Alojzu Pircu z Ravni, ki je eden največjih vinogradnikov in kooperantov. Agrokombinata.

P. P.

M. JAKOPEC IN J. PRIMC DOBILA DIPLOMO IN PLAKETO

LJUBLJANA — V počastitev obletnice smrti Toneta Tomšiča je Društvo novinarjev Slovenije 21. maja pripravilo slovesnost, na kateri so podelili nagrade in zlata odličja, poimenovana po revolucionarju in organizatorju partijske tehnike in tiska. Odličje za pionirsko delo v novinarstvu so tokrat prejeli Karel Grabeljšek, Lev Modic, Ivan Potrč in Stane Renko. Tomšičeva nagrada za življenjsko delo je pripadla Jožetu Korenu, za posebne novinarske dosežke pa Milanu Medenu in uredništvu Naše obrambe. Nagrado iz Tomšičevega sklada so dobili Vesna Bertonec — Popit, Milan Predan in Mira Valtl, med 23 dobitniki diplome in srebrne plakete Zveze novinarjev Jugoslavije za 25-letno delo v novinarstvu pa sta letos tudi Miloš Jakopec in Jože Primc, prvi upokojeni, drugi pa še pišočni novinar Dolenjskega lista.

Za ogled in nakup knjig

V Krkini avli odprt dolenski knjižni sejem

NOVO MESTO — V avli upravno-poslovne stavbe tovarne zdravil v Ločni so v ponedeljek, 28.

Srečanje dolenjskih obrnitov

Razvili prapor

DOLENJSKE TOPLICE — Na piknik jasi v Dolenjskih Toplicah je bilo v soboto, 26. maja, tradicionalno 5. srečanje obrtnikov in pri njih zaposlenih iz občin Črnomlja, Metlike, Trebnjega in Novega mesta. Organizator srečanja je bilo Obrtno združenje Novo mesto, pokrovitelj pa obrtna zadruga Hrast.

Srečanje se je začelo že v jutranjih urah, ko je iz Novega mesta krenilo proti Dolenjskim Toplicam skoraj 200 pohodnikov — obrtnikov. Na jasi so ves dopoldan potekala športna srečanja v malem nogometu, streljanju z zračno puško in vlečenju vrvi. Ekipa OZ Metlika je bila najboljša v nogometu, ekipa OZ Novega mesta pa

5. srečanje

PRVI PRAPOR ZA OBRITNIKE — V vsej dolgi zgodovini obrtnišva na Dolenjskem se še ni zgodilo, da bi obrtniki razvili svoj prapor. Na sliki: praporščak Obrtnega združenja Novo mesto Peter Kovačič in Jože Suhadolnik, ki v imenu izvršnega sveta občine Novo mesto pripenja prvi trak. (Foto: J. Pavlin)

je zmagala v vlečenju vrvi in streljanju z zračno puško in je na koncu kot najboljša ekipa prejela pokal.

Slovesni del srečanja je bilo razvitje prapora Obrtnega združenja Novo mesto s kulturnim programom. O zgodovini obrtnišva v tem delu Slovenije je skoraj tisoč zbranim obrtnikom in pri njih zaposlenim, o zgodovini obrtnišva na Dolenjskem spregovoril predsednik združenja Ivan Kranjc, zatem pa je spregovoril predsednik izvršnega sveta občine Novo mesto Jože Suhadolnik. Omenil je velik pomen obrtnega dela v prizadevanjih za stabilizacijo in za izvoz. V imenu pokrovitelja prapora je zatem obesil prvi trak. Srečanje se je končalo v vedrem razpoloženju ob zvokih Fan-tov vseh vetrov.

J. P.

maja, zvečer slovesno odprli 7. dolenski knjižni sejem.

Na otvoritvi je pel mešani pevski zbor Krke pod vodstvom prof. Mira Kokola. Osrednja pozornost pa je bila posvečena gostu, književniku in predsedniku republiškega komiteja za kulturo dr. Matjažu Kmeclu. Obiskovalcem ga je predstavila prof. Nataša Petrov, upravnica Študijske knjižnice Mirana Jarca, medtem ko je Staša Vovk prebrala nekaj odlomkov iz Kmeclovih del.

Na knjižni prodajni razstavi je kakih 800 knjig, ki so jih slovenske založbe izdale med lanskim in letošnjim majem. Naprodaj so z 10-odstotnim popustom. Poseben kot predstavljata pisateljsko delo dr. Matjaža Kmecla, letošnjega jubilarja — petdesetletnika. Novomeška knjigar-nja Mladinske knjige je podobno razstavila izdaje del pesnika Srečka Kosovele, katerega 80-letnico rojstva praznujemo letos.

Zgorjni del avle zavzema protestantika. Na razstavi, ki jo je pripravila Študijska knjižnica Mirana Jarca, so na ogled Luthrova, Guttenbergova in Dalmatinova „Biblija“ ter vrsta drugih del slovenskih protestantskih piscev. Študijska knjižnica je razstavila originalni izvod Dalmatinovega prevoda Biblije v slovensčino iz leta 1584, ki ga sama hrani.

Dolenski knjižni sejem bo odprt ves ta teden.

I. Z.

PESTER KULTURNI SPORED — Peto srečanje borcev in mladine na Pogani jami so obogatili kulturne skupine in posamezniki KUD Rude Oštre iz samoborske občine, senovska folklor, mladi iz brežiške osnovne šole in krškega šolskega centra ter harmonikar s koprivniške šole. Škoda je le, da je močna ploha kmalu po zaključku uradnega dela srečanja mnoge pregnala s travnikov v avtobuse. (Pod nosom pa so se obrisali tudi zasebniki — zaslužkarji, ki so hoteli za kilogram pečene jagnjetine kar 150 starih tisočakov!) (Foto: P. Perc)

Sporočila NOB niso obledela

Na Pogani jami na Gorjancih je bilo v soboto 5 srečanje borcev in mladine iz osmih občin spominskega območja Žumberak—Gorjanci — Govoril Jože Knez

POGANA JAMA — Na obronkih Gorjancev na slovensko-hrvaški meji je bilo v soboto, 26. maja, peto srečanje borcev in mladine žumberško-gorjanskega spominskega območja. Obudili so spomin na prvo srečanje hrvaških in slovenskih partizanov spomladi 1942, med blizu 2.000 glavo množico pa so se spleta številna znanstva in prijateljstva.

V imenu 300 mladih udeležencev pohoda iz jastrebarske, ozelske, samoborske, brežiške, črnomaljske, krške, metliške in novomeške občine, je komandant Jože Ivačić predal raport podpredsedniku republiške konference SZDL Jožetu Knezu, ki je bil tudi slavnostni govornik na letošnji

proslavi. Povedal je, da spominov ne obujamo le zaradi borb in zmag ter junštva dotlej neznanih ljudi, ampak se

● Grozdana Hrčič iz Samobora je v pozdravnem pismu predsedstva Zveze komunistov in Zveze socialistične mladine Jugoslavije prebrala zaobljubo zbranih na Pogani jami, še zlasti mladih, da nadaljujejo Titovo misel in delo.

vračamo predvsem k idejam tiste dobe, ko se je v krvi skovalo bratstvo. To poslanstvo je treba prenesti na mlade, saj sporočila revolucije niso obledela niti jih nismo popolnoma izpolnili.

STARI TRG PRAZNUJE

STARI TRG — V spomin na 1. junij 1942, ko je bil v Starem trgu večji napad partizanov na italijansko postojanko, praznuje ta krajevna skupnost svoj praznik. Proslava v počastitev praznika bo v nedeljo, 3. junija, ob 10. uri pred starotrško osnovno šolo, kulturni program pa bodo pripravili godba na pihala iz Predgrada, domači ženski pevski zbor, osnovnošolci in mladinci. V okviru krajevnega praznika pa že dlje časa potekajo tudi športna tekmovanja, v katerih merijo moči športniki iz kočevske, vrbovske in črnomaljske občine.

TORBICA V ZASAVJU

SEVNICA — Minuli teden je kurirčkova pošta iz rok sevnških pionirjev v Loki pri Zidanem mostu prila v varstvo vrstnikov iz laške občine. Pred tem so na igrišču pri sevnški šoli pripravili miting z bogatim kulturnim programom. Sodelovali so predstavniki vseh pionirskih odredov v občini. Zbranim je govoril predsednik občinske ZB Slavko Štrakelj.

P. PERC

Slovin: zaporne kazni

Med sodbami osmim udeležencem vinske afere v brežiškem Slovinu le dva oproščena

BREŽICE — Pisali smo že, da se je prejšnja sredo v Brežicah končalo sojenje osmerici, ki je tako ali drugače sodelovala v številnih nepravilnostih pri odkupu in prodaji vin brežiškega Slovina v letih 1979 in 1980. Senat sodišča brežiške enote temeljnega sodišča Novo mesto je izrekel petim obtožencem zaporne kazni, enemu pogojno, dva so oprostil, medtem ko postopek zoper štiri udeležence v vinski aferi še teče. Podrobnosti in zanimivosti iz preiskave in sojenja, kot tudi obrazložitev izrečenih sodb lahko preberete v današnji Prilogi.

MARJAN LEGAN

Zdravstvu pomagati ozdraveti

Dolenjske občinske zdravstvene skupnosti v težkem položaju — Zdravstvu dati prednost pri oblikovanju skupne porabe — MS SZDL ocenil volitve

NOVO MESTO — Ukrepi o zmanjševanju skupne in splošne porabe so zaostriili že tako težak položaj dolenskega zdravstva, kjer se razkorak med možnostmi in potrebami povečuje. Lani so kar tri od petih občinskih zdravstvenih skupnosti v dolenski regiji zaključile poslovanje z izgubo v skupnem znesku preko 21 milijonov, letos pa bo še slabše zaradi skoraj gotovega izpada republiških solidarnostnih sredstev. Zdravstvene skupnosti v takem položaju ne zmorejo pokrivati programa zdravstvenih organizacij medobčinskega pomena, kot ga predvideva osnutek sporazuma za letos, saj jim za to po resolucijskih izhodiščih primanjkuje skupaj skoraj 35 milijonov. Tako do podpisane sporazuma še ni prišlo.

O tem so razpravljali na seji medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko, ki je bila 28. maja v Novem mestu. Podprli so stališča, naj bi v občinah razpoložljiva sredstva v okviru skupne porabe prerazporedili v prid zdravstvenih skupnosti, ki pa bodo ustrezno spremenile svoje letne načrte.

Zavrnilo so razmišljanja o krčenju zdravstvenih pravic in še bolj o ozkih ukrepih na škodo bolnikov, kot je,

denimo, „varčevanje“ pri hrani v bolnišnicah. Delavci v zdravstvu naj še naprej iščejo notranje rezerve in se tvorno povezujejo za čim boljše izrabo zdravstvenih zmogljivosti. Pri nadaljnjem oblikovanju skupne porabe naj bi v občinah dali zdravstvu prednost. Šele če vsi ti ukrepi ne bi zagotovili dovolj denarja, potem bi začeli premišljati o povišanih participacijah za nekatere zdravstvene storitve.

Medobčinski svet je na seji tudi ocenil priprave in izvedbo volitev funkcionarjev v občinskih skupščinah in skupščinah interesnih skupnosti. Ugotovili so, da je bilo pri letošnjih volitvah zelo malo „zaticanj“ pri kadrovskih predlogih in rešitvah, kar pa ne pomeni, da je vse v najlepšem redu. Na Dolenjskem še vedno vlada kadrovski deficit, ki se letos ni kritično pokazal, ker ni bilo večjih zamenjav.

M. MARKELJ

V drugi polovici tedna, predvsem pa v soboto in nedeljo, bo prevladovalo sončno in toplejše vreme.

PRAZNIK GODB NA PIHALA — V Straži je bilo v nedeljo popoldne sedmo tradicionalno srečanje pihalnih orkestrrov Dolenjske in Bele krajine. Slovesnost se je začela s sprevodom, nadaljevala pa s koncertom, na katerem se je vsaka od devetih godb predstavila s po dvema skladbama. Na koncu je pet skladb skupaj zaigralo vseh 250 sodelujočih godbenikov, poslušalci pa so bili še posebej navdušeni nad nastopom domače godbe ter pevcev Dragice Čarman in Franca Javornika. V čast srečanja je bila že v soboto odprta razstava likovnih del domačih avtorjev, Marjana Maznika, Kostje Viranta in Franca Šalijsa, ki se je predstavljal z lesenimi plastikami. Na srečanju godbenikov je KK SZDL Straža podelila letošnja priznanja OF. Predstavi so jih: Ivan Virant, Jaka Krštine, Milan Posavec, Jože Koporec in OO ZSMS Rumanja vas. (Foto: J. Pavlin)

V izvozu slab začetek leta

Dolenjski izvozniki so se v prvem četrtletju znatno slabše odrezali kot lani — Vrednost izvoza padla skoraj za 8 odst. — Uvažamo le repromaterial

NOVO MESTO — V nobeni od štirih dolenjskih občin izvoz v prvih treh mesecih letošnjega leta ni dosegel ravni lanskega prvega trimesečja, najslabše pa gre Trebanjem. Bo zamujeno možno nadomestiti do konca leta?

V medobčinski gospodarski zbornici so ugotovili, da je celoten izvoz Dolenjske v prvem trimesečju navrgel 4,2 milijarde dinarjev, kar je za 7,8 odst. slabši rezultat od lanskega v enakem času. V

države s trdno valuto je šlo za 1 odst. manj dolenjskih izdelkov, zmanjšal pa se je tudi izvoz na kliniško območje.

Tudi uvoz je bil letos manjši, dosegel je 10,7-odstoten padec. Stopnja pokritosti izvoza z uvozom se je znižala od 124 v letu 1983 na 88 pri konvertibilnem območju, medtem ko se celoten izvoz z uvozom krije s 100 odstotki. To pa je malce ugodnejše od doseženega slovenskega poprečja za prvo trimesečje. Udeležba Dolenjcev v slovenskem izvozu je padla od lanskih 8,05 na 7,77 odstotka.

Po občinah so rezultati različni, najslabši pa zagotovo v Trebnjem, kjer so na konvertibilno področje izvozili komaj za 37 odst. lani doseženega izvoza, na kli-

riško pa le za 20 odst. Pri izvozu na zahodna tržišča so v letošnjih prvih mesecih najbolj uspeli v Črnomlju, kjer se je izvoz povečal za 17 odst.

Pri uvozu predstavlja kar 98,8 odst. vseh poslov nabava repromateriala, uvoz opreme pa ni bil omembe vreden. Prav to postaja zaskrbljujoče ob dejstvu, da imajo nekateri doslej močni izvozniki že povsem dotrajano opremo.

R. BAČER

Pohod 12. SNOUB

Tridnevni pohod po Beli krajini

V soboto, 19. maja, se je začel tridnevni pohod po Beli krajini po poteh 12. SNOUB, ki ga je pripravila ZRVS Otočec. Pohoda se je udeležilo 110 pohodnikov: učenci osnovnih šol Otočec, Grm, Bršljin, vojaki iz novomeške vojašnice, člani ZRVS in delavci Iskre TNN, ki je bila pokrovitelj pohoda.

Pohodniki so iz Novega mesta krenili z vlakom do Črnomlja, od tu pa peš do Zapudja, kjer je bil ob spomeniku žrtvam partizanski miting, na katerem so sodelovali vaščani in učenci OŠ Dragatuš. Pot je naslednji dan pohodnike vodila v Stari trg, kjer je bilo tovariško srečanje z mladino tega kraja, nato pa so pohodniki krenili po dolini Kolpe do Brega. Naslednji dan so nadaljevali do Vinice, kjer so pohodnike sprejeli učenci tamkajšnje osnovne šole. Pohod so zaključili z ogledom Zupaničeve rojstne hiše. Z avtobusi so se odpeljali v Črnomelj in nato z vlakom domov.

SILVO MESOJEDEC

PIONIRJI ZGODOVINARJI

KOPER — Pod geslom „Rastemo pod Titovo zastavo. Pionirji, veselo na delo!“ je od 24. maja naprej potekalo 15. srečanje pionirjev zgodovinarjev, ki se ga je udeležilo 114 pionirjev iz 38 slovenskih osnovnih šol. V treh dneh srečanja so se mladi pomerili v poznavanju zgodovine, program srečanja pa je bil poprezen že z obiskom muzeja Sergeja Mašere, ogledom slovenske Obale in srečanjem z mornarji jugoslovanske vojne mornarice.

Za praznik nova cesta

Za 24. maj — praznik krajevne skupnosti Dol. Toplice podelitev priznanj in otvoritev ceste

DOL. TOPLICE — 27. maja so Topličani zaključili svečanosti za letošnji krajevni praznik 24. maj, ki ga tu že 42 let praznujejo v spomin na uspešen napad borcev Dolenjskega odreda na Toplice, kjer se potlej za stalno okupator ni več naselil.

V nedeljo dopoldne so se krajani in gostje zbrali v Prosvetnem domu na proslavi s kulturnim programom in izvedbi domačih pevec in soljarjev, nato pa je v slavnostnem govoru orisal revolucionarno zgodovino Toplice Ivo Longar, sekretar občinskega komiteja ZKS in predsednik sveta domače krajevne skupnosti.

Omenil je tudi zagnanost krajanov pri raznih komunalnih delih. Sad takih prizadevanj je tudi nova asfaltirana cesta, medtem ko telefonija, gradnja postajališč in poslovalnih objektov na pokopališčih ter urejanje sosesk še čakajo uresničitve.

Na proslavi so svečano podelili letošnje plakete krajevne skupnosti, ki so jih prejeli: Jože Bučar z Bušince, Drago Čelič iz Gor. Sušic, Jože Grabnar iz Dol. Toplice, Franc Gril iz Dobindola, Pavla Peršina iz Dol. Toplice, Franc Zupančič iz Soteske, Marjana Špelko iz Dol. Toplice, Jože Muhič iz Kočevskih Poljan ter že drugi Gozdno gospodarstvo — tozd Podturn za vzorno in dolgoletno pomoč krajevni skupnosti.

Po proslavi so gostje in krajani prisostvovali otvoritvi nove, 5 kilometrov dolge ceste med Dol. Toplicami

in Gor. in Dol. Sušicami, s čimer so v topliški krajevni skupnosti asfaltirali poslednjo prometnico. Pri otvoritvi ceste je govoril Uroš Dular, predsednik novomeške občinske skupščine, ki pa je poudarjal sedanje zaostrene gospodarske razmere in dal tudi vedeti, da bodo poslej bolj redki dogodki in praznovanja, kjer bi odpirali nove ceste.

Topličani in gostje so se nato po novi cesti popeljali do Sušic, kjer so jim vaščani priredili gostoljubno dobrodošlico.

R. B.

NOVA CESTA DO SUŠIC — 27. maja so svečano odprli 5 kilometrov asfaltirane ceste med Dol. Toplicami in Sušicami. Ob tej priložnosti so soljarji izvajali program na cesti. Cesto je svečano odprl slavnostni govornik Uroš Dular, predsednik novomeške občinske skupščine. (Foto: R. Bačer)

Belsad v korak s HP Kolinsko

S priključitvijo k HP Kolinski bo črnomaljski Belsad v desetih letih razvil nov proizvodni program — Vlaganja v opremo in zidove

ČRNO MELJ — Na osnovi vabljivega in dobro pripravljene proizvodnega programa HP Kolinske so se delavci črnomaljskega Belsada sredi marca odločili, da izstopijo iz okvira tamkajšnje kmetijske zadruge ter postanejo peti tozd ljubljanske delovne organizacije. Za priključitev so se odločili tudi delavci HP Kolinske, pretekli petek pa je bila v okviru priprav na popolno priključitev v Črnomlju slavnostna seja delavskega sveta delovne organizacije in Belsada.

Glede na možnosti prodaje izdelkov in postopno vlaganje v zidove in stroje, je HP Kolinska predvidela razvoj Belsada v treh fazah. V letošnjem letu, ki predstavlja prvo obdobje, bo Belsad povečal dosedanja proizvodni program, novost pa je standardna pizza. Proizvodnja bo tako večja za 250 ton, kupili pa bodo tudi nov zapiralko za pločevinke. Letu 1986 bodo namenili za opremo 57,7 milijona dinarjev, nadaljnjih 24,5 milijonov pa za investicije v objekte. Proizvodnja se bo v primerjavi z letošnjim letom povečala za dobro tretjino, začeli pa bodo proizvodnjo novih vrst konzervirane zelenjave, marmelad, pizz, zelenjavnih omak, ajvarja in ketchupa. V tretjem obdobju,

ki se začne čez 10 let, bodo v Belsadu vložili v opremo in objekte skoraj 100 milijonov dinarjev, proizvodnja pa se bo v primerjavi z začetkom prejšnjega obdobja podvojila in bo dosegla skoraj 9 tisoč ton izdelkov.

Kot je na slavnostni seji dejal predsednik črnomaljskega izvršnega sveta Janko Gladek, pomeni omenjeni program za Belokranjce tudi boljši kos kruha. Lojze Deželak, predsednik KPO HP Kolinske pa je poudaril, da je bilo sodelovanje med Belsadom in njihovo delovno organizacijo že doslej dobro, sedaj pa je dobilo še trdnjšo in širšo perspektivo.

M. BEZEK

Udarniška sobota

Udarniška akcija na Senovem spet zelo uspela

SENOVO — Sobotna druga udarniška akcija v rudniku rjavega premoga Senovo je uspela še bolj kot prva, saj je tokrat sodelovalo preko 200 prostovoljcev. Tretjina udarnikov pa je bila iz drugih delovnih kolektivov, nekateri so prišli prav od daleč. Tako so večji poslovni partnerji, kot so ljubljanska Kurivprodaja in ljubljanske mlekarne ter brežiško Gozdno gospodarstvo, poslali cele ekipe. Ker je bila akcija namenjena predvsem očiščevalnim delom v jami, so na vozčke naložili le okrog 400 ton premoga, kar je precej manj, kot bi ga lahko, če bi se v celoti posvetili odkupu. Toda akcija je bila zastavljena tako, da bi lahko pritegnili čimveč ljudi, zato je bilo med udarniki tudi precej žena.

Senovski pihalni orkester Svoboda je udarnike po uspešni akciji prijetno presenetil, ko se je pojavil v rudarskih uniformah s koračnicami, ki so lepo sklenile drugo udarniško akcijo na Senovem. Ustvarjeni dohodek bodo namenili izboljšanju delovnih pogojev v jami in v separaciji.

P. P.

ODPRTA ZA JAVNOST — V času zgodovinskega simpozija „Menišтво na Slovenskem“ so v Pleterjah, po desetletnem delu, uspeli urediti staro gotško cerkev, ki je zdaj na voljo javnosti. Ob otvoritvi je pred udeleženci simpozija zapel Sentjernejski oktet

Obnova cerkve ob 900-letnici kartuzijanov

Simpozij „Menišтво na Slovenskem“

PLETERJE — Inštitut za zgodovino Cerkve, kartuzija Pleterje in cistercijska opatija Stična so od 23. do 25. maja pripravili zgodovinski simpozij „Menišтво na Slovenskem“. Več kot 80 znanstvenikov, zgodovinarjev, teologov in drugih iz Jugoslavije in tujine, se je v treh dneh seznanilo z zgodovino in duhovnostjo benediktincev, cistercijskih in kartuzijanov, hkrati pa so proslavljali 900-letnico kartuzijanov, 850-letnico ustanovitve samostana Stična in 750-letnico Kostanjevice. Zgodovinski simpozij, kjer se je zvrstilo veliko strokovnih referatov, je bil pomemben pridobitev za raziskovanje samostanske duhovne kulture. Kot je dejal zgodovinar in klasični filolog Jože Mlinarič, ki je na simpoziju predstavil tri svoje raziskave, je treba začeto delo nadaljevati.

Simpozij, ki ga je poldrugi dan gostila kartuzija Pleterje, so obogatili tudi z otvoritvijo stare gotške cerkve. Zgodovinski objekt, ki sta ga obnovili dipl. arch. Špela Valentinčič — Jurkovič in njena ekipa, je s pomočjo kartuzije Pleterje in matične Grande Chartreuse iz Grénobla izločen iz cerkvene klavzure in izročen s cerkvi in zakristijo na ogled širši javnosti (tudi za ženske).

Ob otvoritvi cerkve je govoril prior pater Janez Drole, ki je med drugim omenil, da smo s tem dogodkom lepo počastili devetstoletni jubilej kartuzijanov in da je to še en prispevek več k obogatitvi duhovne kulture našega naroda. Zahvalil se je tudi izvajalcem del, ki so opravili veliko dela.

Zgodovinski simpozij so sklenili v petek, 25. maja, v Kostanjevici, kjer so na predvečer zadnjega dne pripravili koncert mešanega zbora Consortium musicum iz Ljubljane, ki ga je vodil dirigent Mirko Cuderman.

SLAVKO DOKL

V hipu nared za pomoč

Odlčno pripravljene ekipe civilne zaščite iz brežiške občine na nedeljskem tekmovanju

BREŽICE — Stadion je v nedeljo, 27. maja, oživel že navsezgodaj zjutraj. Pred občinstvom in strokovnimi komisijami se je odvijalo tretje občinsko tekmovanje gasilskih enot civilne zaščite in deseto občinsko tekmovanje enot prve medicinske pomoči.

Tekmovanju se je odzvalo 16 gasilskih enot iz krajevnih skupnosti in 7 iz delovnih organizacij. Med 26 enotami je bilo pet ženskih. Pri moških ekipah so zasedle prva tri mesta ekipa CZ iz Tovarne pohištva, občinska gasilska enota CZ Mostec in gasilska enota CZ krajevne skupnosti Globoko. Med ženskimi desetinami se je uvrstila na prvo mesto desetina iz Tovarne pohištva in na drugo enota CZ — Tozd Orlica.

Vzporedno z gasilci so na delu stadiona nastopale ekipe prve pomoči, bilo jih je 27, od tega 19 iz krajevnih skupnosti in 12 iz delovnih organizacij. Prvo mesto je zasedla občinska ekipa medicinske prve pomoči, ki bo 16. junija zastopala občino Brežice

● Nedeljsko tekmovanje enot civilne zaščite iz vse občine je bilo priložnost za slovesno podelitev zlatih znakov civilne zaščite. Poveljnik občinskega štaba CZ Anton Držanič ga je izročil Francu Šavriču iz Dobove in tozdu Železniškega gospodarstva Popravljalnica voz Dobova.

ZMAGOVALKE — Brežiško občino bo zastopala na republiškem tekmovanju ekip prve pomoči v Novem mestu občinska ekipa, ki je v nedeljo, 27. maja osvojila prvo mesto v Brežicah. (Foto: J. T.)

NAŠA ANKETA

Mamice drugim in svojim

Če občanu kaj ni prav, se lahko pritoži in lahko po sicer dolgotrajnem postopku doseže tudi bistvene spremembe na bolje v njemu namenjenih službah. A kaj naj naredi naš najmlajši občan, ki še govori dobro ne zna, kaj šele, da bi krenil po delegatskih poteh? V tokratni anketi naj namesto njega spregovorijo njegove dopoldanske in često tudi poznopoldanske druge mamice, s katerimi deli vsakdanje takšne ali drugačne razmere v naših dolenjskih vrtcih. Kako gledajo na svoje delo „dvojne“ mamice, ki bde enkrat nad trumo drugih otrok, po končanem delu pa morajo posvetiti prepotrebno ljubezen in skrb tudi lastnim?

NADA GORENC, pedagog predšolske vzgoje v VVO Trebnje: „Težav nam vsekakor ne manjka: skupine otrok so velike in individualno delo skoraj ni mogoče, osebni dohodki so nizki. A vse te težave zbledijo ob dejstvu, da delavke v vzgojnovarstvenih oddelkih nimamo kam s svojimi otroki. Zlasti na podeželju smo jih prisiljene imeti v svojih skupinah, kar je slabo za varovanje pa tudi za naše lastne otroke. Vse to še dodatno prispeva k veliki obremenjenosti vzgojiteljic in pedagogov v otroških vrtcih. Kot kaže, še ne bo kmalu bolje, saj si v trebanjski občini ne moremo privoščiti gradnje dodatnih oddelkov, jasli ipd.“

KATICA ŽABKAR, varuška v Cicibanu Krško: „Varuška sem 9 let. Mislim, da je to poklic, ki ga ne moreš dobro opravljati, če bi mislil le na denar. Mene in moje kolegice najbolj moti delovni čas. Doma malo trpi družina, ker pridem pozno domov in moramo združiti kosilo in večerjo. Vzgojiteljice se tudi pritožujejo zaradi delovnega časa. Pravijo, da so največje žrtve pravzaprav otroci, ki morajo prežgdati iz postelje.“

MAGDA KIRAR, varuhinja v vrtcu na Ljubljanski cesti v Novem mestu: „V splošnem v našem vrtcu ni težav z varstvom po obratovalnem času. Morda se enkrat na leto zgodi, da otrok ostane pri snažilki. Letos smo imeli le en tak primer, da je otrok ostal dlje, ker je prišlo do nespornazuma v družini. Večkrat pa starši zamudijo po 10 minut, kar tudi ni prijetno. Vsem se mudi domov.“

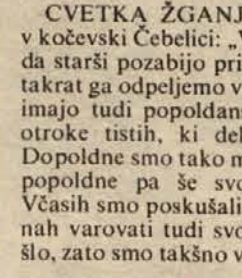

ANA PLUT, varuhinja v črnomaljskem vrtcu: „V glavnem so starši vestni in gredo po končani službi najprej po otroka v vrtec; od 15.15 skoraj vsi odpeljejo otroke. Skoraj vsak teden pa kakšen ostane. Rekorder je otrok, ki je ostal v vrtcu do pol sedmih zvečer. Vprašanje je, ali starši kdaj pomislijo, da ima tudi varuhinja svojo družino in otroke. Mene čakata doma dva. Kosilo imata šele ob 17. uri, kadar delam popoldne dlje.“

VIDA PAVLOVIČ, varuhinja v metliškem vrtcu: „Kot varuhinja delam že 12 let. Čeprav je delo težko in slabo plačano, ga rada opravljam. Moj delovni čas je od pol šeste ure zjutraj do 12. oziroma od 7. do 15.15, vendar le redko res delam le toliko, kajti tu so nadomeščanja zaradi bolniških, porodniške ipd. Prej, ko je bil vrtec odprt ob sredah do 17. ure, so kakšni starši svojega otroka kar pozabili tudi do 19. ure. Zgodilo se je, da smo me odpeljale otroka domov. Verjetno sem zaradi vsega tega kdaj zanemarjala svoje otroke.“

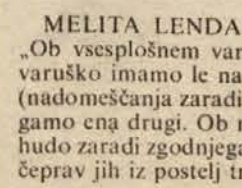
SLAVICA DERŽANIČ, varuhinja iz Trebeže: „Delo imam razdeljeno na dopoldan in popoldan. Imam dva otroka, ki sta že v šoli. Ker imam doma še mamco, me otroka toliko ne pogrešata. Med dopoldansko prekinjivo skuham kosilo in tako izkoristim proste ure za družino. Nasploh pa mislim, da je za ženske tak delovni čas težko sprejemljiv.“

CVETKA ŽGANJAR, varuhinja v kočevski Čebelici: „Včasih se zgodi, da starši pozabijo priti po otroka in takrat ga odpeljemo v novi vrtec, kjer imajo tudi popoldansko varstvo za otroke tistih, ki delajo popoldne. Dopoldne smo tako mamice drugim, popoldne pa še svojim otrokom. Včasih smo poskušali v svojih skupinah varovati tudi svoje otroke, a ni šlo, zato smo takšno varstvo ukiniteli.“

MARIJA PERK, varuhinja v ribniškem vrtcu: „Naše delo je zahtevno, naporno in živčno. Delam z živimi bitji. Otrok ni stroj, ki bi ga lahko zamenjal, če se mu kaj naredi. Dokler sem v službi, imam in moram imeti vse varovance rada. Doma seveda skrbim za svoja dva otroke. Mislim, da zaradi naporne službe nisem doma nič bolj sitna.“

MELITA LENDARO, vzgojiteljica v sevniškem Cicibanu: „Ob vsesplošnem varčevanju imamo v oddelku po 18 otrok, varuško imamo le na dve skupini, dostikrat pride ena na štiri (nadomeščanja zaradi bolniških). Rezervi ni; vzgojiteljice si pomagamo ena drugo. Ob marčevski spremembi ure je bilo otrokom hudo zaradi zgodnjega vstajanja. Sedaj so se že nekako navadili, čeprav jih iz postelje trgajo v trdem spancu.“

Kmetijstvo

ŽEHTA IN KOŠNJA

Aktiv kmečkih žena pri kooperaciji Agrokombinata Krško prireja v nedeljo, 3. junija, ob 14. uri na Dobravi pri Podbočju „žeh“ in košnjo, se pravi prikaz pranja perila z lugom in prikaz starega načina košnje in sušenja sena. Prireditev bo vodil Mito Trefalt, po prireditvi pa bo veselica in ples ob zvokih ansambla Lojzeta Ogorevca.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Zadnje čase je novomeška tržnica prav dobro založena, prodajajo tudi češnje, jagode, banane, vendar po cenah, ki niso vsem dostopne. Češnje prodajajo po 150 din kilogram, banane po 250 din, prve jagode pa so bile kar po 580 din kilogram. Na voljo je obilo solate, po 70 din kilogram, imajo svežo špinačo, berivko, šopke šmarnc itd. Vrtnarji imajo še vedno dovolj strank, ki kupujejo sadike zelenjave in cvetja. Konkurenca med vrtnarji je čedalje huja.

Sejmišča

NOVO MESTO — Naprodaj je bilo precej prašičev, a kupcev malo. Rejci so pripeljali 126 pujskov, starih od 7 do 10 tednov, ter 300 prašičev, starih od 10 do 12 tednov. Prodanih je bilo 128 živali, in sicer mlajše po 5.000 do 6.000 dinarjev, starejše pa po 6.000 do 8.000 dinarjev. Lastnika je zamenjalo tudi 15 prašičev, starejših od šestih mesecev, po 160 dinarjev za kilogram žive teže.

TREBNJE — Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 296 prašičkov, starih do tri mesece, prodanih pa jih je bilo 154, in sicer po 260 dinarjev za kilogram žive teže.

Še več krompirja v predelavo

Kolinska na Mirni je lani predelala 7000 ton krompirja — Po rekonstrukciji večje potrebe — Največ surovine naj bi dobili pri dolenjskih kmetovalcih

MIRNA — Vsakoletna srečanja pridelovalcev krompirja, predstavnikov zadrug, kmetijskih strokovnjakov v Kolinski, tovarni za predelavo krompirja, so priložnost za pogovor o dosežeh in načrtih za prihodnost. Takšno je bilo tudi srečanje pretekli petek, na katerem so zborovalci predvsem poudarili, da mora ta poljščina pridobiti v slovenskem merilu večjo veljavo. Spregovorili pa so tudi o načrtih, po katerih naj bi tovarna v prihodnjih letih potrebovala 3000 ton več krompirja kot doslej.

Tovarna, ki si je z dobrim odnosom do kmetov in zadrug na Dolenjskem pridobila precejšnjo veljavo, je lani uspešno poslovala.

Rekorder

Alfonz Jaki je lani prodal KZ Trebnje 56 ton krompirja — Na hektar ga pridelal 30 do 32 ton

BRINJE, MIRNA — Alfonz Jaki z Brinja šteje že leta med največje dobavitelje krompirja za Kmetijsko zadrugo Trebnje. Lani ga je prodal 56 ton, redi pa tudi živino, prodaja mleko, uspešno se je vključil tudi v pridelovanje tržnih presežkov pšenice.

Vseh teh uspehov prav gotovo ne bi dosegel, če bi ne imel skoraj idelanih pogojev za kmetijstvo. Posvetilo je zaokroženo, zemlja je v ravnini. Toda brez dela in uporabe gnojil ne bi dosegel teh uspehov. Res je, da sem lani prodal največ krompirja KZ oziroma Kolinski na Mirni, toda zame je bila lani slaba letina. Medtem ko je bil lani hektarski donos 28 ton krompirja na hektar, sem prejšnja leta dosegal tudi po 32 ton. Take uspehe pa lahko pripisem le temu, da se strogo držim navodil strokovnjakov iz kmetijske zadruge. Kaj to pomeni? Vsako leto za menjam vsaj polovico semena, poleg tega izdatno gnojim in škropim, kolikor terjajo krompir. Čeprav se zdi pridelovanje krompirja dohodkovno zanimivo, le ni tako. Res sem lani dobil 640 tisoč dinarjev, toda če bi seštel vse stroške, bi mi ostalo le okoli 40 tisoč dinarjev ostanka čistega dohodka. Kljub temu je pridelovanje krompirja bolj donosno, kot je reja živine ali prodaja mleka za trg. Čeprav se sicer ne morem pritoževati nad kmetovanjem, naj

le dodam, da je za kmeta vsak dan težje. Poleg dragih gnojil, strojev, nas bo po svoje prizadelo tudi plačevanje prispevkov za invalidsko-pokojninsko zavarovanje. Na kmetiji smo trije in seštevke prispevkov bo kar zajeten. Toda treba je s časom naprej in zagotoviti si moramo kolikor toliko mirno starost. Rad pa bi, da bi se družbenoekonomski položaj nas kmetov izboljšal in izenačil z delavcem.

gljivosti, bodo kmalu potrebovali še več krompirja. Zaradi vse dražjega transporta, utečenih poslovnih odnosov in močne tradicije pri pridelovanju krompirja na Dolenjskem naj bi večino krompirja v naslednjih letih odkupili na tem območju.

Poleg tržno izredno zanimive sorte igor, naj bi spet dobile veljavo sorte dobrin, vesna, jaka in druge. Sploh naj bi bilo semenarstvo duša napredka pri pridelovanju krompirja. Ker semenska pridelava ne napreduje po načrtih, naj bi zanjo prispevali tudi kupci jedilnega krompirja.

Vprašanja in probleme, s katerimi se srečujejo udeleženci „krompirjeve verige“, so strnili v sklepe. Krompir naj bi dobil med poljščinami večjo veljavo, več pozornosti morajo posvetiti pridelovanju semena. Zaradi spomladanskega pomanjkanja tega živila na trgu bi moral dobiti krompir svoje mesto tudi v občinskih in republiških blagovnih rezervah.

J. SIMČIČ

ZBRALI SO SE PRIDELOVALCI KROMPIRJA — V tovarni za predelavo krompirja na Mirni so se pridelovalci krompirja na svojem rednem zboru pomenili o težavah in uspehih. Terjajo več pozornosti za to poljščino, ki reže kruh mnogim dolenjskim kmetom. (Foto: J. S.)

Regres spodbuja koruzo

Povečano zanimanje za silažno koruzo v novomeški zadrugi — Pri setvi letos boljša oskrba

NOVO MESTO — Spomladanska setev je v novomeški občini zajela 28 odst. vseh obdelovalnih zemljišč v zasebnem sektorju. Površine, zasajene s koruzo, pa so se povečale za 15 odst. Med pridelovalci je opaziti zlasti povečano zanimanje za silažno koruzo, to pa verjetno zaradi uvedenega izrednega regresa za silose. Kdor je tak regres prosil in dobil, se je hkrati tudi obvezal, da bo do jeseni silos napolnil, sicer bo moral denar z obrestmi vred vrniti.

Na splošno ugotavljajo, v zadrugi in kmetje, da je bila ob letošnji setvi boljša oskrba z repromateriali, semeni in gnojili, pa tudi z rezervnimi deli za stroje. Kmetje so letos na veliko nabavljali (večinoma skupinsko) sejnalnice za koruzo in sadilnike za krompir.

Mehanizacija očitno napreduje, pač pa je bilo po mnenju pospeševalne službe v zadrugi zamenjanega premalo semenskega krompirja, zato bo potrebno poskrbeti vsaj za zaščito, da pridelek ne bo manjši.

PRED ŽETVIJO BODO OGLEDI

NOVO MESTO — Na območju novomeške občine so planirali zasejati 620 hektarov površin z ozimnimi žiti, vendar je bilo sklenjenih pogodb le za 380 hektarov, in to z 800 pogodbniki. Kljub vsemu računajo v zadrugi, da bo odkup tržne pšenice znatno večji, kot pa je bilo sklenjenih pogodb. Pogodbe so sklenjene le z onimi, ki so upravičeni do interventnih sredstev, proizvajalcev pšenice pa je precej več in bodo pridelali tudi prodali. Tak račun ni brez osnove, kajti veliko kmetov je na račun oddane pšenice že vzelo koruzo za zamenjavo. Ker so na nekaj parcelah organizirali vzorčno in poizkusno pridelavo pšenice, bodo še pred žetvijo organizirali skupinske ogledne teh parcel.

DAN ZADRUGE NA RUPERČ VRHU

RUPERČ VRH — V soboto, 26. maja, je kolektiv novomeška zadruga „Krka“ proslavil vsakoletni dan zadruga s srečanjem kolektiva in programom, ki je bil posvečen 20-letnici obstoja zadruga. Srečanje zaposlenih z udeležbo iz vseh tozdov in temeljnih združnih organizacij je minilo v prijetnem vzdušju.

Res je, da krompirja za seme kmetje niso pravočasno naročili; ko pa bi ga nekateri v zadnjem hipu le nabavili, ga ni bilo naprodaj. Sicer pa se kmetijstvo v novomeški občini bolj usmerja v pridelavo krompirja. Po sporazumu mora zadruga letos doseči tržno proizvodnjo 4.000 ton krompirja. Približno toliko so ga na tem območju pridelali tudi lani.

R. B.

Računi nikomur ne prizanašajo

Zakaj so na vzorni kmetiji Rudija Možgana zmanjšali število živine

VENIŠE — Razkorak med cenami kmetijskih pridelkov in repromateriala je večno predmet pogovorov s kmeti, ki jih nesorazmerja motijo kot malokaj. Tudi kmetu Rudiju Možganu iz Veniš v krški občini, postavnemu možaku, ki bi mu težka prisodil, da se bo že prihodnje leto srečal z Abrahamom, neumljen račun pokaže, da bo kosmati dohodek sicer velik, čistega pa bo ostalo malo.

Rudi je bil eno leto ključavničar v krški Kovinarski, eno leto pa je delal v Nemčiji, da bi nakupil stroje za kmetijo. Če se ne bi bil oče leta 1967 nagle srečal, verjetno se ne bi tako naglo povsem preselil v kmetovanje. Toda Rudija boli srce, če vidi, da je kje zemlja neobdelana, zato ni hotel dovoliti, da bi se to primerilo Možganovi kmetiji 10 hektarov obdelovalne zemlje zahteva pridne roke kljub vseh mehanizaciji. Možganovi premorejo zdaj dva traktorja, sejnalnico, škropilnico, sod za gnojivko; potrebovali bi še novo nakladalico. Od 5 hektarov gozda so morali podgreti hektar mladega drevja posekati zaradi daljnovidnosti. V Venišah pa imajo v najemu še 3,5 ha zemlje, kajti Rudi Možgan je že zgodaj spoznal, da imajo sami premalo zemlje za količjak smotrno tržno pridelavo hrane.

„Letos bomo pojedli meso, ki bi ga morali šele, prihodnje leto, ker pač ni dovolj krme. Predlani smo imeli v hlevu 45 glav živine, zdaj pa smo stalež zmanjšali na 33. Imamo 13 krav, 3 breje telice, ostalo pasu mlado govedo in prašiče. Zanimiv je podatek, da smo leta 1976, ko je bila krma še sorazmerno poceni in je je bilo dovolj, ob osmih kravah oddali 36.000 litrov mleka, predlani pa z dvanajstimi do trinajstimi kravami le 30.000 litrov mleka.“ pravi Rudi Možgan. Čeprav imajo dva korjasta silosa s skupno 260 kubiki prostornine, se Možganovi zavedajo, da samo domača krma ne da dovolj. Njihove krave dajo 3000 do 4000 litrov mleka, odvisno od kakovosti krme. Ta pa, žal, precej niha.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Trsna pršica

je v vinogradih veliko bolj pogosta kot pa trsna kodravost, o kateri smo pisali v prejšnji številki Dol. lista. Te pršice (latinsko: Eriophyes vitis Pgt) je letos zaradi hladne pomladi v dolenjskih vinogradih veliko (Trška gora, šentjernejski vinogradi itd.). Na mladem listju mladik najdemo značilne pege. Na zgornji strani lista te pege nabreknejo v mehurje, ki imajo značilno, bolj temno zeleno barvo. Na spodnji strani lista so pege poglabljene in preraščene z gostimi belimi dlakami, ki prehajajo sčasoma v rdečkasto rjavo barvo. Močno napaden list je spodaj v začetku skoraj bel, pozneje rdečkast, zgoraj pa mehurjast. Teh peg ne smemo zamenjati za pojav peronospor. Peronospora namreč v začetku tudi ustvarja bele pege, ne ustvarja pa na zgornji strani mehurjev, in po tem lahko ločimo trsno pršico od peronospor. Poleg tega se pršica pojavlja zgodaj spomlad (kot na primer letos) in ob razmeroma hladnem vremenu, medtem ko se peronospora pojavlja le ob primerni toploti in vedno pozneje kot trsna pršica.

Opisane znake na mladih listih trte povzročajo s sesanjem listnega tkiva drobne pršice, ki živijo med dlačicami na spodnji strani napadenih listov. Podobne so pršicam, ki povzročajo kodravost trte. Močan napad te pršice trto slabi. Tudi to pršico zatiramo z istimi sredstvi kot trsno kodravost, to je s tistimi, o katerih smo pisali v zadnji številki Dol. lista.

RDEČI PAJEK ALI RDEČA PRŠICA

(Panonychus ulmi ali Paratetranychus pilosus) Rdeči pajek je v zadnjih letih postal nevaren škodljivec vinske trte. Tudi letos so me nekateri vinogradniki že ob-

veščali o pojavu tega škodljivca v vinogradih.

Rdeči pajek povzroča porjavljenje starejših in kodravost mlajših listov, ki slednjič propadejo. Največ škode povzroča spomladi, ko odganjajo prvi lističi. Iz prezimljenih jajčec rdeče barve, ki jih škodljivec odloži na rozgah ožes ter na starejšem lesu trte, se spomladi izležejo četrt do pol milimetra velike ličinke rdeče barve, ki množično napadejo prve lističe trte in jih izsesavaju. Ličinke se značilno gubajo, rumenijo, na njih pa se pojavijo vijoličasto črnkaste pegice. Po teh znakih lahko razlikujemo pojav te pršice od že opisanih dveh pršic. Več pršice poleti povzroča sivkasto rumeno barvo listja, ki se ob močnem napadu obarva brnasto rdeče in se suši. Tako rdeči pajek ni samo spomladanski, ampak tudi poletni škodljivec iz druge in nadaljnjih generacij, ki jih je na leto lahko do pet.

Zatiranje. Žvepleni pripravki celo pospešujejo razvoj rdečega pajka. Na jajčeca smrtno vplivata tedion in animert, ličinke pa uničujemo s keltanom, matasystoxom in gusationom. Če je pršice zelo malo, proti pajku ni nujno posebej škropiti, kajti škodljivca bomo uničili z dodatkom enega izmed navedenih insekticidov ob rednem škropljenju vinogradov; če pa je škodljivca več, ne kaže odlašati s škropljenjem in čakati na redno škropljenje vinogradov. Zaradi pogostega in nepravilnega škropljenja proti rdečemu pajku postane pršica odporna na nekater pripravke, poleg tega mnogi pripravki uničijo tudi njene naravne sovražnike. Zato bomo proti rdečemu pajku škropili samo takrat, kadar je to res potrebno. Če se pršica pojavlja tudi poleti, v drugi polovici julija ali v začetku avgusta, škropimo z enim izmed omenjenih sredstev ali z neoronom, rospinom, tedionom. S tem preprečimo množično odlaganje zimskih jajčec škodljivca.

Rudija Možgan pri delu v vinogradu v Venišah

Gojili bodo nove kulture

KZ Črnomelj širi program — Prodaja Kolinski

ČRNOMELJ — HP Kolinska in Kmetijska zadruga Črnomelj bosta v kratkem podpisali samoupravni sporazum o dolgoročnem medsebojnem sodelovanju, ki bo zajemal možnosti pridelave posameznih kultur, ki jih HP Kolinska potrebuje za proizvodnjo.

S tem kmetijska zadruga širi dosežani program sodelovanja z Bel-sadom, ki je temeljil izključno na sadju in zelenjavi, tudi na žruga kulture, kot so lesniki, žitarice, krompir, gorčica, med ter mleko in goveje meso. Količina prodanega sadja in zelenjave pa se bo bistveno povečala.

Poleg tega bodo proučili možnosti proizvodnje drugih tržnih presežkov

na obstoječih površinah, zlasti pa možnosti investiranja v pridelavo gob. Za proizvodnjo nekaterih kultur, kot so lesniki, ribez ipd., pa bo potrebno skleniti dogovor o vlaganju v nasade. Program, ki ga načrtujeta HP Kolinska in kmetijska zadruga, bi moral biti uresničen do leta 1990, seveda pa bo KZ morala organizirati dodatno pospeševalno službo, ki jo bo, tako menijo v kmetijski zadrugi, sofinancirala HP Kolinska.

Naravni in drugi ekološki pogoji ter proizvodna usmeritev kmetijske zadruge dajejo dovolj možnosti za razširitev proizvodnega sodelovanja med obema delovnimi organizacijama in seveda kmeti.

B. M.

Kmetijski nasveti

Senčne plati paše goveda

Vsaka beseda o koristnosti, primernosti in donosnosti paše govedu je odveč. Priporočajo jo iz mnogih razlogov, ekonomskih, tehnoloških, zdravstvenih, in velika škoda bi bila, če bi zaradi nekaterih slabih strani, ki jih ima tudi paša, ne širili ali pa celo opuščali ta najboljši način prehrane.

Na govedo, ki se pase, preži več nevarnosti: kužne, zajedalske, presnovne in tako imenovane deficitarne bolezni, pa tudi zastripitve in poškodbe. Zlasti na kislem, močvirnem travniku ali pašniku je nevarnost velika, v mnogih primerih za pašo sploh niso primerne mehke, s kislimi travami zaraščene travnate površine. Pri tem se na silo ne da ničesar doseči, trajno rešitev da lahko le melioracija zemlje.

Če bi nevarnosti skušali razvrstiti po pogostosti, bi v naših razmerah med zajedalskimi boleznimi prišli na prvo mesto fasciolioza in parafistomozo, to sta jetrna in vampova metljavost. Z doslednejšo dehelmintacijo ali uničevanjem posrednika metljavosti, polžka mlakarja, bi se dalo več narediti, zahteva pa precej truda. Na srečo se je zadnja leta unesla ogrčavost goveda, pogostna pa je še pašniška krvomocnost, ki jo prenašajo klopi, zdravimo pa s kemoterapevtiki.

Zmotno je mnenje, da daje paša prav vse, kar žival potrebuje. Ne daje, zlasti primanjkuje živalim fosforja in natrija, zunanji izraz pomanjkanja pa je prisloično znana lizavost ter nenavadna požreznost goveda, ki se loti tudi obleke, lesa ipd. Natrija je v mladi travi do desetkrat premalo in nič čudnega ni, če žival tako hlepi po kuhinjski ali živalski soli. Dodajanje rudninske mešanice med pašo je nujno potrebno.

Na paši utegnejo čredo prizadeti tudi nevarne prebavne motnje, driske, tetanije, akutna timpanija ali napevanje, ko se živali, kot pravimo, obzro. Med nevarnimi rastlinami, ki jih pašne živali rade požro, so zlasti ortova praprota, jesenski podlesek, čmerika in nekateri strupeni pleveli. Pašnik, ki ima dosti takih rastlin, ni primeren, saj lahko prinese več škode kot koristi. Možna pa ga je izboljšati, saj obstajajo primerni herbicidi, s katerimi se zatre, denimo ortova praprota, ki je velika ovira uspešni paši na belokranjskih stelnjkih.

Inž. M. L.

Pripravljeni na slabše?

V pričakovanju še večjih težav imajo komunisti v svojem delovanju izredno pomembno vlogo

NOVO MESTO — Poslovni uspehi letošnjega prvega trimesečja kažejo, da se v novomeški občini razmere zaostrojujejo. Ker je vse več izgubarjev, likvidnost se slabša, izklop pa ne teče po planu, je pričakovati v naslednjih mesecih še znatno večje težave. Smo na slabšem, kot je povprečno stanje v republiku!

V takih pogojih deli in pridobivanja dohodka so komunisti pred zelo odgovorno in težko nalogo: pojasnjevati, prepričevati, zlasti pa aktivno sodelovati pri hitrejšem spreminjanju razmer. Tako so memli člani občinskega komiteja ZK v Novem mestu, ko so 22. maja ocenjevali analizo po četrtletnih periodičnih obračunih.

Odveč je zadovoljstvo tudi ob podatkih, da je bil celotni prihodek gospodarstva v prvih treh mesecih letos za 58 odst. boljši od lanskega v tem času, da je bil dohodek za 47 odst. večji in da je akumulacija narasla za 96 odst. Kar četrtina vsega ustvarjenega dohodka je šla za obresti, kje pa je šele odplačilo dolga!

Zaskrbnjuje je, da so se izgube povečale za 272 odst. in da je med izgubarji 24 delovnih organizacij iz gospodarstva s 7190 zaposlenimi. Izgubo pa je izkazalo tudi 7 negospodarskih delovnih organizacij s 1623 zaposlenimi. Med izgubarji je res nekaj sezoncev, pri katerih prvo tri-

mesečje v poslovnem smislu nikoli ni ugodno, toda poleg IMV, ki nosi 70 odst. izgub v občini, imajo težave še v drugih večjih delovnih organizacijah. Razmere se zaostrojujejo v tovarni Krka: Tozd Izolacije in Hotel Grad Otočec (prvi levji delež) imata skupno 60 milijonov dinarjev izguba, zdravilišča pa sploh niso v šteta. Na tovarno Krka v prvem trimesečju odpade že 10 odst. občinskih izgub. Zaskrbnjuje je pri Pionirju, ki ima v 4 tozlih 50 milijonov dinarjev izgube, pri gradbenih pa so v drugem polletju na vidiku še veliko huje težave.

Med izgubarji sta po dva tozda KZ Krka, Gozdnega gospodarstva, Cestnega podjetja, Gorjancev, Opekarna Zalog, da ne omenjamo ZTP, ki ga smatrajo za republiški problem. V to društvo štejeta še Gradbenik iz Žužemberka in novomeška Komunala. V negospodarstvu pa je kritičen položaj zlasti v bolnišnici. Skupno je izgub za preko 75 milijonov dinarjev.

Ob tem, ko izgube rastejo, pa je izvoz dosegel komajda lanskega raven prvega trimesečja, nikar da bi bil za 10 odst. večji, kot načrtuje občinska resolucija.

Na seji komiteja so izrecno poudarili, da bo gospodarskim možnostim potrebno čimprej prilagoditi celotno nadgradnjo, zato bo iz srednjeročnega in letošnjega plana marsikaj izpadlo ali pa bo odloženo na ugodnejše čase. R. BAČER

ČETRTKOV INTERVJU

Priznajmo: premalo dajemo Bolje organizirati prosti čas mladih, da ne bodo uhajali na stranpota

V okviru občinske Zveze Društev prijateljev mladine in Zveze kulturno-prosvetnih organizacij nasploh potekajo zadnje čase živahna prizadevanja, da bi obogatili prosti čas mladih, zlasti med bližajočimi se šolskimi počitnicami. Kaj pripravljajo in na kakšen način, je povedala Ivanka Mestnik, tajnica ZPM Novo mesto:

„Organizacija prostega časa mladih je splošen problem v vsej Sloveniji, ki ga skušamo po enotnih usmeritvah na svoj način oblikovati po občinah. Na novomeškem območju se neaktivnost mladih in pionirjev kaže tudi v naraščajoči mladinski kriminaliteti, zato skušamo kar najhitreje in učinkovito organizirati delo z mladimi v času, ko zapustijo šolske klopi.

V Novem mestu pripravljamo problemsko konferenco, ki naj bi to vprašanje osvetlila v več smereh. Ugotoviti moramo, kaj si mladi sploh želijo delati v prostem času. Analize kažejo, da je preko 70 odst. vseh dosedanjih aktivnosti s kulturnega področja, medtem ko življenje v današnjem času zahteva tudi druge usmeritve.

Verjetno več tehničnih dejavnosti, posebno računalništva, da bi jih pritegnili.

— Kako potekajo tovrstne dejavnosti po Solah? Ali tam mladim ne nudijo dovolj zunajšolskih zaposlitev?

Ugotavljamo, da je zunajšolska dejavnost tudi na novomeških Solah zelo različno razvita. Najboljša je na Soli „Katja Rupena“, kjer imajo kar 14 različnih dejavnosti, ki so jim mentorji ljudje izven prosvete. Drug primer je v Bršljunu, kjer je največ delovnih organizacij, imajo pa samo 5 zunanjih mentorjev, še te v glavnem le za šport. Težava je v tem, ker je čedalje manj mentorjev pripravljanih v prostem času delati z mladimi. Šole ne zmorejo vsega in tudi njihovi kadri niso usposobljeni za vse dejavnosti, zato bo potrebno predvsem v krajevnih skupnostih delo zastaviti na novih poteh.

V začetku junija organiziramo okroglo mizo, na katero vabimo vse organizacije in društva od jamarjev do planincev in gasilcev, posebno društva inženirjev in tehnikov, da bi jih skušali zainteresirati za pomoč v dejavnostih, ki si jih mladi želijo. V Novem mestu, pa tudi v nekaterih drugih večjih krajih imamo še precej tehničnih strokovnjakov, ki jih bomo skušali pritegniti v naše delo. Gre za skupno akcijo, v dobro vseh otrok, tudi njihovih.

— Kakšnih oblik dela se nameravate z mladimi poslužiti med šolskimi počitnicami, saj bo verjetno letos zaradi dragine več otrok preživelo počitnice kar doma?

„Naš svet za rekreacijo in letovanje otrok je prvi poizkus organiziranja prostega časa dobro opravil že med zimskimi šolskimi počitnicami. Na teh izkušnjah, vendar z nekaterimi novimi oblikami dela, bomo zapolnili vrzel prostega časa tudi med glavnimi šolskimi počitnicami. Prav zato organiziramo tudi problemsko konferenco in okroglo mizo.“ R. BAČER

Ivanka Mestnik: „Ne smemo se čuditi, če toliko otrok uhaja na stranpota, ko jim tako malo nudimo.“

Bogati plačajo najmanj

V metliškem vrtcu sedaj 185 otrok — Dve varuški premalo — Nekateri obrtniki plačujejo najnižjo oskrbnino

METLIKA — Doslej je v metliškem vrtcu, edinem v tej belokranjski občini, v vseh 24 letih še ni zgodilo, da bi morali zaradi pomanjkanja prostora kakšnega otroka zavrtniti.

Ko je vrtec postal pretesen, so pred leti dozdali tri igralnice in telovadnico, tako da je sedaj za 185 otrok dovolj prostora, veliko več otrok pa vrtce ne bo mogel sprejeti, kajti stari del in jasli so grajeni še po starih normativih.

„Pa tudi osebja imamo premalo, saj nam sedaj manjkata dve varuški, vendar nimamo denarja, da bi ju vzeli v službo.“ je povedala vodja vrtca Branka Hauptman. V metliškem vrtcu je zaposlenih 27 ljudi, od tega sta dve delavki na porodniškem dopustu, tako da jih sedaj dela 25; od tega je sedem vzgojiteljic, sedem varuš in štiri medicinske sestre. „Ena vzgojiteljica ima tri odelke 250-urne male šole, in sicer dva oddelka tukaj v Metliki, enega pa na Suborju; ta skrajšana priprava na šolo je namenjena otrokom, ki ne hodijo v vrtec, v vrtec pa je 29 otrok, ki obiskujejo celoletno malo šolo.“ V vrtcu so v glavnem otroci iz Metlike, nekaj pa jih starši, ki hodijo na delo v Metliko, vozijo tudi iz okolških vasi. V jaslih je sedaj 69 otrok od osem mesecev starosti do treh let.

Maja so precej poskočile oskrbnine, starši pa plačajo od 20 do 65 odst. ekonomske cene, odvisno od dohodka. Največ je takih, ki imajo 8 do 9 tisoč dinarjev mesečnih dohodkov na družinskega člana in plačajo 45 odst. ekonomske oskrbnine, kar znese 4.660 din za jasli za otroke do dveh let, 3.943 za otroke med drugim in tretjim letom in 2.968 din za otroke nad tremi leti. Prav pri plačevanju pa imajo precej težav in neprijetnosti. Tu gre v glavnem za nekaj zasebnih obrtnikov, ki na podlagi potrdil o dohodku iz davčne uprave plačujejo za svoje otroke najnižje oskrbnine, čeprav vsi vedo, da v resnici zaslužijo večji, kar se vidi tudi po njihovi življenjski ravni. Ostali starši se seveda zaradi tega pritožujejo in negodujejo, o tem je tekla beseda tudi na svetu zavoda in v skupščini skupnosti otroškega varstva, vendar na tej ravni ne morejo nič narediti. Prav pa bi bilo, ko bi te stvari uredili tam, kjer so za to pooblašani. A. B.

Nastopili slabi časi za žagarje

Jože Šot je edini žagar v metliški občini — Manj gradenj, manj dela

METLIKA — Edino strojno žago, tako imenovani gater, ima v metliški občini Jože Šot iz Metlike. „Čeprav sem po poklicu mehanik, sem postal gaterist, ko je imel to žago še moj oče, pri njem sem delal kakšnih 12 let, pred štiri leti, ko je šel oče v pokoj, pa je žago prepuštil meni. Jaz v glavnem delam za zasebnike, vendar se zadnje čase pozna, da se manj gradi, prejšo ljudje rabili precej več lesa za ostrešje in več gradbenega lesa, sedaj pa je tega vedno manj. Tudi če človek že gradi, je danes zelo težko priti do hlodovine, kajti gozdna jo prodaja v glavnem le firmam, jaz pa tudi nimam svojega lesa, ampak žagam samo, kar mi pripeljejo. Žagarstvo postaja vedno bolj sezonsko delo: spomladi je dela največ, nekaj jeseni, poleti zelo malo, pozimi se pa zaradi mraza tudi zelo malo dela.“ je pripovedoval Šot.

K njemu vozijo žagat les v glavnem iz Metlike in okolških vasi, medtem ko s pódzemeljskega konca vozijo žagat na tračno žago čez Kolpo, v Pravatino, ker jim je žaga veliko bliže. „Zaposlenega imam še enega delavca, če pa je treba, priskoči na pomoč tudi oče. Kaj veliko od te žage ne morem pričakovati, slabi časi so prišli za

Jože Šot: „Pred leti, ko se je več gradilo, je bilo tudi za nas žagarje več dela.“

žagarje, zlasti za take, kot sem jaz, ki moramo delati vse, gater je bolj primeren za žaganje na veliko, če pa moraš delati vse malenkosti, je treba žago kar naprej preurejati in se žagati s tem veliko zamudi. Za firme delam zelo malo, če bi hotel dobiti kakšen večji stalni posel, bi moral imeti predvsem veliko prostora za skladišče, tukaj sem pa na tesnem.“ A. B.

Stabilizacija sega do groba

Cesto do novega pokopališča na Marofu le usposobiti za promet, potem se vsa dela ustavijo — Ponovno preverjajo, če je občina zmožna investicije

NOVO MESTO — V enem letu je v Novem mestu potrebno najti kakršnokoli rešitev za pokopališča, ker bo na sedanjih zmanjkalo prostora. Vprašanje pa je, ali nadaljevati zelo zahtevno, čeravno že začeto investicijo pokopališča na Marofu ali zamisliti odložiti na kasnejša obdobja in medtem začasno usposobiti ostala pokopališča.

Stabilizacijska naravnost in hkrati potreba po odločitvi glede pokopališča v Novem mestu je botrovala dejstvu, da so začeli znova preverjati možnost za gradnjo mestnega pokopališča na Marofu. Za to gradnjo sicer še ni vse potrebne dokumentacije, v pripravljala dela pa je bilo doslej že vloženih 32 milijonov dinarjev.

Prav te dni buldožerji rinejo čez klanček na Mestnih njivah, da bi dosežali kolovoz spremenili v glavno cesto do novega pokopališča. Malo pretem pa so v Ulici talcev podrli nizko hišico, ki je bila napoti urejanju cestnega križišča za dovoz na Marof.

Novomeški izvršni svet je celotno problematiko 22. maja temeljito tehtal ob nekaterih novih ugotovitvah v smislu iskanja cenejših rešitev. Dela tečejo, stroški rastejo, vprašanje pa je,

če bo občina sposobna zbrati še manjkajoči denar, da bi novo pokopališče lahko začelo obratovati. Tokrat so že prišli na dan z zamislijo, da za zdaj ne bi gradili novih, najsodobnejših poslovnih objektov, ampak da bi odkupljene domačije zraven pokopališča spremenili v potrebne mrliške veže, sanitarije in gospodarske objekte. Prvi izračuni kažejo, da bi za cenejšo izvedbo pokopališča, da bi postalo uporabno, potrebni sveti pa bi zabiljeval udarjev. Izračuni sveti pa bi zabiljeval natančne podatke (in odgovornost zanje), kakšna dela bi za ta denar opravili.

Druga možnost, ki jo bodo tudi še preverjali, je razširitev pokopališča v Šmihelu, Ločni in Prečni, ki bi zahtevala — spet po prvi oceni — 13 milijonov dinarjev.

Komite za urbanizem in strokovne službe s komunalno skupnostjo bodo morali na zahtevo izvršnega sveta takoj v pripravo natančnih podatkov in številk za obe varianti novih pokopališč, nato bo padla odločitev. Medtem pa bodo vsa dela v zvezi z novim pokopališčem ustavili, čim bo v makadamski izvedbi dokončana pot do vrha Mestnih njiv. To je namreč potrebno, sicer kmetijska zadruga ne bi imela dostopa do svojih 120 hektarov površin, pa tudi sicer bi bila škoda pri prenehanju del v sedanji fazi. Odločitev, kje bo po letu 1985 prostor za mrtve Novomeščane, bo padla še pred počitnicami. RIA BAČER

TEKMOVALNI DAN PIONIRJA

NOVO MESTO — Več kot petsto delavcev SGP Pionir iz enajstih tozdov in dveh delovnih skupnosti se je zbralo na tradicionalnem tekmovalnem dnevu v Novem mestu. V imenu pokrovitelja, RO sindikata gradbenih delavcev, sta nastopajoče pozdravila predsednik Milan Šinkovec in sekretar Štefan Praznik, ki je tekmovanje tudi otvoril. V proizvodnem tekmovalstvu so bili najboljši delavci novomeškega gradbenega sektorja, pred Krškim in Metliko. Najboljše zidarje imajo v tozdu iz Ljubljane, tesarje in železokrivce pa v Novem mestu. V športnem deku tekmovalnega dne so se Pionirjevci pomerili v osmih panogah. Skupni zmagovalce je postala ekipa tozda Mehanizacija, kovinarstvo, instalacije, pred gradbenih sektorjem iz Novega mesta in Krškega. G. R.

KRVODAJALSKI AKCIJI V VINICI IN ČRNOMLJU

VINICA — Zavod za transfuzijo krvi Ljubljana pripravila za torek, 5. junija, krvodajalsko akcijo v Vinici. Odvzem krvi bo v gasilskem domu, in sicer od 7. do 12. ure. V sredo, 6. junija, pa bo krvodajalska akcija v centru srednjih šol v Črnomlju od 7. do 13. ure. Rdeči križ Črnomlja vlnjudo prosi krvodajalce, da pridejo na odvzem krvi ob točno določenem času, ki je naveden na vabilu, da ne bo gneče. A. B.

TEŽAVE S TELEFONI — Da težko dobijo telefonsko zvezo s svetom, če pa že jo, je izredno slaba, tako se pritožujejo Črnomaljci. Kakšne težave ima ob telefonskih številnicah ostali svet, da priključijo Črnomalce, pa si lahko slednji le predstavljajo. In ko že dobijo zvezo, se pač kdo oglasi na klic ali pa tudi ne. Če ostane telefon nem tam, kjer je zaposlen le eden, je razumljivo in opravičljivo — službeno odsoten pač. Drugače pa je, če se to zgodi v delovni organizaciji z več kot tisoč zaposlenimi, kot je na primer Belt; razlogov za opravičilo je malo. O tem, kakšno armado delavcev, sedečih ob telefonihi ima za sabo, in o tem, da bi si našel zamenjavo, telefonist v centrali gotovo ne razmišlja veliko.

ČE NE DOBRI, VSAJ POŽRTVOVALNI — Na 5. pohodu obrtnikov, pri njih zaposlenih delavcev in družinskih članov iz Dolenskih in Bele krajine, ki je bilo preteklo soboto v Dolenskih Toplicah, so poleg pohoda pripravili tudi športno srečanje. Res, da črnomaljski obrtniki v streljanju, vlečenju vrvi in nogometu niso ravno blesteli, saj so ekipno zasedli četrto. Zadnje mesto, zato pa so se zagrinje borili. Očitno bodo morali za prihodnje srečanje trenirati tudi kot športniki, ne le kot obrtniki.

Ribniški zobotrebci

LANI VEČ ŠKODE — Na območju občine Ribnica je bilo lani 9 požarov, ki so povzročili za blizu 6 milijonov dinarjev škode, leta 1982 pa 14 manjših požarov, ki so povzročili za blizu 800.000 din škode. Letos požarov še ni bilo. V bodoče bodo gasilci še lažje krotili "rdečega petelinca", saj se v občini gradi kar 7 gasilskih domov.

PREMALO DELAVNIC — V Ribnici primanjkuje prostorov za uslužnostne dejavnosti. Na novem Trgu Veljka Vlahovića so na primer zgradili veliko stanovanj, pa nobenega prostora za obrtno delavnico. Tudi v središču Ribnice ni prostorov za uslužnostne dejavnosti. Čevljar sploh ne more dobiti primerne prostora za delavnico. Bodo Ribničanje hodili bosi?

LE BOJ ZA CENE — V ribniški občini je 30 zasebnih gostinskih obratov, a le v šestih lahko dobi gost toplo hrano. V analizi drobnega gospodarstva je tudi navedeno, da ni v zasebni lasti nobenega objekta, ki bi nudil tudi prenočišče. Nam pa je znano, da imajo tudi zasebniki nekaj sob, kaže pa, da jih ne oddajajo. V analizi je nadalje ugotovljeno, da deluje v okviru Obrtnega združenja Ribnica gostinska sekcija, toda njeno delovanje (skrb) je bilo v preteklem letu usmerjeno zgolj na enotnost zviševanja cene usluge. Torej enotnost vsaj na enem področju, žal, ne pravem.

— Berem, da Ribničanje bolje gospodarite kot sosednji Kočevci? — Kakšne uspehe bi šele dosegali, če med delovnim časom ne bi bilo toliko plavih halj po gostilnah!

Drobne iz Kočevja

VEČ ČLANOV AMD — Avtomobilsko društvo Kočevje nadaljuje s tečajem za bodoče voznike motornih vozil. Kandidatov ne manjka. Kaže, da stabilizacijska stiska tega področja še ni zajela. V društvo se je letos vpisalo že več članov kot lani, in sicer 849 avtomobilistov, 2 motorista, 5 članov brez vozil in 82 članov podmladka.

VSE JE NABIRALO POLŽE — Letos je bilo nabiralec polžev precej več kot pretekla leta. Nabirajo je staro in mlado. Zaslugek je bil zadovoljiv in je pomagal zakrpati marsikatero luknjo v stabilizacijsko načrtih družinskih proračunih.

HIŠE RASTEJO — V okolici mesta raste kar precej novih zasebnih hiš. Vsi graditelji hitijo, da bi jih spravili čimprej pod streho in imeli tako pod ključem prostor, v katerega bodo shranjevali material za dokončanje gradnje. Seveda, če se jim posreči gradbeni material sploh dobiti.

Trebanjske iveri

ZE KOPLJEJO — Komaj so slavnostno predali namenu novo trebanjsko tržnico, že so spet začeli kopati jarko zaradi trebanjskega kulturnega doma. Zlobneži menijo, da je škoda, ker trasa ne teče čez sveže povajani asfalt na tržnico. Če bi namreč bilo tako, bi lahko traso jarka tako zarisali s kredo. O tem, da je tako prekopavanje nepotrebno in drago, zdaj ne bomo izgubljali besed.

SPET V HRIBIH — Delavci skupnih služb šis so se spet odpravili na izlet v hribe. Zdi se, da poleg rekreacije po truda polnem delu, iščejo v hribih tudi še kaj drugega. Morda pogled v lepšo sisovsko prihodnost. Sedanjost je za sedaj še hudo boleča. Noge in nogice, navajene sedenja za preobloženimi mizami (s papirji, seveda), namreč miso navajene pešačenja.

IZ NAŠIH OBČIN

Dobličica rešuje semiški vodovod

Ker je izvir Krupe onesnažen, bo vodovod za semiško območje speljan iz Dobličice — Predlog gradnje izdelan — Naložba velja 60 milijonov dinarjev

ČRNOMELJ — V vsej Beli krajini je le polovica prebivalcev, katerih domovi so priključeni na obstoječe vodovodne sisteme. O tem, kako preskrbeti prebivalstvo z dobro pitno vodo in kako dopolniti obstoječe vodovodne sisteme, je bila leta 1972 izdelana posebna študija, v kateri sta predvideni dve možnosti: sistem Krupa kot novi vir, ki bi pomenil dolgoročno rešitev preskrbe z vodo v obeh občinah, ter obstoječi sistem Dobličice.

Potem, ko je bil izdelan projekt in investicijski program sistema Krupa, ter izdana lokacijska odločba in zagotovljena sredstva prve faze izgradnje in ko je bil že načrtovan začetek del v lanskem letu, pa je raziskava dodatnih vzorcev pokazala, da je Krupa onesnažena. To spoznanje je bilo težko, zlasti za prebivalce semiške krajevine skupnosti, ki imajo največje težave s preskrbo pitne vode in ki so v Krupo polagali velike upe. Še toliko dodatni opremljenosti izvira Dobličice kot centralnega vodnega vira. Pripravljalna dela so stekla, izdelan je

● Vendar pa so, kot je dejal predsednik črnomaljskega izvršnega sveta Janko Gladek, prepričani, da je Krupa še moč rešiti. Naloga strokovnjakov je, da ugotovijo, na kakšen način bi lahko vodo v izviru očistili.

Ker ostaja Krupa dolgoročno rešitev, preskrba s pitno vodo pa je na semiškem področju vedno bolj pereča, je edina rešitev v razširitvi in ustreznih dodatni opremljenosti izvira Dobličice kot centralnega vodnega vira. Pripravljalna dela so stekla, izdelan je

POSVET SEKRETARJEV

ČRNOMELJ — Na nedavnem posvetu sekretarjev osnovnih organizacij ZKS v črnomaljski občini je beseda tekla o politično-varnostnih razmerah v občini, o izvajanju plana in primerjavi z usmeritvami resolucije in občinskega stabilizacijskega programa, sklepe zadnje seje občinskega komiteja ZK o delovanju političnega sistema pa bodo morali konkretizirati v vsakem okolju. Sekretarji so bili seznanjeni tudi s težavo mi evidentiranja v črnomaljsko mladinsko delovno brigado, o vprašljivi izvedbi MDA „Bela krajina 84“ ter drugih aktualnih vprašanjih.

„Vsi bomo pridobili!“

Krajani Mirne bodo v nedeljo glasovali za samoprisepek — Denar za igrišče, telefon, asfalt

MIRNA — V nedeljo bodo krajanje krajevine skupnosti Mirna glasovali o podaljšanju samoprisepeka. Potreba v krajevni skupnosti je veliko, in kar preveč prostora bi zavzelo, če bi našli vse, za kar bodo potrebovali denar. Nekaj bi ga zagotovo porabili za kritje zaostalih obveznosti, za urejanje pokopališča in mrliške vežice, za telefonijo. Asfaltno prevleko naj bi dobile nekatere ulice, na Mirni naj bi za otroke zgradili otroško igrišče, postavili naj bi javno razsvetljavo in še kaj. Razporeženo pred nedeljskim referendumom je kar optimistično, sicer pa o tem najbolj zgovorno pričajo izjave krajanov.

Pavlina Hrovat, Dana: „Vsak dinar po trikrat obrnemo, zato odločitev ne bo lahka. Toda če pomislim, kaj vse moramo na Mirni in v drugih krajih še narediti, potem sem gotovo za ta samoprisepek. Najbolj potrebujemo otroška igrišča, potem avtobusno postajališče, javno razsvetljavo. Nekaj denarja bomo potrebovali tudi za vzdrževanje objektov, ki smo jih zgradili v preteklih letih. Lahko bi rekla, da je ta samoprisepek nujen, saj sicer denarja od drugod ne bomo dobili.“

tovarne in druge objekte največkrat zgradili s svojimi silami. In tega, kar smo zgradili, ne smemo prepustiti propadanju. Vaščani okoliških naselij pa naj vedo, da so pred leti solidarnostno dobili pomoč, zdaj pa jo bomo potrebovali tudi mi.“

Milica Kos, prodajalka: „Zmeraj sem za napredek. In tega ne bo, če ne bomo sami poprijeli za delo. Res bo marsikomu težko dati denar za potrebe kraja, a brez muje se še čevljev ne obuje. Vsek bo po malem stisnil — pri teh cenah pa en odstotek gor ali dol tudi ne pomeni dosti — vsi pa bomo veliko pridobili.“

J. S.

Napredek, ki še ne zadovoljuje

Za boljši uspeh romskih učencev še veliko poglobljenega pedagoškega dela

ČRNOMELJ — V preteklem šolskem letu je obiskovalo osnovno šolo v črnomaljski občini 97 romskih otrok. V primerjavi z letom poprej se število romskih učencev ni povečalo, več pa jih je redno obiskovalo pouk (58) in podaljšano bivanje, se jih vključevalo v izvenšolske dejavnosti, v organizirano pripravo na šolo in obiskovalo vrtec.

Učni uspeh pa je bil kljub temu nekoliko slabši kot preteklo leto, saj se je zmanjšalo število odličnih in prvobitnih, vendar je tudi nekoliko manj ocenjenih. Med glavnimi vzroki za bistveno slabšo uspešnost romskih učencev je še vedno pogosto izostajanje od pouka. Šolsko obveznost je lani končalo 13 učencev, od tega so se trije vključili v srednji program usmerjenega izobraževanja, eden pa v skrajšani, ostali so se zaposlili ali ostali doma.

V črnomaljski občini sicer iz leta v leto opažajo pri delu z romskimi učenci določene uspehe in napredek, čeprav po uspehu in po vključevanju v ostale dejavnosti mladi Romi še vedno močno zaostajajo za svojimi vrstniki. Velika ovira pri tem je nedvomno tudi prepočasno reševanje vprašanja zaposlovanja in življenjskih razmer, v katerih živijo Romi. Prav tako bo za doseganje boljšega učnega uspeha romskih otrok potrebno še veliko poglobljenega pedagoškega dela.

B. M.

12 KOVINARJEV NA REPUBLIŠKEM TEKMOVANJU

ČRNOMELJ — Pretekli teden je bilo republiško tekmovanje kovinarjev, ki se ga je udeležilo tudi 12 tekmovalcev iz črnomaljske občine. Čeprav se ni nihče izmed njih uvrstil na zvezno tekmovanje, so bile njihove uvrstitve solidne, trije med njimi pa so se uvrstili do 10. mesta, in sicer na 4. strugar Miloš Dragoš iz Belta, na 8. ključavničar Dušan Gajič, prav tako iz Belta, ter na 10. brusilec Martin Šprajcar iz Iskre.

Trikrat večja izguba

Kočevsko gospodarstvo vse bolj odvisno od kreditov — Za OD so izplačali več, kot bi smeli

KOČEVJE — Kočevsko gospodarstvo je po podatkih SDK (informacija je sestavila ekonomistka Ivanka Mihor) doseglo v prvih treh mesecih v primerjavi z istim obdobjem lani za 64 odst. več celotnega prihodka (4,6 milijarde dinarjev) in za 47 odst. več dohodka (1 milijarda 245 milijonov). Kar 13 tozovov je izkazalo izgubo v skupnem znesku 137 milijonov dinarjev (indeks 305). Pri zgubarjih je zaposlenih 2.022 delavcev ali 30 odst. vseh zaposlenih v gospodarstvu.

Zgubarji krivice za izgubo neskladje cen, pomanjkanje surovin in reprodukcijskega materiala, sezonski značaj del in nerealizirane prihodke, ki znašajo pri njih 40 odst. izgube. Večina jih trdi, da že ob polletju ne bodo imeli izgube. Kazalci gospodarjenja kažejo, da se je gospodarstvo zmanjšalo za 5 odst., donosnost se je povečala za 2 odst., akumulativna sposobnost za 30 odst., in reprodukativna sposobnost za 8 odst. Število zaposlenih se je povečalo za 5 odst. Povprečni mesečni čisti osebni dohodek na delavca pa je bil 20.460 din (indeks 144).

J. PRIMC

Sodražica praznovala

Letos vrtec in asfalt proti Loškemu potoku Bronasta priznanja OF

SODRAŽICA — Proslava v počastitev krajevnega praznika Sodražice (spomin na prvo osvoboditev), 25. maja in dneva mladosti je bila v domu TVD Partizan, na njej pa je udeležencem govoril predsednik skupščine krajevnih skupnosti Janez Mihelič. Poročal je, da je bilo v minulem obdobju v Sodražici veliko narejenega, letos pa bo dograjen otroški vrtec, začela se bo gradnja stanovanjskega bloka, dokončano bo asfaltiranje ceste proti Loškemu potoku itd.

Na svečanosti so podelili letošnja bronasta priznanja OF. Prejeli so jih: Alojz Lunder, Anton Šile, Cvetka Vesel, Marija Zbačnik in Stane Rigler. Hkrati so bile podeljene spominske plakete udeležencem pohoda Štirinajste divizije na Stajersko, ki žive na območju krajevnih skupnosti Sodražica in Sv. Gregor.

Za zaključek svečanosti je bil izveden še kulturni program. V njem so nastopili pevski zbor iz Donita, tamburaški zbor, mladina in učenci osnovne šole.

* M. GLAVNONJIC

Praznik Gabra

Spominska soba dr. Petra Držaja v šoli

VELIKI GABER — Praznik krajevnih skupnosti in dan mladosti so letos Gabračani praznovali še posebej slovesno. V osnovni šoli so uredili spominsko sobo dr. Petra Držaja, po katerem nosi šola ime, odprli so razstavo izdelkov trebanjskega združenega dela, vrste mladinske organizacije pa je okrepilo 26 gabrovskih pionirjev.

Na skromni, a zato tembolj slovesni proslavi, ki so se je poleg gostov udeležili številni krajanje, so v kulturnem programu sodelovali domači pevci in učenci osnovne šole. Tedaj so odprli tudi spominsko sobo dr. Petra Držaja, partizanskega zdravnika, v kateri bodo učenci lahko spoznavali delček bogate zgodovine NOB in življenjske poti zdravnika, po katerem nosi šola ime. Poleg dopravnega kipa so v sobi razstavili tudi njegovi predmeti in dokumenti, med njimi zadnje pismo iz partizanov. Precej teh predmetov je šoli odstopila sestra dr. Petra Držaja, dr. Mara Marn-Držaj, nekaj pa so jih dobili iz arhiva CK ZKS, kjer so jim napravili faksimile.

V tej šoli si prizadevajo, da bi učenci kmalu spoznali, kakšne so možnosti zaposlovanja v združenem delu. Da bi učenci dobili predstavo, kaj vse delajo v trebanjskih tovarnah, so v šolskih hodnikih pripravili razstavo njihovih izdelkov. Na proslavi so sprejeli tudi listino o pokroviteljstvu DO Polikem — tozda Kemija impex, ki ima v Velikem Gabru svoj obrat.

SPOMINSKA SOBA DR. PETRA DRŽAJA — V osnovni šoli in Velikem Gabru so uredili spominsko sobo dr. Petra Držaja.

Predsednik odgovoril na očitke

Na seji občinskega komiteja ZK Trebnje sprejeli programske usmeritve — Delegati so izvedeli, v katerih osnovnih organizacijah so komunisti nedelavni

TREBNJE — Na seji občinskega komiteja ZK Trebnje, ki je bila pretekli četrtek, so člani lahko slišali odgovore na vsa tista odprta vprašanja, ki so jih postavili na volilno-programski konferenci, hkrati so sprejeli programske usmeritve za delo v prihodnjem obdobju. Manj razveseljivih podatkov pa so lahko slišali o poslovanju gospodarstva v prvih treh mesecih letos.

Na volilno-programski konferenci je bila med drugim izrečena pripomba, zakaj ne povedo jasno in določno, v katerih osnovnih organizacijah so komunisti, ki se sicer zavzemajo za politiko ZK, v praksi pa delujejo drugače. Predsednik komiteja Ludvik Lovše je v uvodni razpravi, ko je odgovarjal na očitke delegatov, dejal, da so taki komunisti v Zdravstvenem domu Trebnje. Tesnilih, IKG in v okolišjih, kjer so bili krstelji družbenega dogovora o delitvi dohodka. Idejno političnega izobraževanja pa se ne udeležujejo iz osnovnih organizacij ZK v krajevni skupnosti Trebnje, Dol. Nemška vas, GG Mokronog, GG Trebnje, Labod — tozdi Tememca

in Krojaške podjetja Trebnje, V Temenici že štiri mesece nimajo sekretarja OO ZK, podobno je tudi v KS Dol. Nemška vas, v eni izmed trebanjskih osnovnih organizacij pa novoozvoljeni sekretar ne opravlja nalog. Samokritično je ugotovil, da ne delujejo tudi komisije predsedstva komiteja. Ker je bilo slišati, da je kadrovanje za sekretarja potekalo tako rekoč za zaprtimi vrati, je med drugim navedel podatek, da je evidentiranje potekalo od lanskega junija dalje. Kar se kadrovanja tiče, težav še ni konec, saj mnogi sposobni komunisti ne prevzemajo odgovornejših nalog.

Ko je govoril o razreševanju razmer v trebanjskem zdravstvenem domu, je

navedel, da je bila 22. maja razširjena seja predsedstva občinskega komiteja ZK, kjer je sodeloval tudi član predsedstva CK ZKS Franc Šali. Predsednik začasnega kolektivnega poslovnega organa Lojze Podboj pa je člane predsedstva obvestil, da reševanje razmer v zdravstvenem domu poteka v redu in bo ukrep družbenega varstva trajal manj kot šest mesecev.

Po uvodni razpravi, ki pa je bila osrednja točka dnevnega reda, so delegati sprejeli programske usmeritve in operativni program dela. Hkrati so se seznanili tudi z rezultati trebanjskega gospodarstva v prvih treh mesecih tega leta. Da bi ne prišlo do zaostrovanja razmer, so vse osnovne organizacije skupaj s poslovnimi organi in finančnimi službami dolžne sproti spremljati razmere.

J. SIMČIČ

Gledalcev naj bo čim manj

V akciji NNNP napovedujejo Brežičani poslej več aktivnih udeležencev

BREŽICE — Nobena stvar ni tako dobra, da ne bi mogla biti boljša, zato so se pripravili za akcijo „Nič nas ne sme presenetiti“ 1984/85 obrnile v novo smer, v množičnost.

ji za SLO niso bile dobro razmejene, glede usposabljanja prebivalstva pa so bile pripombe, da je preveč informativno. So tudi v tem smislu predvidene kake spremembe?

Nejasne kmečke pokojnine

Posavci opozarjajo na vrsto pomanjkljivosti

KRŠKO — Že večkrat odloženi rok za ureditev kmečke pokojnine še vedno ni do kraja razjasnil vrsto nejasnosti, ki spremljajo to pomembno družbeno akcijo.

invalidskem varstvu, ko se le-ti hudo poškodujejo pri delu na kmetiji. Moti tudi to, da manjka izračunov, koliko bo to stalo. Doslej niso bile upoštevane pobude za pokojninsko varstvo kmetice. Zakonec naj bi imel enake možnosti za dokup let.

KO JE BIL DENAR, GOSTILNE ZAPRTE...

KRŠKO — Predvsem zaradi številnih delavcev iz vseh vetrov, ki so gradili kfsko nuklearko, so morali krški gostinci bolj zgodaj zapirati lokale.

ničarji, zaenkrat zelo uspešno, vodijo za plan. Vedo, da se ne obeta nič dobrega, če ne bodo proizvodnje nenehno povečevali, moti pa jih, da se tega očitno ne zavedajo marsikje v Jugoslaviji, tam, kjer veliko govorijo o delitvi, a malo ustvarjajo. Nesprijemljiva

ELEKTRIČARJI ZAHTEVALI SESTANEK

SEVNICA — Delavci Elektra Krško, delovodstva v Sevnici, so minuli teden zahtevali sestanek z vodilnimi delavci do ponedeljka.

na osnovi republiškega programa za zmanjšanje obremenitev gospodarstva bodo skušali kaj storiti tudi v krški občini. Po besedah predsednika občinskega izvršnega sveta Vinka Baha naj bi organizacije združenega dela predvsem z notranjimi rezervami in s samorazbremenjevanjem pripomogle k hitrejšemu razvoju. Do 15. junija naj bi v občinskem izvršnem svetu dobili sliko, kaj morajo storiti za razbremenitev gospodarstva. Iz kolektivov pričakujejo resne analize.

Rudnik dušijo samo posojila

Rudnik nekovin na Blanci: odlog za posojila? Kupci prihajajo

BLANCA — Po 8. avgustu se bo iztekel zakonski rok za sanacijo blanskega rudnika. Upniki in soustanovitelji se bodo nazadnje morali odločiti, ali mu bodo pomagali s tako imenovanim odlogom za posojila ali razglasiti stečaj.

vali posojila in sedanje obresti. Račun pove, da bi letos s prodajo 22.000 ton zaključili leto le še s tremi milijoni izgube. Druge obveznosti, saj je zaposlenih le sedem ljudi, so zanemarljive.

Več bo njiv, mleka in telet

Na 460 hektarjih bodočih njiv se bosta menjali setev koruze in pšenice — Melioracija ob Sromljici bo končana do pomladi 1985

BREŽICE — Ob Sromljici ta čas naglo dokončujejo regulacijska dela, ker bodo v prvih junijskih dneh začeli kopati odprte melioracijske jarke. Zatem bo na vrsti polaganje drenažnih cevi. Da pa ne bi prišlo do škode, bodo počakali tako dolgo, da kmetje pospravijo seno. Vreme jim precej nagaja, zato zamujajo s košnjo.

referenta za melioracije pri TOK, ogreti vsi po vrsti. Toda zaradi velikih naložb je smotrna edinole usmerjena proizvodnja, zato naj bi na teh površinah sejali poslej le dve kulturi, koruzo za zrnje in sihažo ter pšenico. S tem bi povečali količine mleka za oddajo in prirejo telet, predvsem pitancev do 200 kg za farmo v Globokem. Tej farmi so namreč namenjeni vsi presežki koruze in silaže.

DOBRO PRIPRAVLJENI — V soboto in nedeljo je imela enota protizračne obrambe teritorialne obrambe občine Krško uspešne vaje. Preverjanje usposobljenosti je dalo zelo dobre rezultate, najsi je šlo za streljanje v razne cilje v zraku ali na zemlji.

Leskovčani praznujejo Športne, kulturne prireditve — Bronasti znaki OF

LESKOVEC PRI KRŠKEM — Krajevna skupnost, družbenopolitična organizacija in društva ter osnovna šola heroja Milke Kerin iz Leskovca so pripravile pester spored za praznovanje krajevnega praznika, ki ga letos petič slavijo v spomin na vrnitev izgnancev.

Priglasilo se je že v soboto z nogometnimi srečanji, v nedeljo pa so se krajin množično odzvali pozivu na odprto prvenstvo v streljanju z zračno puško. Razstava domačih kmečkih specialitet in razstava izdelkov šole, vrtna ter delavnica pod posebnimi pogoji sta imeli tudi veliko obiskovalcev.

NASTOP V GRADU SEVNICA — Že nekaj let poteka vsako zadnje nedeljo v maju v tem mestu srečanje gasilskih godb Slovenije. Letos bo ob kongresu slovenskih gasilcev to srečanje v Mariboru. V soboto ob 16. uri bosta v gradu vseno nastopila sevniška gasilska godba in mešani pevski zbor Jutrjanke.

Bo breme pravično razdeljeno?

Predsedstvo občinske konference SZDL Krško: „Brez povečevanja proizvodnje in storilnosti ne bo stabilizacije!“ — Kako razbremeniti gospodarstvo

KRŠKO — V družbenopolitičnih organizacijah moramo nenehno spremljati in ocenjevati razpoloženje ljudi in dajati spodbude z dobrimi zgledi, so poudarili na seji predsedstva občinske konference SZDL v Krškem 24. aprila.

VRH NAD BOŠTANJEM — V soboto je bil to tudi vrh programa strokovnega usposabljanja rezervnih vojaških starešin sevniške občine. Začel se je s streljanjem na strelišču nad Radno, nadaljeval s pohodom do gostilne Martina Dolinska in nadvse učinkovito zaključil z ogledno vajo pešadijske enote JLA iz Novoga mesta.

ZLATI ZNAK SEVNIČANKI

LJUBLJANA — Prejšnjo sredo je v dvorani skupščine SRS prejela zlati znak ZSMS prof. Romana Ivačić iz Sevnice. Profesorica angleščine je vsa leta vzorna mentorica mladim.

Nazorna izvedba odpora

Ogledna vaja enote JLA v tesnem stiku s prebivalstvom — Usposabljanje članov sevniške ZRVS

razno poštojanko na „začasno zasedenem ozemlju“ nad vasico Vrh, opozoril na vse sestavine našega splošnega ljudskega odpora. Rezervne vojaške starešine sevniške občine pa so lahko videli nazorno izvedbo nalog iz svoje izpitne snovi. Z vpogledom v sam način poveljevanja preko megafona so lahko sledili radijskim zvezam enote JLA med delom. Na koncu sta predsednik občinskega izvršnega sveta Janko Rebernik in predsednik občinskega združenja ZZZ Slavko Štrukelj seznanila vojaške z gospodarskim utripom občine in njeno preteklostjo med NOB.

SEVNICA — Minuli petek je bil na Lisci slavnostni sprejem učencev sedmih razredov osnovnih šol sevniške občine v ZSMS. Sevniški planinci so hkrati izročili namenu svoj del poti v spomin na legendarni pohod XIV. divizije. Pot vodi iz Sedlarjevega prek 30 vrhov vse do Ljubnega, seveda tudi prek Lisce. Zbranim je govoril udeleženec zgodovinskega pohoda general Miha Buntar — Aleks. Kdor se zanima za to pot, lahko vse potrebno gradivo dobi pri planincih.

Krške novice

VRAČILO VELENJSKIH RUDARJEV

Krški papirničarji in velenjski rudarji vse bolj sodelujejo, posebno od tedaj, ko so bili Krčani na udarniški akciji v velenjskem rudniku. Prejšnji teden so v sindikalni dvorani Celuloze odprli razstavo umetniških slik rudarjev, tudi za kulturni program so poskrbeli Velenjčani. V soboto so rudarji delali na lesnem skladišču Celuloze. Udarniški!

FOTO STUDIO BODOR

Tak je naslov „tvrčke“ Mirande Bodor, ki bo ob občinskem prazniku v starem mestnem jedru (poleg Valvarsove knjižnice) odprla stelje. Fotograf (vsaj kočljak resnega) Krčani že dolgo pričakujejo.

BO TRŽNICA REŠILA RIBARNICO?

Šele pred kratkim odprta ribarnica nikakor ni uspela prav ogreti Krčanov, da bi se pogosteje odločili za cenejšo in bolj zdravo ribje meso. Ako ne bi bilo vrlih Brežičanov, kamor bi lahko prodali še več, bi v ribarnici že bolj tenko pisali. Obrati družbene prehrane in hotel Sremiči doslej niso pokazali pravega zanimanja za ribarnico, morda pa se bo kaj obrnilo na bolje, ko se bo ribarnica preselila na novo tržnico in bo bolj pri roki in na očeh.

ZA LEPŠE OKOLJE

Turistično društvo Krško se je znova vključilo v republiško tekmovalstvo za najlepše urejen kraj. Zato pozivajo vse krajanje občinskega središča, pa tudi delovne kolektive, naj poskrbijo za čim lepšo ureditev svojega okolja.

SEVNIŠKI PABERKI

VEČ „ROCKOVCEV“ — V petek zvečer je bilo pri taborniškem domu četrti srečanje posavskih rock in pop ansamblov. Sodelovalo je 10 ansamblov, katere je ta večer poslušalo okrog 600 ljudi. Občutno manj gledalcev, 287, ob tudi manj ansamblih, je bilo na sobotnem srečanju narodnozabavnih ansamblov. Blagajni tabornikov v prid so bili številni dobitki sevnških kolektivov in obrtnikov na srečelov.

„LOVIJO“ POLETJE

Minuli teden so se na gradbišču sevnškega bazena srečali vsi odgovorni za gradnjo tega objekta. Gradbinci Betona še vedno molčijo o roku dograditve. Kljub prizadevanjem 15. junija ne bo nič, čeprav jim pri gradnji spremljevalnih prostorov ne manjka veliko.

SPET KRAJA ROŽ — Ljubitelja cvetja, upokojenemu sevnškemu čevljarju Stoparju in njegovi ženi, so svojevčasno pokradli rože, v noči s sobote na nedeljo pa sta bila še ob perunike. Kateri „ljubitelj“ cvetja tako nesramno pobija veselje starim ljudem?

VPOGLED V POVELJEVANJE

Kolikor ni bilo vidno v naravi zaradi dobrega maskiranja vojakov, so med ogledno vajo vojakov JLA rezervni starešine lahko sledili njihovi radijski zvezi in nazornim pojasnilom. (Foto: Alfred Železnik)

Spet bolj skromen kulturni „šopek“

Letošnji dnevi mladinske kulture v novomeški občini so zelo okrnjen prikaz dejavnosti mladih — Zakaj ZSMS pri organizaciji stoji ob strani?

NOVO MESTO — V novomeški občini se od začetka minulega tedna vrstijo kulturne prireditve, ki jim je organizatorica, ZKO, dala skupni naslov „Dnevi mladinske kulture 84“. Podobno kot lani sodelujejo tudi letos mladi ustvarjalci in poustvarjalci, posamezniki in skupine, nastopajoči pa so otroci iz vrtec ter učenci osnovnih in srednjih šol. Vsekakor je moč zapisati, da postajajo ti dnevi tradicionalna oblika kulturnih manifestacij mladega rodu v novomeški občini. Dodajmo pa, da predvsem šolske mladine, saj mladi iz delovnih kolektivov, čeprav bi nemara imeli kaj pokazati, ne nastopajo, razen če niso vključeni v katerega od instrumentalnih ansamblov.

nave in v pojmovanju ljubiteljske kulturne ustvarjalnosti in poustvarjalnosti. Različnost je seveda dobrodošla, ni pa na mestu taka polarizacija, da ostajata dva, ki bi zavoljo svojega poslanstva morala sodelovati, vsak na svojem bregu.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

Trije naši v filharmoniji

Učenci dolenskih glasbenih šol na republiški glasbeni reviji

LJUBLJANA — V dvorani Slovenske filharmonije je bila 21. maja 1. revija mladih glasbenikov Slovenije, ki jo je Zveza društev glasbenih pedagogov Slovenije pripravila v okviru 16. mladinskega kulturnega tedna v Ljubljani. Na reviji so dolensko regijo med desetimi solisti in komornimi ansambli regijskih društev glasbenih pedagogov zastopali: kitarista Ervin Čirčič in Anton Črnugelj iz Črnomelj, glasbene šole kot duet kitar in violinistka Barbara Smolej iz krške glasbene šole. Za ta nastop so bili izbrani pred tedni na drugem regijskem tekmovanju glasbenih šol v Novem mestu (v Kozinovi dvorani). Na reviji so nastopili tudi prvonagrajeni ansambli in orkestri s trinajstega tekmovanja učencev in študentov glasbe.

Socializem ni in ne more biti skupnost revnih asketov, največ naj bi bil družba materialno in kulturno bogatih ljudi.

J. GORIČAR

KOLESARJI MK NAGRADILI BRALCE — Kolesarska karavana Mladinske knjige se je v ponedeljek, 28. maja, dopoldne na svoji 1000 km dolgi poti po Sloveniji ustavila pred poslovalnico Mladinske knjige na Glavnem trgu v Novem mestu. Člani odprave so daljši postanek izbrali za propagando za vožnjo s kolesom in za knjige, ki jih izdaja Mladinska knjiga, delili propagandno gradivo te založbe in s knjigami nagradili izžrebance izmed sodelujočih na kvizu, ki so ga mimogrede izvedli. Kolesarji so se potem odpeljali proti Metliki. (Foto: J. Pavlin)

Vsi programi v Posavju ostanejo

Za dva programa na brežiški srednji šoli malo prijav, zato jih še sprejemajo — Manj kot polovica osmošolcev se bo šolala v Posavju

BREŽICE — Naravoslovno-matematična tehnologija in pedagoška usmeritev sta Posavju potrebna programa, zato ukinitev edinih dveh programov v regiji na Srednji šoli Brežice z najzahtevnejšo 5. stopnjo srednje izobrazbe ne pride v poštev.

Tako je sklenil koordinacijski odbor za usmerjeno izobraževanje pri medobčinski gospodarski zbornici za Posavje in še dodal, da so v Posavju potrebni tudi vsi drugi programi, ker jih imajo Posavci v primerjavi z drugimi regijami zelo malo. Predvsem zaskrbljuje podatek, da se bo le 48,9 odst. generacije učencev šolalo v svoji regiji. Na razpisanih po 60 prostih mest za naravoslovnomatematično tehnologijo in za pedagoški program (učitelj!) je bilo le po 43 prijavi. Za ekonomsko usmeritev — program trgovinske dejavnosti — je že 59 prijavi in obstoj šole ni vprašljiv. Sicer pa podatki o prijavi za vpis v prvi letnik v posavske srednje šole kažejo, da interes za usmeritev v Srednji šoli Brežice že tretje leto upada v vseh treh posavskih občinah, najizraziteje pa v krški.

V Srednji šoli Krško se številno prijavi iz leta v leto bolj ujema s številom razpisanih mest, razen za skrajšani program, kjer je le pet prijavi. V elektro usmeritvi je v programu elektro-energetik

Še en nastop ob 20-letnici

Zaključni koncert v ribniški glasbeni šoli

RIBNICA — Tukajšnja glasbeni šola je minule dni proslavila lep jubilej: dvajset let obstoja in uspešnega dela. V dosedanjih obdobjih so iz nje izšle številne generacije učencev, ki so v letih šolanja dobile prvo znanje iz harmonike, kitare, violine, klavirja in drugih instrumentov.

V počastitev dvajsetletnice se je zvrstilo več glasbenih nastopov in drugih prireditev. Nedavno so pripravili zaključni koncert učencev iz vseh razredov, ki v tem šolskem letu obiskujejo glasbeno šolo. Izvajanje solistov in skupin so poslušali številni obiskovalci, še posebej stariši učencev.

M. G.

IGRA V STRANSKI VASI

STRANSKA VAS — Člani gledališke skupine z Ruperčevna so minulo nedeljo v tukajšnjem kulturnem domu ponovili predstavo komedije Toneta Partličja „Tolmun in kamen“. Pod režijskim vodstvom Vide Rataj, ki se tudi sama ukvarja s pisanjem gledaliških besedil, so igralci to sodobno slovensko komedijo predstavili na zgledni ljubiteljski ravni.

FINANČNI NAČRT IN VOLITVE

NOVO MESTO — V mali dvorani tukajšnjega Doma kulture se bodo v sredo, 6. junija, spet sestali delegati obeh zborov občinske kulturne skupnosti. Najpomembnejše opravilo bo sprejem denarnega načrta te skupnosti za leto 1984. Kot je razvidno iz predloga, bo na voljo nekaj nad 65,2 milijona dinarjev prihodkov. Skupščina bo zatem sprejela sporazum o svobodni menjavi dela in se v zvezi s tem seznanila z delovnim programom skupne službe za sise s področja družbenih dejavnosti. Na seji bodo opravili tudi volitve. Tako naj bi novi predsednik skupščine postal Roman Čelesnik iz Škočjana, njegova namestnica pa Vida Rataj iz KS Birčna vas.

primanjkljaj enak presežku v elektroniki, zato bodo s preusmerjenjem znotraj programov število uskladili. V Srednji tekstilni šoli Sevnica imajo za skrajšani program 25 prijavi, za srednji program 112 prijavi in so dobili soglasje za tri, namesto razpisanih dveh oddelkov.

V programe, ki jih izvajajo v Posavju, je drugje iz Posavja vključenih 81 učencev in je od 416 učencev vključenih v te programe v regiji 19,5

Že desetič „Igraj kolo“

Na tradicionalni folklorni prireditvi v Mokronogu bo nastopilo šest folklornih skupin — Tudi razstava

MOKRONOG — Na ploščadi tukajšnjega gradu se bo v soboto, 2. junija, ob 20. uri začela tradicionalna folklorna prireditve, ki jo domače Kulturno društvo Emil Adamič oziroma njegova folklorna skupina prireja že desetič. Sodelovalo bo šest slovenskih folklornih skupin. V mokronoškem kulturnem domu bodo ta dan pripravili razstavo ročnih del cicibanov, šolarjev in odraslih krajanov.

Folklorna skupina Bistra iz Borovnice, ki jo vodi Andrej Verbič, se bo na tem srečanju predstavila z dolenskim plesni in belokranjskim kresovanjem. Ples iz kamniških območij in iz Lupoglava bodo plesali folkloristi iz Kamnika pod vodstvom Francija

odstotkov. Največ jih je vključenih v Celje, Ljubljano in Kranj v programe

Letno ostane v Posavju doma od 70 do 80 osmošolcev. Skušali bodo ugotoviti, kaj delajo, saj po oceni zbornice kmetijske organizacije v Posavju za štipendiranje mladih bore malo stori. Pri brežiškem šolskem centru bodo skušali že prihodnje leto speljati oddelek grmske kmetijske šole.

kovinarstva in strojništva, tekstilni konfekcionar in elektroenergetiko.

P. P.

Poljanska. Skupina kranjske Iskre, katere umetniški vodja je Jože Ševik, bo prikazala ples z Goriškega in s Primorskega. Folkloristi metliškega društva „Ivan Navratil“ bodo izvedli Zelenege Jurija, kakor so ga naštudirali pod vodstvom Staneta Križa. Skupina boštanskega kulturnega društva Anton Umek — Okiški bo izvedla prekmurske ples, ki se jih je naučila pod vodstvom Petra Simončiča. Z izvirnimi gorenjskimi plesi nastopila skupina Mali vrh iz Nemilja — Podblice, ki deluje pod vodstvom Albina Lotriča.

Pred osrednjo, večerno prireditvijo bodo folklorne skupine obiskale nekaj krajev v trebanjski občini in prikazale nekatere ples iz svojih programov.

Skrajšan program izbral rojake

Galerija Krško spet odprla vrata — Prvi razstavljalec je grafik Rajko Čuber, brestaniški rojak — Mlademu ustvarjalcu napovedujejo še lepe dosežke

KRŠKO — Tukajšnja galerija, ki deluje pod okriljem Valvasorjeve knjižnice, si celo v najboljših časih za kulturo in razstavno dejavnost ni mogla privoščiti kaj več kot pet ali šest likovnih prireditev na leto. Ker ni ogrevana, je bila v obdobju mraznih mesecev zaprta, tako da je razstavna sezona vsakokrat trajala le borega pol leta.

Če upoštevamo, da vsaj dva poletna meseca zajame zatišje, v katerem zanimanje za mnoge oblike kulturnega življenja močno pojenja, so za intenzivno likovno dejavnost uporabni tako rekoč le štirje meseci. Ob normalnih razmerah bi bilo vodstvo galerije v nemajhnih zagati, kako načrtovati razstavnih program in kdaj imeti otvortive, da bi bil dosežen največji učinek tudi v javnosti, ker pa takih razmer ni, ni treba drugega, kot pametno razporediti razstave, ki jih skromna finančna sredstva še omogočajo. Nekaj problemov je ob omejenih možnostih le z izbiro razstavljalcev.

Za letos so se odločili, da bodo iz sicer neizmerne slovenske ponudbe izbrali likovne rojake, seveda ustvarjalce, ki so se že prebili, kot pravimo. Eden takih je tudi 27-letni Rajko Čuber, akademski slikar iz Brestanice, ki nadaljuje študij na specialki za grafiko pri Dolenjem in še posebej Novomeščanom dobro znanem prof. Bogdanu Borčiču, sicer priznanem akademskem slikarju in odličnem grafiku.

Razstavo Čubrovih stvaritev so v tukajšnji galeriji odprli minuli petek

ŠENTVID PRIČAKUJE

ŠENTVID PRI STIČNI — Na letošnjem XV. taboru pevskih zborov, ki bo 17. junija v tem kraju, bo nastopilo 267 zborov z okoli 7.980 pevci. Eden od dirigentov, ki bodo zborom dirigirali ob skupnih pesmih, bo tudi Slavko Rauch iz Novega mesta.

KOMUNISTI O ZKO

ČRNOVELJ — Predsedstvo občinskega komiteja ZKS Črnomelj je na nedavni seji obravnavalo delo občinske Zveze kulturnih organizacij. Znano je, da je znotraj ZKO preslabo povezovalno, preskromna dejavnost društev, da je v ZKO neustrezna kadrovska sestava, medsebojni spori in nezaupanja, da imajo prevlekljivi posamezniki ali skupinice, zaprti pa so za pobude od zunaj, ni množičnosti in širšega vključevanja, kvaliteta je slaba, ipd. Zato je bila dana naloga komunistov v svetu za kulturo pri OK SZDL in v aktivu ZKO pri sisku za kulturo, da temeljito ocenijo razmere na področju kulture ter za odpravo navedenih slabosti predlagajo ustrezne ukrepe.

zavolj barvne zamolklosti, težko razvozlati, saj so hudo abstraktne, polne neklih nedoločljivih znamenj, nekakšnih grafitov. Vendar pa avtor prav tako „pisavo“ dosega draž, celo izživ gledalca. Dejali bi, da „besedila“ sicer res ne moremo prebrati, da pa je način, kako je napisano, tisti, ki izziva.

I. Z.

Razstava ob 20-letnici

Na jubilejni razstavi v Posavskem muzeju dela petnajstih članov brežiškega likovnega društva

BREŽICE — Dvajset let je od taktar, ko je skupina likovnikov, ki so delovali v raznih krajih v tej posavski občini in dokaj neorganizirano nastopili v javnosti, v Brežičah ustanovila svoj klub. Člani so bili pretežno ljubiteljski slikarji.

Klub se je kasneje preimenoval v društvo in v taki organizaciji so likovniki dočakali tudi jubilej.

Brežiško likovno društvo šteje več kot dvajset članov. Organizirano delo je mnoge, ki so več let stali ob strani, spodbudilo, da so se včlanili. Tako se je ob jedru, ki ga predstavljajo starejši člani, zbrala skupina mlajših ustvarjalcev, med njimi tudi akademski slikarji. Nekateri so v društvo prišli od drugod, kjer so bili člani likovnih skupin (npr. iz Krškega, Novega mesta).

„RUY BLAS“ V CELJSKI GLEDALIŠKI IZVEDBI

NOVO MESTO — Minuli teden je tu gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja in v Domu kulture dvakrat uprizorilo romantično tragedijo „Ruy Blas“ francoskega avtorja Victorja Hugoja. Delo je režiral Andrej Hieng. Za letošnje abonente obeh redov, A in B, je bila to že osma abonmajska predstava.

Artičanom še zvezna „medalja“

Prosvetno društvo „Oton Župančič“ v Artičah dobilo plaketo „25. maj“, najvišje priznanje, ki ga podeljuje Zveza mladine Jugoslavije za dan mladosti

ARTIČE — Ni še tako dolgo, kar smo za tukajšnje prosvetno društvo, imenovano po pesniku Otonu Župančiču, zapisali, da predstavlja zavoljo razveženosti svoje dejavnosti, skrbi za kakovost, množičnosti v sekcijah, številnih prireditvah, svojskega načina razreševanja gmotne problematike, vključenosti v življenje krajevne skupnosti in še česa zgled ne samo za brežiško občino, ampak tudi za posavsko in dolensko regijo, hkrati pa, da je primer, vreden širše slovenske pozornosti.

Kdor pobilže pozna to društvo, ravnanje v njem in ve, da ni v kraju nikogar, ki bi stal ob strani ali na kulturno dejavnost celo gledal zviška kot na nekaj manjvrednega, ker pač nihče ne dobi plačila za trud v katerikoli sekciji, se tudi ne bo začudil ob uspehih, ki jih Artičani dosegajo že več desetletij.

Tradicija dobrega društvenega dela ni bila nikoli zares pretregana, še zlasti pa ne v letih po vojni. Za to so poskrbeli sami, in sicer tako, da so v dejavnost pritegnili vse, od šolarjev do najstarejših krajanov. Daleč naokoli ni nikarkršna skrivnost, da se artiško prosvetno društvo ponaša z največjim številom mladine v svojem aktivnem članstvu. Mladi pojo v zborih, plešejo v folklornih skupini, sestavljajo tamburaško in bobnarsko skupino, nastopajo

v gledališki skupini, so med flavtisti in delavni v foto-kino sekciji. Tako se tradicija res ne more prekiniti. Če je res, da seže dober glas v deveto vas, priznanja tudi za artiško prosvetno društvo niso mogla izostati. Za dolgoletne uspehe na področju ljubiteljskega kulturnega dela mu je Zveza kulturnih organizacij Slovenije podelila letos svoje najvišje priznanje — odličje Svobode z zlatim listom. Enako priznanje je takrat dobil tudi Miha Haler, član tega društva, organizator in pevovodja.

● Slovenski zlati „medalji“ za kulturo se je minuli teden pridružila še ena, zvezna. Artiško prosvetno društvo „Oton Župančič“ je tokrat prejelo plaketo „25. maj“, najvišje priznanje Zveze mladine Jugoslavije, ki ga podeljujejo za dan mladosti. Drugi slovenski dobitnik tega priznanja je Mladinski tehniški center iz Ljubljane. Ob tem, kar smo zapisali, ne pomeni zvezno mladinsko priznanje Artičanom nobenega presenečenja, čeprav so ga sami morda tako sprejeli. Zato tudi prihod plakete v Artiče ni mogel povzročiti daljšega praznovanja, bil je le trenutek slavlja, na katerem so sklenili, da bodo delali še z večjim veseljem in trudom kot do zdaj.

I. ZORAN

SREČANJE MLADIH VARČEVALCEV

18. maja smo se srečali mladi varčevalci Temeljne dolenske banke Novo mesto. Odpejali smo se v Črnomelj, kjer smo si na Gričku ogledali spomenik padlim borcem. O dogodkih med NOB v Beli krajini nam je govoril Radko Polič. Mladi varčevalci smo šli tudi na Mirno goro.

DAMIJANA ZAGORC OŠ Grm Novo mesto

DARILO AGROSTROJA

Pred dnevi je velik tovarnjak pripeljal pred našo šolo robnike za igrišče, ki jih je daroval pokrovitelj šole, obrat tovarne Agrostroj. To darilo nam veliko pomeni, saj bi sami robnikov ne mogli kupiti. Zdad težko pričakujemo, kdaj bodo začeli urejati novo rokometno igrišče. Direktor Agrostroja, R. Prosenec, in naš učitelj telovadbe sta za krajevni praznik že zakoličila prostor za igrišče. Okoli igrišča bo atletska steza.

JOŽE RADOVAN OŠ Šentrupert

TAKO KOT PRED 30 leti... so se vsedli nekdanji osmošolci novomeške gimnazije v soboto 26. maja na svoja mesta. Obhajali so lep jubilej „od priznanja ene zrelobe“. V časih, ko so se nad novomeško gimnazijo zbrali morda najbolj črni oblaki, odkar jo je pred 238 leti ustanovila milostna cesarica Marija Terezija. Letos bodo mladi obiturlenti v Sloveniji zadnjič pristopili k maturi — obletnice pa bodo, seveda, še ostale... (Foto: B. Babič)

Društvo zblizuje

Metliško društvo invalidov najstarejše na Dolenjskem

METLIKA — Pred osmimi leti so metliški invalidi prvi v dolenjski regiji ustanovili svoje društvo, ki šteje danes že 280 članov, od tega 40 podpornih. Kot se spominja Jože Vrtačič, ki je član od vsega začetka, ob novem letu pa je postal tudi predsednik društva, je bilo razlogov za ustanovitev kar veliko. „Invalidi se v okviru društva zblizujemo, hodimo skupaj na izlete, ob novem letu obdarimo starejše člane, društvo pa naroča tudi drva in premog ter tako prihrani članom marsikatero pot,“ pravi zadovoljno Vrtačič.

Jože pove, da posvečajo veliko pozornost družabnemu življenju invalidov, zato petkrat do šestkrat na leto pripravijo izlete, kar pa še

Jože Vrtačič

ne pomeni, da razpolagajo z velikimi denarnimi sredstvi. „Ves denar, ki ga dobimo, je od članarine in republiške Zveze invalidov. Ta sredstva nam seveda ne zadoštujejo, kljub temu da smo skromni,“ pove Vrtačič. Vendar se znajdejo za izlet še svoj delež, s seboj pa povabijo tudi člane društva upokojencev.

Delo v društvu invalidov poteka, čeprav so razkropljeni po vsej občini, zelo usklajeno in tekoče. Za to gre velika zasluga poverjenikom, ki jih imajo malodane v vseh vaseh. Le-ti so kurirji društva in skrbje za obveščanje članov ter povratno vodstva društva, pobirajo članarino, nudijo pomoč invalidom. Prav slednje so nekateri še kako potrebni, kar Vrtačič dobro ve, saj je bil dolga leta predsednik komisije za socialna vprašanja.

B. M.

DOGODIVŠČINE OTROK

KOČEVJE — Avto-moto društvo Kočevje je dni razdeljuje šolarjem barvno slikanico „Dogodivščine štiripersone detelje“, ki z besedo in sliko opozarja otroke, kaj vse jim preti na cesti, pri kolesarjenju, igranju nogometu itd. Previdnosti ni nikoli dovolj. Slikanico je založila Avto-moto zveza Slovenije ob denarni pomoči Zavovalne skupnosti Triglav.

A. A.

„GUGALNIK“ V BREŽICAH

V četrtek, 17. maja, smo si občani brežiške občine lahko ogledali predstavo Novaka Novaka „Gugalnik“, s katero so se predstavili brežiški gimnazijci. Za uspešno predstavitev, polno smeha, smo jih nagradili z obilnim ploskanjem.

MOJCA FLORJANIČ OŠ Brežice

AKCIJA V NASADU

Učenci sedmega razreda smo se udeležili delovne akcije v Vrbinu pri Brežicah, kjer smo v nasadu gozdnega gospodarstva pletli. Denar, ki smo ga zaslužili, bomo porabili za izlet.

IRENA ŠUŠTERIČ OŠ Globoko

OGLED DREVESNICE

Ko smo imeli naravoslovni dan, smo obiskali drevesnico v Mokronogu, kjer nam je nek tovariš razložil, kako gojijo drevesa. Nato smo šli v zdravstveno postajo in si ogledali zobno ambulanto in prostore splošnega zdravnika.

ANDREJKA RUPERČIČ OŠ Šentrupert

TEK V BREŽICAH

Tudi letos smo se udeležili teka mladosti v Brežicah. Najboljši trije iz vsake skupine so prejeli lične diplome. Letošnji tek mladosti je bil že 16. po vrsti.

ALENKA CIZL OŠ Artiče

pisma in odmevi

Gimnaziji v slovo

V globoki žalosti vam sporočamo, da se je iztekla življenjska pot najplemenitejše Novomeščanke, rojene v letu gospodovem 1746.

Vse svoje življenje je posvetila bistrenju duha bodoče slovenske inteligence, vendar ji je zadnja leta plemenito poslanstvo oteževala kronična finančna bolezen. Zadnji udarec je pokojnici zadalo usmerjeno izobraževanje.

Do ure pogreba, ki bo v ponedeljek, 4. junija 1984, od 8. do 12. ure leži v mrliški vežici SŠPTNU.

Zahvaljujemo se vsem profesorjem in profesoricam za opravljene obrede.

Zalujoči: vsi njeni

TELEVIZIJSKI SPORED

1. VI. petek

- 15.55 do 23.50 TELETEKST
15.10 POROČILA
15.15 SVETOVNO PRVENSTVO V KEGLJANJU, prenos finalnih bojov
17.50 MODRO POLETJE, oddaja iz španske nanizanke za mladi...

2. VI. sobota

- 7.45 do 11.15 TELETEKST
8.00 POROČILA
8.05 CICIBAN, DOBER DAN; HOP, SE MEH RAZPOČI, SMEH IZ NJEGA SKOČI
8.20 ZGODBE O POLUHCU: POLUHEC NESE KOSILO OČETU
8.40 ZGODBE IZ NEPRIČAVE
9.10 SKRIVNOSTNI SVET ARTHURJA CLARKA: POTOVANJE SE ZAČNE, angleška dokumentarna oddaja

3. VI. nedelja

- 8.40 do 13.05 TELETEKST
8.55 POROČILA
9.00 ŽIVŽAV, otroška matineja
9.50 MODRO POLETJE, oddaja iz španske nanizanke za mladino
10.25 M. Smoje: VELIKO MESTO
11.40 625, oddaja za stik z gledalci
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
15.10 do 22.45 TELETEKST
15.25 PRIMORSKA POJE, glasbena oddaja

4. VI. ponedeljek

- 17.20 do 22.50 TELETEKST
17.35 POROČILA
17.40 ZGODBE IZ NEPRIČAVE
18.10 TEHNOLOGIJA OPTIČNIH VLAKEN in ROŽE VODA, filma z beograjskega mednarodnega festivala znanstvenih in tehničnih filmov

5. VI. torek

- 16.35 do 22.50 TELETEKST
16.50 ŠOLSKA TV: KDO GOVORI V IMENU ZEMLJE
17.50 POROČILA
17.55 ZGODBE O POLUHCU: POLUHEC V SQSEDOVEM VINOGRADU
18.10 QUTERARE, prištinska

6. VI. sreda

- 18.00 do 22.50 TELETEKST
18.15 POROČILA
18.20 CICIBAN, DOBER DAN — ŽIGA ŽAGA
18.40 OSVAJANJE MORJA: BITI USKOK, potopisna oddaja

7. VI. četrtek

- 16.45 do 22.05 TELETEKST
17.00 ŠOLSKA TV: KDO GOVORI V IMENU ZEMLJE
18.00 POROČILA

- TIE, oddaja iz angleške nanizanke
22.05 DNEVNİK
22.20 TRETJI KLJUČ, jugoslovanski film
Mlad zakonski par se vseli v novo stanovanje. Ona toži, da ima občutek, ko da bi ju nekdo opazoval. In res, neznanec začne v njenem poštnem nabiralniku puščati denarna darila... Kdo ju torej opazuje in zalaga z denarjem? Naj denar porabita, in če ne, komu naj ga vrneta? Režiser Zoran Tadić ne skriva, da se v marsičem zgleduje pri Hitchcocku, to je bilo očitno že pri njegovem prvencu Ritem zločina, a tudi ob Tretjem ključu je vpliv velikega mojstra groze neizpodbiten. Glavni vlogi igraata Božidar Alič in Vedran a Medžimorec.

2. 17.10 Test — 17.25 Dnevnik —

- 16.00 POROČILA
16.05 MLADOST PETRA VELIKEGA, oddaja iz sovjetske nadaljevanke
17.15 PRENOS FINALNE ROKOMETNE TEKME ZA TROFEJO JUGOSLAVIJE
18.30 ČUDEŽI NARAVE: INDIJSKI SLONI, kanadska poljudnoznanstvena oddaja
18.55 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 ZADNI AMERIŠKI JUNAČ, ameriški film
21.35 ZRČALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
21.55 ZLATI PRAH, zabavnoglasbena oddaja
22.40 POROČILA

2. 15.00 Filmovnica — 15.30 Čevlji-

- 16.55 POROČILA
17.00 VISOK PRITISK, zabavnoglasbena oddaja
17.45 ŠPORTNA POROČILA
18.00 INTERMEZZO, ameriški film
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 Miško Kranjec: STRICI SO MI PAVEDALI
21.25 SLOVENC V ZAMEJSTVU
21.55 ŠPORTNI PREGLED
22.25 REPORTAŽA O TEKMOVANJU ZA EVROPSKI POKAL V KAJAKU IN KANUJU

- 18.40 PET MINUT ZA REKREACIJO
18.45 VAM, glasba za mlade
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 Polona Sepe: GLAS VSPOMIN; Žare Lužnik: KORAKI, filma AGRFT
20.50 35 MM — FILMSKA DELAVNICA (ob avstrijskem filmu POČASNO UMIRANJE)
22.50 DNEVNİK

- glasbena oddaja
18.40 PISANI SVET: OTROCI PRI DELU
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 N. Gordimer: ŠEST ČEV-LJEV ZEMLJE, oddaja iz zahodnonemške nanizanke
21.05 AKTUALNA ODDAJA
21.50 DNEVNİK
22.05 J. Cage — M. Cunningham;

- 19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00. FILM TEDNA: PREHODI, tunizijski film
21.40 DNEVNİK
21.50 OMIZJE

- 18.05 IGRAJMO SE GLEDALIŠČE: IGRALEC IN NJEGOV...
18.40 ČAS, KI ŽIVI — RAB, dokumentarna oddaja
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 TEDNIK
21.05 R. Gadeny: KENNEDY.

- 17.45 Majske igre — 18.15 Zdravstveno izobraževanje — 18.45 Zabavnoglasbena oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Okno v glasbeno delavnico — 20.45 Zagrebška panorama — 21.00 Zadnji ribič na Tisi (dokumentarna oddaja) — 21.50 Nočni kino: Detektiv (ameriški film) — 23.40 Kronika Sterijevega pozorja

ZAGREB 1

- 17.35 Video strani — 17.40 Poročila — 17.45 Majske igre — 18.15 Koledar — 18.25 Kronika občine Reka — 18.45 Aktualnosti — 19.30 Dnevnik — 20.00 V tretjem raju (oddaja iz angleške nadaljevanke) — 21.05 N. Kalogjera: Moji refreni (zabavnoglasbena oddaja) — 22.00 Dnevnik — 22.15 Paleta (kulturni magazin)

- čki na asfaltu (jugoslovanski film) — 17.05 Predšolski otroci — 18.00 Sedem sekretarjev Skoja (zadnja oddaja nadaljevanke) — 19.00 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 V družbi z... (glasbena oddaja) — 20.30 Ljudje iz marmorja (dokumentarna oddaja) — 21.00 Poročila — 21.05 Športna sobota — 21.30 Štefan Lukian (oddaja iz romunske nadaljevanke) — 22.20 Kronika Sterijevega pozorja

ZAGREB 1

- 17.30 Kritična točka — 18.00 Poročila — 18.05 Koledar — 18.15 Glasbena akademija vam predstavlja — 18.30 Priručno vaši — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zadnja pesem (ameriški film) — 21.45 Dnevnik — 22.00 Od našega dopisnika iz Sidneya

22.40 POROČILA

- 9.00 Oddaje za JLA — 15.25 Prenos avtomobilskih dirk formule ena za veliko nagrado Francije iz Monte Carla — 18.25 Povsem osebno: Predrag Vranicki — 19.10 Turistični vodič — 19.30 Dnevnik — 20.00 Diamanti na nebu (angleška dokumentarna oddaja) — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Intermezzo — 21.20 Zvezda čarobne sreče (2. del sovjetskega filma) — 22.40 Kronika Sterijevega pozorja

- 17.25 Dnevnik — 17.45 Slovenske ljudske pravljice — 18.00 Zgodbe iz davnine — 18.15 Grafiki — 18.45 Glasbeni album — 19.00 Športni grafikon — 19.30 Dnevnik — 20.00 Raziskovanja — 20.50 Zagrebška panorama — 21.10 Ženska za pultom (oddaja iz češkoslovaške nadaljevanke) — 22.20 Koncert Radmile Bakočević — 22.55 Kronika Sterijevega pozorja

VARIACIJE V, glasbena oddaja

- 17.25 Dnevnik — 17.45 Kdor hoče, ta zmore — 18.15 Čas knjige — 18.45 Musica da camera — 19.30 Dnevnik — 20.00 Psmarica — 20.45 Zrebanje lota — 20.50 Slovenija v letu 1944 (dokumentarna oddaja) — 21.35 Zagrebška panorama — 21.50 Jazz v studiu

- 17.25 Dnevnik — 17.45 Gusarji kapitana Kuka — 18.15 Govorimo o zdravju (izobraževalna oddaja) — 18.45 Prijatelj glasbe — 19.30 Dnevnik — 20.00 Mostovi prijateljstva (glasbena oddaja) — 21.05 Zagrebška panorama — 21.20 Koncert jugoslovanskih opernih prvakov — 22.05 Povodi in sledi (kulturna oddaja)

- oddaja iz angleške nadaljevanke
21.50 DNEVNİK

- 17.25 Dnevnik — 17.45 Pešec v avtomobilu — 18.15 Znanstveni pogovori — 18.45 Zabavnoglasbena oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 R. Wagner: Rensko zlato (koncertna izvedba opere) —

Kviz konfekcionarjev

Mladi so dokazali, da poznajo svojo stroko

SROMLJE — Mesec mladosti so mladinci Laboda — tovarne oblačil zaključili na Sromljah v rekreacijskem centru. V soboto, 26. maja, so organizirali kviz na temo „Razvoj slovenske tekstilne industrije“ in k sodelovanju

PRVA LABODOVA EKIPA — Prvo mesto na kvizu „Razvoj slovenske tekstilne industrije“ je dosegla Labodova A ekipa. Pokal izroča glavni direktor Milan Bratož.

nju povabili ekipe sorodnih delovnih organizacij. Tako so se po desetih letih ponovno zbrali mladi iz Lisce, Jutranjke, Novoteksa, Beti, Mure in Laboda. V Betino ekipo je sicer posegla bolezen, brez predstavnikov na Labodovi prireditvi pa ta delovna organizacija vendarle ni bila, saj je kviz

IZPOPOLNJEVALI ZNANJE

KOČEVJE — Okoli 600 poklicnih voznikov se je udeležilo predavanj ob akciji „Obnavljanje znanja in poznavanja novosti v cestnoprometnih predpisih“, ki sta jo organizirala ZSAM in AMD Kočevje. Po vsakem predavanju so udeležence testirali iz znanja prometnih predpisov, varstva pri delu, poznavanja motornih vozil in iz vozniške etike. Rezultati so bili zadovoljivi.

Organizatorjema in predavatelju Ivanu Krkoviču iz AVTA Kočevje so izrekli udeleženci priznanje in zahvalo za njihov prispevek k varnejši vožnji.

Za to akcijo so pokazali veliko zanimanja v Elektru, ZKGP in Posestvu Snežnik, kjer so sklenili, da mora predavanja obiskovati vsak voznik službenega vozila. Pričakujejo, da bodo podobno sklenili tudi v drugih OZD, saj s tem prispevajo k varstvu svojega oz. družbenega imetja. ZSAM namreča akcijo nadaljevati jeseni. Po nekaterih predlogih naj bi bila to sptoh stalna naloga te organizacije, ki združuje poklicne voznike motornih vozil.

V. ILC

Alojz Skender

KOČEVJE — Na kočevskem pokopališču smo se 24. maja za vedno poslovili od Alojza Skendera, upokojenega trgovskega poslovođa in častnega člana Ribiške družine Kočevje.

Alojz Skender, rojen leta 1912 v Zdihovem, je bil kot dober trgovec in poslovođa zelo priljubljen med kupci. Poklicu je ostal zvest vse povojno obdobje do upokojitve. Sposobnemu delavcu so člani kolektiva in občani zaupali razne odgovorne dolžnosti v samoupravnih organih in političnih organizacijah.

Še posebno prizadevno je deloval v ribiških organizacijah, saj je bil med ustanovitelji Ribiškega društva Kočevje (leta 1955) in Ribiške družine Kočevje (leta 1959). Dokler mu je dopuščalo zdravje,

je bil član upravnega odbora RD in blagajnik. Tudi njegova zasluga je, da je ribiška družina uspešno delovala in da se je njeno članstvo povečalo v 30 letih od 10 na prek 200 članov. Za svoje delo je prejel več odlikovanj, med drugimi red za ribiške zasluge, plaketo Ribiške zveze Slovenije itd. Bil pa je imenovan tudi za častnega člana RD Kočevje.

J. P.

TELEVIZIJA POHARALA NOVA OBRAČUNAJA

RTV Ljubljana je s 1. majem poskusno uvedla dva nova medija, in sicer teletext in video strani. Dolenjska se je z video stranmi spoznala že prej, k nam seže tudi program zagrebške televizije, ki je to obliko informiranja javnosti uvedla pred ljubljansko. Video strani predvajajo v okviru rednega programa, navadno pred njegovim začetkom ali na koncu. Gre za okoli 15-minutne bloke novic in informacij, spoznamo se z RTV programom, novicami dneva, športom, vremenom, sporočili bank, komercialnimi obvestili itd. Gre za okoli 25 tipkanih strani informacij, ki jih, spremenjene v telepe, lahko preberemo s televizijskega ekrana. Gledalec na menjanje in izbiro informacij seveda ne more vplivati.

Nekaj čisto drugega je teletext. Gledalec informacije izbira sam, dostop do njih mu omogoča dekodir, posebna naprava, dodana nekaterim televizorjem. Ljubljanska RTV oddaja teletext od 16.30 do 22.30, torej v času, ko so vklopljeni njeni oddajniki. Servis teleteksta ima tehnologijo (televiziji jo je posodilo Gorenje), ki omogoča za okoli 100 tipkanih strani informacij. Gre za okoli 350 osnovnih novic, vsaj enkrat dnevno bi aktualizirali 40 odstotkov sporočil. Gledalec, ki ima televizor z dekoderjem — računajo, da je

takšnih sprejemnikov v Sloveniji od 8 do 10 tisoč — lahko po kazalu izbere novico ali obvestilo, ki ga zanima. Največ televizorjev z dekoderji je na območju severovzhodne Slovenije, kupili so jih naši zdomci, ki spremljajo avstrijski teletext. Ko smo že pri Avstriji, naj navedemo njihovo izkušnjo s teletextom. V začetku leta 1980, ko so pri sosedih uvedli to obliko televizijskega medija, je bilo v Avstriji le 300 do 400 televizorjev, opremljenih z napravo za sprejem in dešifriranje signala teleteksta. Danes je takšnih sprejemnikov v Avstriji že 300.000, v zahodni Evropi pa okoli 15 milijonov. Kot zanimivost naj dodamo, da so v začetku leta 1983 začeli poskusno emitiranje teleteksta tudi na Madžarskem.

Uredništvo teleteksta RTV Ljubljana se je že dogovorilo z indok centri v Mariboru, Ljubljani in Koprju o vsestranskem sodelovanju. Podobne dogovore imajo s Turistično zvezo Slovenije, AMZS, RSNZ, gospodarsko zbornico in nekaterimi novinarskimi hišami. Zelo pomembno bo sodelovanje s Turistično zvezo Slovenije. Oddajanje teleteksta za hotelske goste, podnaslovljeno v tujem jeziku, bo turistom dalo sprotne in bogate informacije o možnostih, ki jih imajo med bivanjem pri nas.

Kar se tiče jezika informacij, je pomembno, da tehnologija omogoča, da gledalec oddajo, ponujeno v slovenščini, lahko sproti spremlja podnaslovljeno v srbohrvaškem, madžarskem, italijanskem, albanskem, angleškem in drugih jezikih. Žal, tehnologija, ki je na voljo, še ne sprejme in oddaja posebnosti naše abecede — šumnikov. Pri video straneh s tem seveda ni zadreg.

Posebej velja opozoriti na možnost, ki jo teletext daje slušno prizadetim in gluhih. Zanje bodo, če bo le mogoče, pripravili nekaj strani, ki bodo prilagojene njihovim potrebam in zmožnostim sprejemanja. Avstrijski teletext, ki velja za enega najbolj razvitih v Evropi, ima sporočila posebej pripravljena, za ljudi z okvarami sluha.

Tretja oblika novega televizijskega medija, ki pa je naša televizija za razliko od video strani in teleteksta še ne ponuja, je videotext. Ljudje radi zamenjujejo videotext in teletext, še raje pa video strani in videotext. Videotext se bistveno razlikuje od obeh. To je poseben informacijski sistem, v katerem uporabnik s pomočjo hišnega računalnika vstopa v zaprt sistem, povezan s ptt linijami. Kaže, da se bo videotext razvil v posebno obliko obveščanja

proti plačilu, in ne kot sredstvo množičnega obveščanja. Gre preprosto za to, da bo imel gledalec možnost iz bank podatkov dobiti želene na dom oziroma ekran. Videotext je še stvar prihodnosti.

V sedanjih okoliščinah je za nas vsekakor najpomembnejše uveljaviti teletext in video strani. Posebno zadnjih, ki so na neki način animator javnosti za popularizacijo teleteksta, ki zahteva televizor z dekoderjem. Danes namreč zanesljivo niso časi, ko bi se zaradi nekaj dodatnih informacij, dostopnih tudi po drugih poteh, kar tako odpovedali sicer še čisto dobremu televizorju, ki pa nima dešifrirne naprave.

Poskusno uvajanje dveh novih medijev ljubljanske Radiotelevizije je treba vsekakor pozdraviti. Svetu velja slediti v dobrem in naprednem. Upamo pa seveda, da bo RTV Ljubljana kaj napravila tudi za 130.000 svojih gledalcev in poslušalcev v Beli krajini, delu Posavja in Dolenjske, kamor televizija kljub plačani naročnini še vedno ne seže. Morda bi bili ti ljudje zadovoljni tudi s programom brez video strani, da o teletextu niti ne sanjamo?

23 POSAMEZNIKOV

O srednji slovenski dnevnik Delo je 22. maja letos objavil poročilo o podelitvi Tomšičevih nagrad, odličij, ki jih novinarska stanovska organizacija vsako leto podeljuje za dosežke in delo v slovenskem novinarstvu. Poročevalka nekje v sredini zapisa, potem ko je našla vse glavne in manj glavne nagrajence, omenja, da „so triindvajsetim posameznikom podelili diplome in srebrne plakete za petindvajsetletno delo v novinarstvu“. Nato spoštovana kolegica preide na razčlenjevanje in obnovo besed, ki jih je na slovesnosti izrekel Franc Šetinc.

V vsem Delu, ki je imelo tisti dan 14 strani, torej niso našli skromnega prostorčka, kamor bi vtaknili imena in priimke triindvajsetih novinarjev, stanovskih kolegov, ki se v novinarstvu trudijo že četrto stoletje. Enako je ravnala ljubljanska RTV, ki pa svojih bratov po kruhu vsaj ni zmerjala s posamezniki, besede, ki je zadnje čase bliže političnim članom kazenskega zakona kot pa družbenim priznanjem.

Ravnanje Dela in ljubljanske RTV ne moremo odpraviti s preprostim in vedno dobrodošlim rekom, da je kovačeva kobila pač vedno bos. Kovač, ki ravna tako nespretno in predvsem nevljudno, ali ne zasluži kobile, ali ne zna podkovati ali pa ne spoštuje svojega dela.

Najbrž je moja reakcija čustvena, približno namreč vem, kaj je 25 let v novinarstvu. Primer pa je poučen in primeren za vprašanje, koliko

ljudi vsak dan namenoma ali po naključju užalimo v časopisih, po televiziji in radiu. Zdi se namreč, da so sredstva javnega obveščanja vsak dan bolj suha politika. Načela in politično leporečje so nam bližje in bolj sveta kot ljudje in življenje, zaradi katerih načela in politika sploh so. Ali to ni žalitev, podobna tisti, ki se je pripetila 23 kolegom novinarjem? In dogaja se vsak dan.

Morda je to misel najbolj razvil Goran Mitić, dopisnik RTV Beograd iz ZDA, ko je povedal, da se že vse življenje sprašuje, ali je za človeštvo bolj važen Henry Ford, ki je med ljudi množično uvedel avto, ali Charles de Gaulle, ki je visokostno vladal deželi po imenu Francija.

Ali se vam ne zdi, da smo (ne samo v časnikih, ampak tudi v življenju) dali preveč na stran tisto komponento ljudi, ki ne delajo nič drugega kot svoje delo? Zaradi njih se ta svet sploh vrti.

Moral pa bi se vrteti tudi zanje.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Nojevo jajce ima enako prostornino kot dva ducata kokošjih jajc. Da bi ga skuhalo v mehko, mora vreti 40 minut, če pa hočete z njim postreči v trdo, se mora kuhati kar uro in pol. Odrasli človek lahko mirno stoji na nojevem jajcu, lažji osebk pa lahko po njem celo poskakujejo.

Kamela lahko zdrži brez vode dva tedna. V tem času se njena teža zmanjša tudi do 25 odstotkov. Ko se kamela spet dokopije do vode, lahko v desetih minutah popije tudi do 130 litrov vode.

Sta samo dva načina zoper plešavost, ki je genetsko pogojena. Ena od poti do obilnega naglavnega okrasa je kastracija, druga pa uživanje ženskih hormonov. V obeh primerih pacient izgubi prav vsako zanimanje za bujno lasišče.

Švedski kralj Gustav III. je nekoč ukazal, naj obsojenega na smrt spravijo na drugi svet z velikimi količinami kave. Kralj je menil, da je kava močan strup. Obsojenec je preživel, od takrat Švedi podobno kot druga ljudstva menijo, da „strupene“ kave ne gre zametavati.

V Franciji je živel družina po priliki 1792. Na začetku tega stoletja je Jean 1792 dobil štiri sinove, ki jih je krstil po rojstnih mesecih.

Grški junak Agamemnon je končal življenje popolnoma nejnunaško. Od sveta se je poslovil med kopanjem v lastni kopalnici. Ni se utopil, njegova žena Klitemnestra ga je dvakrat s sekiro udarila po glavi.

Lord Kelvin, znameniti angleški fizik, je napisal razpravo, v kateri mu je z zapletenimi matematično-fizičnimi računi uspelo dokazati, da je nemogoče zgraditi napravo, težjo od zraka, ki bi letela.

Starogrški zgodovinarji poročajo, da je bil veliki dramatik Aischil ob življenje na kaj

čuden način. Na glavo mu je z velike višine padla želva, ki se je izmuznila iz orlovih krempljev.

Ko je leta 1912 britanska potniška ladja Titanic po trčenju z ledeno goro potonila v Severnem Atlantiku, so se mnogi spomnili, da je nekaj let predtem Anglež Morgan Robertson objavil roman Futility. Ogradnje zgodbe je brodolom potniške ladje Titanic, ki se na svojem prvem potovanju zaleti v ledeno goro v Severnem Atlantiku. Leta 1939, ko se niso poznali radarja, je krmar neke rešnične ladje prebral Futility, dva dni zatem pa za krmilom dobil slutnjo. Bliskovito je spremenil ladjin kurz in se za las izognil ledeni gori, ki se je prikazala iz megle. Ladji je bilo ime Titanic.

VOJAŠKI KOTIČEK

LETALCI PRAZNUJEJO

Saveletri v Italiji začel šolati kader, ki naj bi sestavljali prve letalske enote NOVJ.

Posebno svečano je bilo 22. aprila v enoti, ki sledi borbenim izročilom 1. lovske eskadrilje. Prvega julija bo praznik v enoti, ki živi in dela po izročilih 2. lovsko-bombarderske eskadrilje. Oživelih bodo tudi spomini na 18. avgust, dan, ko je bila na otoku Visu ustanovljena eskadrilja za zvezo z Vrhovnim štabom NOVJ, in 21. september, ko je bila na letališču Zaluženi pri Banjaluki ustanovljena eskadrilja, ki naj bi iz zraka pomagala 5. udarnemu korpusu.

Štiridesetletnica ustanovitve letalskih enot NOVJ bo dostojno obeležena tudi v enotah, ki sledijo izročilu 422. letalskega jurišnega polka, ustanovljenega 4. decembra v Novem Sadu; 423. letalskega jurišnega polka, ustanovljenega 9. decembra v Rumi; 112. lovskega polka, ustanovljenega 15. decembra v Velikih Radnicah; 113. lovskega polka, ustanovljenega istega dne v Rumi; 421. letalskega jurišnega polka, ustanovljenega 20. decembra v Lačarku, in 111. lovskega polka, ustanovljenega 25. decembra v Novem Sadu.

Slovesno bo tudi 29. decembra, na dan us-

tanovitve: 11. lovske divizije v Rumi, 42. jurišne divizije v Novem Sadu, 9. območne letalske baze v Novem Sadu in petih bataljonov letalskih služb za oskrbovanje letalskih enot na letališčih Novi Sad, Ruma, Lačarak, Veliki Radinci, Bački Brestavac, Sombor, Klenak, Gospodinjci, Kalmovac, Nadaľ, Šabac in Zemun.

Na proslavo jubileja se pripravljajo tudi člani padalske desantne enote, ki sledijo izročilu 1. padalskega bataljona NOV in POJ, ustanovljenega 14. oktobra 1944 v Italiji.

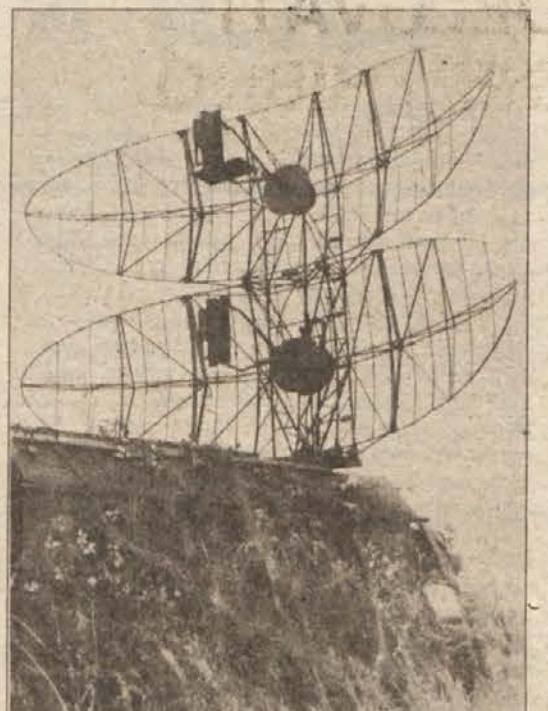
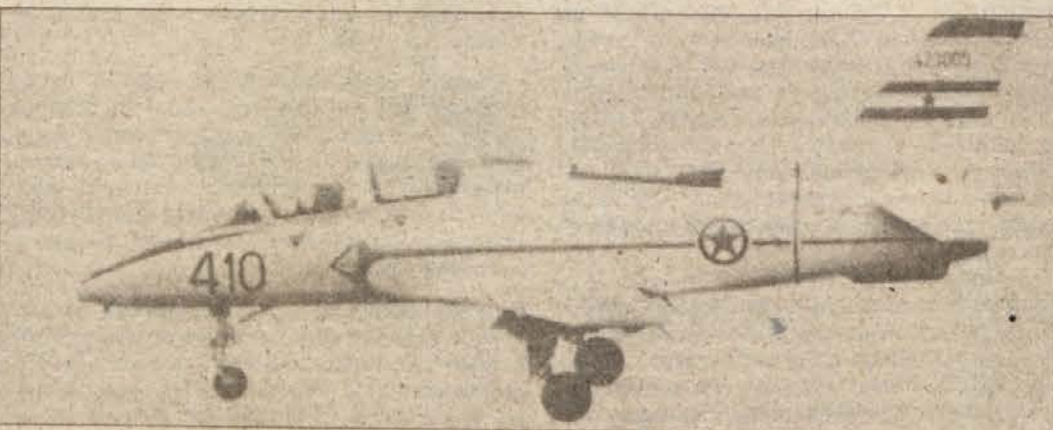
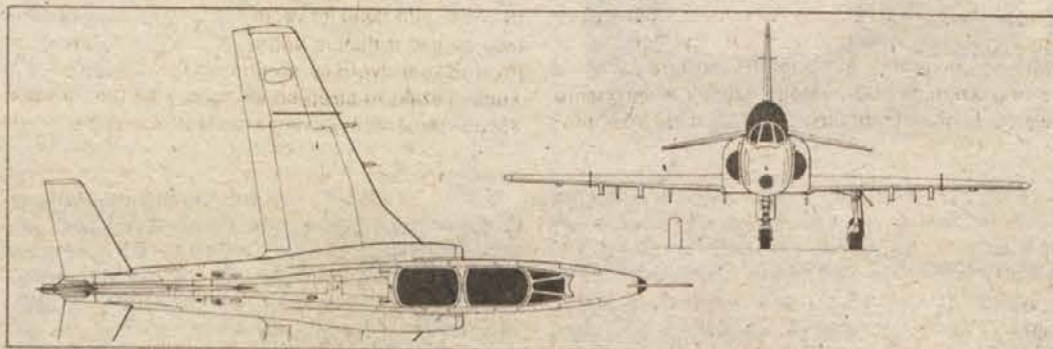
Jubilejno leto je tudi praznik okoli 500 nekdanjih borcev 1. mladinskega letalskega bataljona, ustanovljenega maja 1944 v Bosanskem Petrovcu, in več kot 3.000 pripadnikov mladinskega letalskega centra, ustanovljenega oktobra 1944 v Beli Cerkvi. Kadri, ki so se šolali v teh dveh enotah, so bili desetletja v prvih vrstah razvoja in modernizacije vojnega letalstva in protizračne obrambe.

Pomembno mesto med letošnjimi jubileji ima tudi 25. maj, dan, ko je sovražnik pred 40 leti izvedel močan zračni desant na Vrhovni štab NOV in POJ v Drvarju. Lep je tudi spomin

na 4. in 5. julij 1944; dneva sta povezana s prvim letom vrhovnega poveljnika NOV in POJ Josipa Broza—Tita s Kupreškega polja. Letos je tudi jubilejno leto najrazličnejših letalskih pomožnih služb, med njimi tudi zelo pomembne meteorološke, številnih letalskih zalednih enot in 66 letalskih tehničnih delavnic. 29. oktobra bodo obeležili spomin na ustanovitev štaba letalstva NOVJ, ki je kasneje prerasel v poveljstvo VL in PZO. Takrat se je začel tudi prvi radiotelegrafski tečaj.

V jubilejnem letu Jugoslovanskega vojnega letalstva in protizračne obrambe bodo o nastajanju in razvoju jugoslovanskega vojaškega letalstva posneli nekaj dokumentarcev, priredili rastave opreme in orožja, fotografij in dokumentov, letalskega maketarstva, filatelistične razstave z letalsko tematiko, razstavo likovnih del o letalstvu ter prikaze novatorstva in racionalizatorstva v VL in PZO. Veliko je tudi letalskih udeležencev vojne, ki so pripravljani armadnim in javnim sredstvom obveščanja posredovati zanimive in dragocene podatke o delovanju naših letalskih enot v vojni, posebno v zaključnih akcijah za končno osvoboditev domovine.

LJUBOMIR KRSTIĆ

Letošnje leto je za pripadnike vojnega letalstva in protizračne obrambe v pravem pomenu besede leto mnogih jubilejev. Iz zgodovinskih dokumentov o nastajanju in razvoju jugoslovanskega vojaškega letalstva je razvidno, da so bile v vojnem letu 1944 ustanovljene številne letalske enote in ustanove, katerih izročila dostojno negujejo povojni letalski rodovi. To potrjuje tudi podatek o aktivnostih in pripravah na letošnjo obeležitev 40-letnice ustanovitve velikega števila enot in ustanov. Po njihovih borbenih izročilih živijo in delajo številni pripadniki VL in PZO. Zdaj pa nekaj več o letošnjih letalskih jubilejih.

Kolektiv vojaške akademije je svečano proslavil 20. januar, dan, ko se je pred 40 leti v

PRAVICI IN JAVNOSTI JE ZADOŠČENO

Pred dobrimi štirimi leti, ko je bila javnost s skopo informacijo delavcev krške UNZ privikrat obveščena o nepravilnostih pri odkupu in prodaji vina v brežiškem Slovinu, so mnogi dvomili o uspehu preiskave. Dvom se je v teh letih še okreplil, nekaj po zaslugi res dolgotrajne preiskave, največ pa zaradi vztrajnih zanikanj obtoženih in bolj ali manj prikritih želje Slovin in brežiških družbenopolitičnih organizacij, da bi javnost zvedela čim manj o teh dogajanjih. Poleg tega je šlo za močno načet ugled enega vodilnih proizvajalcev vin pri nas, ki je prav v tistem času na velikem mednarodnem sejmu vin v Ljubljani svojega bizeljčana okliti z laskavim nazivom Šampion leta. Po drugi strani je vinska afera pustila sledove v gospodarskem in družbenopolitičnem življenju brežiške občine.

In tačas, ko je javnost ugibala o usodi prvih ugotovitev krške UNZ in tamkajšnje službe družbenega knjigovodstva, je preiskava stekla na dolgo in zavito pot. Število enajstih prvotnih osumljencev se je še povečalo, zoper nekatere pa je bil postopek ustavljen. Kar 400 prič je bilo zaslišanih, zbranih precej izvedenskih mnenj, narejenih nič koliko analiz o možni pridelavi v vinogradih in potem primerjanih s kasnejšo prodajo vina itd. Na podlagi tako zbranega gradiva je pričel tožilec sestavljati obtožnico. Vložena je bila lani. O njej smo dovolj obširno že poročali. Naslednjih nekaj mesecev temeljitega dela je potreboval sevniški sodnik Lojze Vidic, da se je, kot se je kasneje izkazalo, zares vestno pripravil na maratonsko sojenje.

Celih 27 dni obravnave, razvlečenih od 30. januarja do srede prejšnjega tedna, ko so bile izrečene sodbe, je skupaj z okoli 500 gosto tipkanih strani zapisnikov obravnave prineslo veliko zanimivega, predvsem pa spoznanje, da je v naši pravni zakonodaji še marsikaj nedorečenega. Pa ne zato, ker je moral namestnik temeljnega javnega tožilca v svoji sklepnih besedi zaradi prekoračitve absolutnega zastaralnega roka šestih let črtati iz obtožnice vsa očitana kazniva dejanja iz let 1977 in 1978, pač pa so na to kazali nekateri dogodki v dokaznem postopku pred sodiščem.

Kakor koli že, najpomembnejše je vendarle dejstvo, da se je uvodoma omenjeni dvom med obravnavo izkazal kot popolnoma neutemeljen, da je dogajanje v brežiškem Slovinu, resda verjetno v bistveno manjšem obsegu, obelodanjeno in krivci kaznovani. In še nekaj se je nehote vsiljevalo poslušalcu vseh treh obravnave: da verjetno početje, kot so ga odkrili v brežiškem Slovinu, med tovrstnimi delovnimi organizacijami ni osamljeno, seveda v nekotlikanj drugačnem obsegu in obliki.

In sedaj k sodbam. Po treh dneh posvetovanja se je petčlanski senat brežiške enote temeljnega sodišča Novo mesto odločil za zaporne kazni, poleg tega pa še za stranske denarne kazni, saj je bila večina kaznivih dejanj storjena iz koristiljubnosti. Izvzeta sta seveda Franjo Jager in Karel Recer, ki sta bila oproščena.

Najprej nekaj o Vladimírju Kovačiču, v spornih letih vodji laboratorija v brežiškem Slovinu. Senat ga je obsodil na 1 leto in 6 mesecev zapora, na plačilo 30.000 din in povrnitev stroškov postopka, ki znašajo kar 428.115,20 din. Sodišče je namreč ugotovilo, da je Kovačič v letih 1979 in 1980 odredil najmanj 24 spornih tipizacij vin za najmanj 2 milijona 804.100 litrov

vina, ki je bilo zaradi nedovoljenih primesi in posegov navadno namizno vino brez geografskega porekla. Z lažnimi nalepkami je tako šlo v prodajo 913.100 litrov kot kakovostni rdeči bizeljčan, 198.300 litrov kot kakovostni beli bizeljčan, 253.100 litrov navadnega vina je bilo prodanega kot cviček z geografskim poreklom in kar 1 milijon 439.600 litrov kot plešivičko namizno vino z geografskim poreklom. S tem je Kovačič, kot pravi obsodba, zavedel kupce v zmotno gledišče izvora vina.

In kako je senat ta dejstva dokazal? V prvi vrsti se je oprl na dejstva, ki nedvoumno kažejo, da so zaseženi Kovačičevi zasebni zapiski tudi dejanski nalogi za tipizacijo, ali bolje rečeno, mešanje in delanje posameznih vrst vin, medtem ko predstavljajo dejanski tipizacijski nalogi na ustreznih obrazcih ljubljanskega Slovinu le formalno in navidezno podobo. Kako si drugače tolmačiti dejstvo, da je Kovačič v svoji knjigi vodil podatke v dveh kolonah, ene označene s kratico DE ali DEJ, kar predstavlja „dejansko“ in druge s kratkami KN, KNJ, KNJZ, kar pomeni „knjiženo“? Da je tako, nakazujejo tudi nekatere Kovačičeve zabeleške v tej knjigi, kot: „Plešivica 70 hl se zamenja za smederevko, ki pa je knjižno stočena v sod C 5“, ali pa „napolniti še 15.000 litrov brez zaščitnih znamk“, nato pa še dodatek: „ostanek vina, cca 5.000 litrov, se prekleti v Brezino kot cviček letnik 1976“. Leta 1979 je najti Kovačičev pripis pod tipizacijo za bizeljsko rdeče

vino z dodatkom črnine iz soda C 37: „Od tega se prekleti za Vinag Maribor 600 hektolitrov kot bizeljsko rdeče“, da naprej ne naštevamo.

Več kot očitno je torej, da je šlo za operativne odredbe, ki vsebujejo nič koliko nalogov za pretoke, le da se je precej teh naredilo zgolj knjigovodsko. Način, kako je bilo to mogoče knjigovodsko izpeljati, sta sodišču prikazali izvedenci Dana Potokar in Jelka Tomše. Obravnava je tudi pokazala, da so vino v Slovinu dosladkavali z raztapljanjem sladkorja v vodi, pri tem pa so strokovnjaki, npr. inž. Protner in dr. Šikovčeva, sodišču v en glas zatrdili, da takšno vino sploh ne bi smelo v promet.

Morebiti še odgovor na stališče obrambe, da je vse zgoraj napisano skorajda neverjetno, saj morajo vsa kvaliteta, zaščitena in vina z geografskim poreklom skozi izredno strogo kontrolo in preizkuse. Izvedenci in priče pa so zatrdili, da komisija za preizkus vin nobene od nepravilnih tipizacij ne bi mogla prepoznati za nedopustno, saj nedovoljene primesi v teh vinih ne izstopajo po okusu. Poleg tega je primerjava z zapisniki ocenjevalnih komisij v Mariboru večidel nemogoča, saj povzročevalec razen v dveh primerih ni vpisoval serijskih števil vin v zapisnik o povzročanju...

Sodišče ob vsem tem sicer meni, da je za to početje vedel tudi takratni direktor brežiškega Slovinu Edvard Verstovšek, saj je za to dovolj razlogov. Prav tako je tudi dokaz za to, da je za Kovačičevo ravnanje vedel

Karel Recer. Ker pa obtožbi ni uspelo dokazati, kako sta Verstovšek in Recer s povsem konkretnim ravnanjem pomagala Kovačiču, kar pač zahteva zakonodaja v primeru kaznivega dejanja preslepive kupcev, je moralo sodišče za ta del obtožbe izreči oprostilno sodbo.

Zato pa je senat Verstovška spoznal za krivega, da je izbral svoj položaj odgovorne osebe in po Jastrebarskem ter Plješivici kupoval vino in ga kot bizeljsko belo vino z geografskim poreklom prodajal svoji delovni organizaciji. Seveda je pri prodaji uporabljal lažne prijave letnega pridelka vin. Sodišče ga je zaradi tega obsodilo na 10 mesecev zapora, plačilo 10.000 din denarne kazni, odvzem protipravne premoženjske koristi in povrnitev stroškov kazenskega postopka.

V času, ko so se v Slovinu dogajale vse te nepravilnosti, je bil Anton Vogrin pomočnik vodje komercialne. Hitro se je vključil v delo in pričel od neugotovljenih vinogradnikov kupovati vino in ga pod imeni drugih proizvajalcev vina z območja Bizeljškega prodajal, dražje seveda, brežiškemu Slovinu kot bizeljčana. Sodišče je imelo v tem primeru še posebno težko nalogo, saj zaradi neugotovljene identitete prodajalcev ni moglo izračunati Vogrinčeve protipravno pridobljene premoženjske koristi in tudi ne izreči njenega odvzema. Antona Vogrinca je obsodilo na 7 mesecev zapora in denarno kazni 20.000 din. Senat je namreč po prevzemnicah ugotovil, da je Vogrinca na ta način v letih 1979 in 1980 Slovinu prodal preko 25 tisoč litrov vina.

Najbolj pa je svojo preprodajalsko mrežo razpredel Milan Herakovič iz Kostanjevice. Zaradi nedovoljene trgovine ga je sodišče obsodilo na 2 leti in 6 mesecev zapora, 50.000 din denarne kazni, odvzem protipravno pridobljene premoženjske koristi in vrnitev stroškov postopka, ki znašajo zanj blizu 200.000 din. Z izjavami številnih prič in drugimi dokazi je sodišče nedvoumno ugotovilo, da je Milan Herakovič v letih 1979 in 1980 na območju Dolenjske in Plješivice kupoval od kmetov različno vino, ki ga je potem dražje in pod tujimi imeni in potrdili prodal Slovinu. Tako je leta 1979 prodal preko 100.000 litrov takega vina kot rdečega bizeljčana in blizu 34.000 kot cviček, leta 1980 pa 73.000 litrov kot bizeljsko rdeče vino, 11.500 kot belega bizeljčana in 52.000 litrov kot cviček; poleg tega je novomeškemu Hmeljniku za cviček prodal 19.000 litrov slabšega vina. Prav ob Herakoviču je potrebno dodati, da je veliko prič, ki jih je sodišču predlagal v potrditev svojega zagovora, podalo krive izpovedi, in ne bo presenečenje, če bo tožilec po pravnomočnosti sodbe še za kakšno vložil obtožnico zaradi lažnega pričanja.

Še beseda, dve o Viktorju in Ivanu Lipeju. Oba sta Herakoviču proti plačilu dobavljala tuje registracije in prijave letnega pridelka vina, s pomočjo katerih se je potem manj kvalitetno vino prodajalo za kvalitetno. Ivan Lipej je zategadel obsojen na 1 leto zapora, Viktor Lipej pa zaradi številnih olajševalnih okoliščin, predvsem pa slabega zdravja, na 1 leto in 2 meseca zapora, pogojno za dobo 4 let, povrniti pa mora tudi protipravno pridobljeno premoženjsko korist.

Poleg Recerja je bil popolnoma oproščen Franjo Jager, ki mu je bilo očitano, da je Verstovška in Kovačiča nagovoril k odkupu vina nekega njegovega sorodnika. Logično nadaljevanje tega je, da sta bila tudi Verstovšek in Kovačič oproščena tistega dela obtožbe, po katerem naj bi za odkup vina Jagrovega sorodnika izrabila svoj položaj.

Za konec še to, da mora protipravno pridobljeno premoženjsko korist, nastalo s prodajo manj kvalitetnega vina za kvalitetno, povrniti tudi Slovin. Stališče izvedenca, naj se znesek izračuna v razliki med ceno deklariranega vina in ceno ustreznega namiznega vina, kakršno je vino v prodaji po nepravilnih tipizacijah tudi bilo, nima opore v kazenskem zakonu SFRJ in tudi ne v sprejeti sodni praksi. Tako bo moralo znesek ugotoviti sodišče s posebnim sklepom.

Sodba še ni pravnomočna.

BOJAN BUDJA

Naša edina taninka

ČISTILNA NAPRAVA BO MORALA DELOVATI BREZHIBNO

Resda sevniški Jugotanim že lep čas ne buri več duhov zaradi vosokih izgub, edina preostala taninka v državi pa tudi po ženitvi z ljubljansko Belinko še vedno hudo onesnažuje okolje. Prava mora za Šmarčane, Sevnčan in tudi Boštanjčan ni sicer več občasno sikanje pare, temveč predvsem nevšečni rvjaskasti prah, ki uhaja v zrak iz ciklonov, kjer sušijo lesni prah, pomembno kurivo tovarniškega kotla.

Kakšne so možnosti, da ta prah ne bo več onesnaževal okolja? Direktor inž. Ivan Mirt govori o dveh letih, kolikor jih še imajo, da tja do vključno leta 1986 uredničijo lani zastavljeni načrt tehnološke ureditve tovarne.

Čiščenje dimnih plinov in preprečevanje uhajanja prahu namreč ni niti malo preprosta naloga. „Opraviti je potrebno meritve, kar je več ali manj pri kraju, izdelati načrt, predvsem pa najti primerne izvajalce, da bo čistilna naprava tudi resnično delala,“ govori inž. Mirt. V Jugotanimu so tehtali že različne rešitve. Način, da bi nevšečne prašne delce prestrezali z vodno prho,

ne prihaja v poštev, ker bi problem onesnaževanja iz zraka samo prenesli v vodo. Strokovnjaki tudi menijo, da bi bili elektrofiltri neuspešni. Prašni delci, ki jih bi bilo treba prestrezati, so premajhni. Še najprimernejša se jim po dosedanjih spoznanjih zdi gradnja filtrov iz posebne tkanine. Izdelovalec čistilne naprave se bo moral zagristi tudi v rešitev izpuhov iz ciklonov, kjer je težko držati temperaturo nad rosiščem. Po nekaterih zamislih naj bi naprava za čiščenje imela dvojne stene, ki naj bi jih ogrevali s paro. To prinaša spet visoke temperature in dodatne zahteve za tkanino iz posebnega materiala, ki bo te temperature zdržal. V tovarni pravijo, da bodo nalogo zaupali le skrbnemu izvajalcu, ki bo brezpogojno zagotavljal, da bo napra-

va tudi delovala, če ne bo uspeha, bi moral napravo razdreti, odpeljati in povrniti stroške. V dveh naših tovarnah se ubadajo s takimi napravami, v Gostolu in krškem Sopolju. Za to napravo nameravajo nameniti 40 milijonov dinarjev.

V Jugotanimu se ubadajo tudi z drugimi vprašanji. Sevniški Beton ima do 16. junija rok urediti novo lesno skladišče. Vse dotlej zadržujejo vse letošnje dobave lesa, surovine za tanin in furfural. Skladišče vse do danes ni bilo deležno večje pozornosti. Lesene cepalnice so pač prihajale bodisi po cesti ali železnici, na tovarniškem dvorišču so jih zlagali v skladovnice ali kupe. Težaki in stroji so se borili z blatom in vsakršnim vremenom. Za nameček je tako malomarno us-

kladiščen les izgubljal kakovost. Sedanji fazi gradnje lesnega skladišča z asfaltno prevleko in kanalizacijo — vrednost del je ocenjena na 30 milijonov dinarjev — naj bi sledila linija za krojenje lesa. Znano je namreč, da prihaja v tovarno vse več hlodovine namesto nekdanjih cepanic, gozdarji pač nočejo več izgubljati časa z njimi. Zato potrebujejo v Jugotanimu še več prostora. V sodelovanju z vodarji imajo v načrtu predstaviti strugo Sevnice. Ves les bi spravili v prostor med tem potokom in železniško progo, daleč v sedanjo gmajno. Radi bi namreč skladiščili po 75.000 kubikov lesa. Na tem skladišču naj bi nato zgradili cepilno linijo z dvema cepilnima strojema in bagrom, ki naj bi les donášal in odnášal Velikanski „polip“ naj bi vse skupaj zlagal do višine dvanajstih metrov. Z vsem tem bi se šele ognili ozkemu grlu na samem začetku proizvodnje. Potlej naj bi v lesnem skladišču v štirih izmenah noč in dan (enako, kot teče proizvodnja) delalo le devet ljudi. Ta faza je hudo draga, stala naj bi 200 milijonov dinarjev (novih, kajpak). Upajo, da bodo za sovlaganje imeli razumevanje tudi usnarji, ki se ponovno zopet bolj zanimajo za tanin. Načrte je izdelal ljubljanski investicijski biro po italijanskem vzorcu.

Tehnološka ureditev tovarne predvideva še več drugih posegov. Zamudno ročno polnjenje vreč s taninom naj bi nadomestili z avtomatičnim. Zagatna je preskrba tovarne s tehnološko vodo. Sedaj jo zajemajo iz Sevnice, kar pa je zaradi njene hudourniške narave precej zapleteno. Ko potok naraste, dere vse, od blata do listja. Takrat morajo tovarno celo ustaviti, kar je za proizvodni in zakroženi proces velika škoda. Za obratovanje dovoljenje je med zapisanimi pogoji tudi izgradnja črpališča za mazut in furfural. Seštevek pod vsemi naložbami v načrtu sanacijskega obdobja 1983 — 1986 da 390 milijonov dinarjev. Minulo jesen opravljena namestitvev parnega akumulatorja v vrednosti 50 milijonov dinarjev je uspešno za njimi. To bo slednjič omogočilo tudi obratovanje parne turbine za pogon lastnega električnega agregata.

A. ZELEZNIK

BO DOLENJSKA ENO SAMO NASELJE ZASEBNIH HIŠ?

Do konca tega srednjeročnega obdobja naj bi v Sloveniji zgradili 58 tisoč stanovanj. Razmerje naj bi bilo 60 : 40 v korist družbene gradnje. Toda doslej smo zgradili le 27.919 stanovanj v letih 1981—1982, lani le še nekaj več kot 5 tisoč stanovanj, torej krepko zaostajamo za načrti. In kar je presenetljivo, za poznavalce pa že zdaleč ne, je, da se na škodo družbene gradnje stanovanj vse bolj širi zasebna. Tako je kljub inflaciji (ali pa morda prav zaradi nje?), kljub pomanjkanju parcel, ki so za nameček še drage, tako je kljub družbenim smernicam. Na pobudo koordinacijskega odbora za uresničevanje stanovanjske politike pri PRK SZDL pripravila Zveza stanovanjskih skupnosti SRS akcijski program za pospešeno gradnjo stanovanj v naslednjih dveh letih srednjeročja. Kaj bo ta akcijski program lahko spremenil v večini stihijski stanovanjski občinski politiki, kar velja zlasti za zasebno stanovanjsko gradnjo? Vanjo so namreč prav tako vložena velika družbena sredstva, vendar pa nihče ne ve, koliko je teh stanovanj v gradnji, kdaj bodo končana, in podobno. Sicer pa si pogledajmo poročila naših novinarjev, ki so skušali zvedeti kaj več o stanovanjski gradnji pri nas.

V brežiški občini gradnja stanovanj zaostaja za načrti in potrebami. Obseg se zmanjšuje zaradi velike inflacije in pomanjkanja parcel za zasebne stanovanjske graditelje. Samoupravna stanovanjska skupnost bo letos zgradila nov stanovanjski blok s 36 stanovanji, ki pa so že vsa prodana. Večino stanovanj v tem bloku so kupile delovne organizacije in nekaj zasebniki. Cena kvadratnega metra stanovanjske površine je za zdaj še pod 50 tisoč dinarji. Stanovanjska skupnost daje posojila tudi zasebnim stanovanjskim graditeljem; lani so za te namene namenili okoli 15 milijonov dinarjev, letos bo ta vsota za 2 milijona večja. Podobno kot lani bo tudi letos okoli 150 prosilcev za te kredite, kar pomeni, da sleherni med njimi dobi okoli 100 tisoč dinarjev.

V črnomaljski občini si sicer prizadevajo, da bi prevladala družbena gradnja stanovanj, vendar

je v praksi drugače. Tako ravnajo tudi v delovnih organizacijah, saj s krediti za zasebno stanovanjsko gradnjo hitreje rešujejo stanovanjska vprašanja. Sicer pa bodo v tem srednjeročju zgradili 202 družbeni stanovanji in 154 zasebnih stanovanj. V letošnjem letu bo v Kanižarici dograjen blok z 18 stanovanji, na Čardaku bodo dogradili 46 stanovanj, aprila pa so začeli graditi blok s 33 stanovanji. Koliko zasebnih hiš bo letos v občini vseljivih, v stanovanjski skupnosti ne vedo. A tako ni samo v Črnomlju, s podobnim nepoznavanjem zasebne stanovanjske zadruga se lahko ponašajo tudi drugod.

Prostorskega plana še niso sprejeli, pa je vseeno na voljo še nekaj gradbenih parcel. Parcele so na voljo v Kočevju pri Črnomlju, pripravljajo tudi zazidalni načrt za Drago. Uradna cena za kvadratni meter komunalno urejenega zazidalnega zemljišča je 99 dinarjev, kar je skoraj še enkrat več kot v brežiški občini.

KOMUNALNI PRISPEVKI ZA KOMUNALNO NEUREJENOST

Tudi v kočevski občini prevladujejo zasebni graditelji hiš, vsako leto je okoli 70 do 80 novih, medtem ko bodo letos v občini dogradili 34 družbenih stanovanj. Cena kvadratnega metra stanovanjske površine je bila do nedavnega okoli 36 tisoč dinarjev, v novejših blokkih pa bo že skočil 40 tisoč dinarjev, kar v primerjavi z drugimi niti ni drago. Tudi tu ni niti sledu o kakšnem usklajevanju med zasebnimi graditelji in stanovanjsko skupnostjo. Še več težav imajo zasebni graditelji, ker morajo plačati okoli 300 tisoč dinarjev komunalnih prispevkov, zemljišče pa je seveda komunalno neurejeno. Vsakič znova pade v vodo tudi predlog, da bi v občini ustanovili posebno institucijo, ki bi poskrbela za vse dokumente, ki so za gradnjo potrebni.

V Krški občini bodo letos zgradili 64 stanovanj v občinskem središču in 24 na Senovem. Podatkov o tem, kolikšen je delež zasebne stanovanjske gradnje, seveda nimajo. Znano pa je, da je za gradnjo v središčih vse manj zanimanja, po žolčnih razpravah med izvršnim svetom in stanovanjsko skupnostjo pa so se odločili za policentrični razvoj stanovanjske gradnje. To pomeni, da bodo poskrbeli za oddaljene krajevne skupnosti. Zaradi zakonov o zaščiti kmetijskih zemljišč lani niso opremili stavbnih parcel, ostalo pa jih je še pet v Kostanjevici, kjer so veljale po 600 tisoč dinarjev. Kvadratni meter stanovanjske površine velja okoli 40 tisoč dinarjev in stanovanjska skupnost ne popusti pri ceni niti za dinar, čeprav je Pionir že poskušal, da bi zvišal ceno.

V tem srednjeročnem obdobju bi morali v metliški občini zgraditi 96 stanovanj v družbenem sektorju, a so jih do konca lanskega leta le 30. Če bodo letos začeli graditi blok s 50 stanovanji, potem bodo za načrtom zaostali za 10 stanovanj. Tudi v metliški občini je največ zasebnih stanovanjskih graditeljev, bojijo pa se, da bo družbene gradnje stanovanj še manj. Tako razmerje pa se ohranja, kljub temu da v občini primanjkuje parcel za zasebno stanovanjsko

gradnjo. Zdjaj ni niti ene komunalno urejene parcele. Urejajo sicer kompleks na Bregu revolucije, vendar so težave z lastništvom. Ljudje se zanimajo tudi za nakup stanovanj v blokkih, čeprav je cena od lani poskočila od 30 tisoč dinarjev na 40 tisoč dinarjev. Za taka stanovanja se zanimajo zlasti zdomci.

Novomeška občina je med tistimi, kjer se lahko pohvalijo, da so skoraj že uresničili srednjeročni načrt stanovanjske gradnje. Do konca lanskega leta so namreč zgradili že 477 stanovanj, med katerimi je tudi 88 solidarnostnih. V istem obdobju je bilo zgrajenih tudi 564 zasebnih hiš. Družbeno usmerjena gradnja je potekala večinoma v Novem mestu, saj so 11 družbenih stanovanj zgradili le v Žužemberku. Lani so iz združenih sredstev za gradnjo stanovanj dodelili delovnim organizacijam dobrih 89 milijonov dinarjev posojila za gradnjo 88 stanovanj.

RIBNICA NE POZNA STANOVANJSKIH PROBLEMOV

V ribniški občini gradijo letos 29 družbenih stanovanj, vsako leto pa se lotijo tudi obnove 70 do 80 stanovanj. Sicer pa v tej občini, menda edini na širšem območju Dolenjske, ne poznajo stanovanjskih problemov. Vse prošnje rešujejo sproti. Temu je vzrok velika zasebna gradnja hiš in sproščanje družbenih stanovanj. Tudi z gradbenimi zemljišči ni težav, vsaj naslednjih pet let jih ne bo. Precej stanovanj bodo dobili tudi z obnovo starih hiš, podstrešij. Kvadratni meter stanovanjske površine pa velja brez komunalnega prispevka okoli 30 tisoč dinarjev.

V sevnjski občini je razmerje med zasebno in družbeno stanovanjsko gradnjo 1:1. V družbeni gradnji bo letos dokončanih 26 stanovanj. Za zasebne graditelje pa primanjkuje gradbenih parcel, saj zdaj ni na voljo niti ene. Pred nedavnim so v Sevnici le prodali devet stavbišč, komunalno opremljanje pa je za vsako stalo okoli 40 tisoč dinarjev.

Fond družbenih stanovanj v trebanjski občini že zdaj ni kdove kako bogat, kaže pa, da tudi v prihodnjih letih ne bo bistveno bogatejši; ne toliko zaradi vse dražje družbene gradnje, kar je posledica gradnje majhnih enot z okoli 20 do 50 stanovanji, ampak tudi zaradi tega, ker v trebanjski občini že po tradiciji gradijo več zasebnih hiš. Tako naj bi do konca tega srednjeročnega obdobja zgradili vsega skupaj 328 stanovanj, kar 250 pa naj bi jih zrastle iz zasebne pobude. Stanovanjska področja se bodo usmerjala predvsem v naseljih Trebnje, Mirna, Velika Loka, Mokronog, Sentrupert. Prav zaradi varovanja kmetijskih zemljišč, racionalizacije gradnje pa naj bi stanovanjsko gradnjo v naslednjih letih preusmerili v družbeno stanovanjsko gradnjo. Vsaj tako je zapisano tudi v osnutku sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1981—1985. Ni kaj, lep primer birokratske logike. Na eni strani piše, da bodo do konca srednjeročnega obdobja gradili največ zasebnih hiš, na drugi pa, da bodo tokove stanovanjske gradnje preusmerjali v zasebni sektor.

STANOVANJSKA ZADRUGA S 1400 ČLANI

Kako narašča zanimanje za stanovanjsko gradnjo in kako načrti o stanovanjski gradnji v družbenem sektorju zgoraj v stiku s prakso, kaže tudi primer stanovanjske zadruga Šentrupert. Ta je nastala pred leti samo zaradi 30 združnikov v Šentrupertu, potem pa se je počasi razširila na vso občino. Zdjaj zajema še novomeško in sevnjsko občino, v njej pa je že 1400 članov. Kaj bolj zgovornega podatka o plimi zasebne stanovanjske gradnje, ki narašča kljub vse večji inflaciji in vse dražjemu materialu, skoraj ni mogoče dobiti. Vendar zadrugi, ki ima toliko članov in je njen obstoj povsem v skladu z zakoni ter je seveda samoupravno organizirana, še ni uspelo vzpostaviti pristnih stikov s stanovanjskimi skupnostmi. Volja sicer je prisotna, vendar za zdaj še niso našli prave oblike sodelovanja. Vse kaže, da stanovanjske skupnosti ne zmorejo vsega dela, kar je videti tudi po tem, da skoraj nimajo pojma, koliko zasebnih graditeljev je na posameznem območju, koliko zasebnih hiš bo zgrajenih, koliko stanovanj v družbeni lasti bo sproščenih za stanovanjske prosilce.

V skladu z dogovorom z Zvezo stanovanjskih skupnosti naj bi zadruga pridobila večjo vlogo pri evidentiranju stanovanjskega fonda občanov in naj bi bile tako dopolnile stanovanjskih skupnosti. Pomembnejšo vlogo naj bi dobile tudi pri pridobivanju dokumentacije, pri projektih. Zakaj zasebna stanovanjska gradnja se vse bolj širi, doslej se je izkazala tudi kot bolj racionalna — to priznavajo tudi v trebanjski stanovanjski skupnosti — lahko pa bi stanovanjsko gradnjo še pomenili. Medtem ko velja zdaj kvadratni meter stanovanja v družbeni gradnji kar 40 tisoč dinarjev, je v zasebni domala pol cenejši. Seveda bi morala zadruga — za zdaj edina na območju Dolenjske — dobiti tudi gradbene komplekse. Doslej je dobivala v tej smeri le obljube.

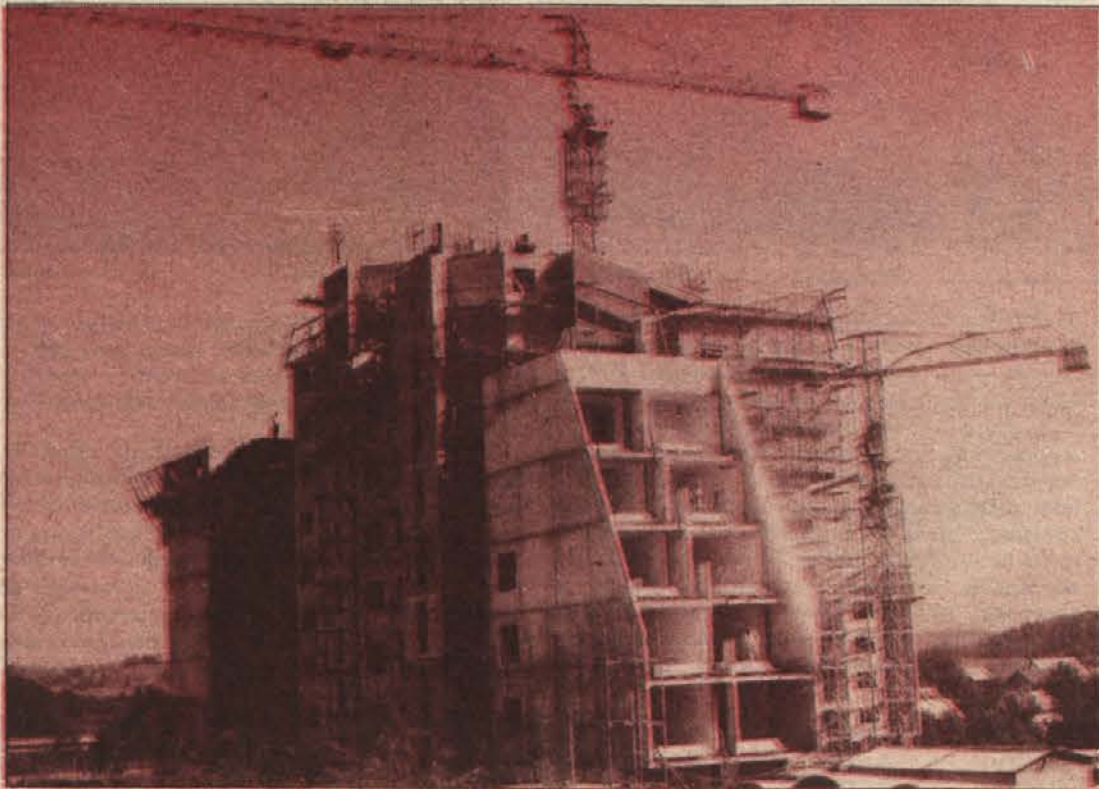
RAZLIČNE VIŠINE POSOJIL

In če pogledamo še drugo stran zasebne stanovanjske gradnje, se moramo ozreti tudi po kreditiranju zasebnih graditeljev. V črnomaljski občini so za to gradnjo namenili za 9,5 milijona dinarjev kreditov, posameznik pa bo dobil največ 200 tisoč dinarjev. Prosilcev za te kredite je veliko, letos se jih je prijavilo 100. V krški občini namenijo iz blagajne stanovanjske skupnosti 27 milijonov za zasebne graditelje. V novomeški občini so podeljevali od 190 do 510 dinarjev posojil, zanje pa je zaprosilo 94 občanov. V sevnjski občini so postavili dokaj stroge pogoje, hiša mora biti dokončana vsaj do tretje faze (pod streho), pa so vseeno dobili 210 prošelj Razdelili bodo 11 milijonov dinarjev za zasebnike, okoli 3 milijone za obnovo starih hiš, 14 milijonov dinarjev pa za nakup zasebnih stanovanj. Torej je tudi po prošnjah za stanovanjske kredite razvidno, da se zasebna stanovanjska gradnja vse bolj širi.

Ljubljanska banka — Temeljna posavska banka v Krškem je lani odobrila posojila 1.667 prosilcem. Za stanovanjsko komunalno dejavnost je šlo iz bančnih blagajn 296 milijonov dinarjev posojil. Sklenili so tudi 418 pogodb o namenskem varčevanju za stanovanjsko gradnjo, sklenili pa so tudi 147 pogodb o vezavi domače in tuje valute. Teh posojil so odobrili za 39 milijonov dinarjev. Podobno je v drugih temeljnih bankah, vendar natančnejših podatkov nismo dobili.

In kaj lahko rečemo potem, ko smo obiskali vse dolenjske, posavske občine ter Kočevje in Ribnico? Zaostajamo za načrti, gradimo drugače, kot predvidevajo družbene smernice, opazno pa je, da se povečuje število zasebnih graditeljev. Res je, da je zasebna stanovanjska gradnja cenejša (na delež graditeljev pri tem seveda pozabljam), vendar je še preveč prepuščena sama sebi. Po drugi strani pa taka gradnja pomeni hud napad na že tako majhen slovenski prostor, kjer se borimo za vsak meter plodne zemlje. Kaj bo jutri? Ali bo Dolenjska eno samo naselje zasebnih hiš? To se malokdo vpraša.

Akcijo so pripravili: Ria Bačar, Andrej Bartelj, Mirjam Bezek, Pavel Perc, Jože Primc, Jožica Teppey in Alfred Železnik. Gradivo je za objavo priredil Jože Simčič.

KRČANKE ČASTE KULT DELA

„Nekoč se je predme postavil kmet in mi rekel, naj vendar pustim njihove babe pri miru. Naj bodo takšne, kot so bile!“ je povedala Marica Živič z Zdol nad Krškimi. Stavek najbolje označuje njeno, očitno ne vedno odobravano, a družbeno koristno delo.

Marica je namreč pospeševalka kmečkih gospodinjstev pri temeljni organizaciji kooperantov krškega Mercatorja—Agrokombinata. Čeprav bi to lahko bila zgodba o njenem uspešnem sodelovanju in usmerjanju kmečkih gospodinj, skromna Zdolanka ne soglašala, da bi pisali o njej, marveč o aktivni kmečkih žena v Krškem. „Maričine kmetice so se že nekajkrat pojavile tudi na televizijskih ekranih v priljubljenih Trefaltovih Srečanjih.“ Čeprav Marica Živič pravi, da se bo njeno poklicno delo pokazalo šele čez nekaj let, saj se v kmetijstvu tudi sicer pokažejo sadovi po daljšem obdobju, se je aktiv kmečkih žena že lepo uveljavil. Prireditve, kot so tekmovanja žanjic, koscev in grabljic, so vedno znova pravi kmečki praznik.

„Kmetica je ponavadi že na videz najmanj za deset, dvajset let bolj zgarana. Mlajše, ki se danes odločajo za kmetijo, so bolj samozavestne, saj vedo, da je njihovo delo vsaj toliko vredno kot delo njihovih vrstnic v mestu, v tovarnah.“ opozarja Marica.

Redni stiki poldruge stotnije kmečkih žena, povezanih v aktivu, bogatijo, najsi gre za strokovno ekscuzijo ali pa za razigrano čebljanje v avtobusu ob vrnitvi z izleta. „Maričine ženske“ sproščeno kramljajo o vzgoji otrok, pripravi hrane in se rade pohvalijo, da v skrinjah poprej niso imele toliko raznovrstne hrane. Strokovni nasveti in izmenjava izkušenj med kmeticami so precej pripomogli, da ima danes veliko kmetij zavoljo urejenega gospodinjstva drugačno vsebino in podobo. Pri Grubičevih v Dobravi pri Podbočju zametki kmečkega turizma spodbujajo tudi druge. „Gostje se počutijo prijetno, domače pri Razumovih na Reštanju pod Bohorjem ali pa kje na Velikem Trnu,

Živeti s preteklostjo

FILIP „ŠVABSKA KAPA“

Filip je včasih v gozdu zlagal drva, zdaj pa trupla mrtvih Nemcev, ki jih je tistega dne pokosil s svojim mitraljezom. Polagal jih je lepo v pravilno vrsto. Nemci vedno ljubijo red...

„O hudiča! Kapa so mi pa vso prestrelili!“, je ugotovil Filip. Tam pa je ležalo veliko trupel in kap. Filip je pomerjal, dokler ni našel ravno prave, nemške. Tovarishi so se mu smejali in ga od takrat dalje klicali „švabska kapa“. Te kape ni več odložil do konca vojne. Le partizansko zvezdo je prišil nanjo.

Tisti boj pri Lipi na Krasu je bil težak in je trajal več ur. Jurišni bataljon 31. divizije ki je bil ustanovljen decembra 1944, je nameraval v zasedi pričakati manjšo sovražnikovo enoto. Ko je zasedal položaje, pa mu je prišel nasproti 7. bataljon divizije SS Prinz Eugen, ki je štel štirikrat več borcev kot partizanski bataljon. Kljub temu so ga partizanski jurišniki zaradi presenečenja in nemške nepredvidnosti po nekaj urah boja temeljito premagali.

Filip — „švabska kapa“, je bil takrat star 22 let. Bil je mitraljezec, vodnik, komandir, sam ne ve več, kaj. Kdo pa je pravzaprav Filip?

V Kočevju in okolici poznamo vsi nekoliko čudaškega krepkega dolgina Filipa Krša z Mlake pri Kočevju. Je tako rekoč nepogrešljiv rekvizit vsake proslave. Vedno pride oblečen v partizansko uniformo. Prsi mu krasi mnogo odlikovanj. Le redki vedo, da si jih je Filip zaslužil v boju. Prelil je precej svoje krvi, še mnogo več pa nemške in drugih sovražnikov. Nekateri se nerodnemu dolginu celo posmehujejo, češ da si je tisti „pleh“ kupil in se zdaj ponaša z njim. K temu gotovo

pripomore tudi Filipovo pripovedovanje o tako neverjetnih dogodkih, da se vsak vpraša, posebno še mlajši, kako si Filip sploh more zamisliti vse tiste neverjetne zgodbe. Ko jih pripoveduje, se najbrž vrne v preteklost in hoče prepričati regljanje „mašinc“, „brenov“ in „šarcev“ ter treskanje bomb, min in granat. Vse to vnaša v njegovo pripovedovanje tako zmedo, da mu celo njegovi dobri znanci in prijatelji ne verjamejo vsega. Seveda pa so dvomi o teh zgodbah tudi posledica dejstva, da se je jurišni bataljon boril predvsem na območju Dolomitov, Trnovskega gozda, Krasa, Slovenskega Primorja, pa tudi Trst je osvobajal, manj pa na Kočevskem in Dolenjskem.

Filip Krš je bil takrat mladinec, kot so bili vsi drugi jurišniki. Na sedlu Masore je jurišni bataljon branil prodor Nemcem, ki so nameravali zavzeti Vojskarsko planoto in priti za hrbet korpusni obrambi. Filip je skupaj z drugimi streljal po Nemcih, ki so napadali. Nemcem se je iztrgal pes. Klicali so ga nazaj: „Lux! Lux! Lux!“ Pes pa se za klice ni zmenil. Dresiran je bil za napadanje mitraljezcev, zato je drvel naravnost proti njim. Mitraljezec Filip, po činu vodnik, je z brenom skušal razbiti napadajočo nemško skupino za bližnjimi skalami. Zagledal je tudi psa, usekal po njem in ga zgrešil. Potem psa ni več videl in je mislil, da so ga potolkli drugi. Ni opazil, da mu je prišel za hrbet.

Zavedal se je šele, ko je volčjak žviška planil nanj. Težki pes ga je tiščal k tlom in ga strašno grizel v glavo, vrat in ramena. Spustil je mitraljez. Zatulil je od bolečine in vstal, da bi se laže branil psa. Nemci pa so streljali nanj in zapelo ga je v prsih. Zamajal se je, a se je še obdržal na nogah. Pobesnel je. Ves krvav je potisnil psu roko v gobec, z drugo pa ga je zgrabil za goltanec. Padla sta v sneg in se zvalila v zaklon. Nekaj jurišnikov je opazovalo njegov boj s psom, pomagati pa mu niso mogli, ker so se bal streljati v klobčič, valjajoč se v snegu.

Filip je vedel, da se bori za življenje. Napel je vse sile, da bi psa zadavil. Morda bi ga tudi zdelal. Na pomoč je prišel komandir Ažman in s pištolo od blizu ustrelil psa v hrbetnico, da je samo zacvilil in kot presekan na dvoje prenehal gristi. Takrat so tudi Filipu pošle moči, da je skupaj s psom nezavesten obležal v jarku.

kjer jim ne ponudijo zgolj domače dobrote, ampak gostje lahko tudi sodelujejo pri enostavnejših kmečkih opravilih.

Do kmečkega turizma, kot ga poznajo v Savinjski dolini in na Gorenjskem, je še dolga, trnova pot, saj marsikje gospodarji nimajo dovolj denarja niti za obnovo gospodarskih poslopij, ki imajo zvečine še prednost pred obnovo domačij. V Krški občini pa kljub temu ugotavljajo, da je nekaj že to, da ljudje živijo bolje.

Aktiv kmečkih žena v Krškem dokazuje, da se da marsikaj narediti brez uvoženih surovin, a z veliko dobre volje. Prtov, sirkovih metel, copat, cekarjev iz li-

Filipa so ranjenega odpeljali v partizansko bolnišnico Franjo. Enaindvajset ran so našli na njegovem telesu. Dve sta bili od strelav, vse ostale pa od pasjih zob. Na vratu in rokah mu je pes odtrgal kose mesa, zob. Na vratu in rokah mu je pes odtrgal kose mesa, rane z razcefrano kožo so bile grde. Izgubil je mnogo krvi. Kljub smoli pa je imel tudi srečo, da so ga hitro pripeljali do bolnišnice, čeprav so okoli nje šarili Nemci. Zdravniki so mu razkužili in zašili rane. Iz nezavesti se je prebudil prej, kot so zdravniki predvidevali. Hotel je živeti, njegovo močno in mlado telo pa mu je pomagalo zmagati v boju za življenje. Psov pa se Filip — „švabska kapa“ še vedno boji.

Ko smo Filipa vprašali, kaj vraga je počel na Gorenjskem in zakaj je sploh tja zašel, je priznal, da je v Kočevju ob prihodu Italijanov leta 1941 pobegnul iz zapora in odšel na Gorenjsko, da ga ne bi spet zaprli.

čkanja ali pa domačih dobrot res ne izvažajo, vendar bi z njimi lahko popestrili turistično ponudbo. Še bolj tuje goste zanimajo stari običaji in navade kmečkega življa. Ko so julija lani slavisti, ki so se zbrali iz vseh koncev sveta na mednarodnem simpoziju v Ljubljani, prišli na ogled žetve na Smednik, gručasto vasico pri Raki, kar niso mogli prehaliti izvirnega prikaza del, seveda pa je aktiv kmečkih žena prišleke pogostil tudi s pravo kmečko pojedino. Aktiv se s prodajo hrane in spominkov na takih prireditvah sam vzdržuje, prejšnja leta pa so kmeticam primaknili kakšen dinar še iz občinskega sklada za pospeševanje kmetijstva. „Za vse prireditve spečejo kruh in nič ne zahtevajo, zato tudi lahko nekaj imamo,“ pravi Živičeva, ki pozna kmečko ženo v dušo.

Za sleherno prireditvijo aktivna tiči obilo priprav. Če ne bi bilo razumevanja Agrokombinativnih pospeševalcev in vodstva, aktiv ne bi želel tolikšnih uspehov. Ko gre za tekmovanja, je treba imeti črno na belem zapisano, kaj prinaša več točk. Pospeševalci so tudi sodniki, ki ocenjujejo, denimo pri tekmovanju grabljic, ne le najboljši čas, ampak tudi kakovost in spretnost. Zato Bizjaku, Simičiču, Pircu in drugim ni bilo na Zdolah lahko oceniti spretnosti grabljic, saj so morali paziti na enakomernost raztresla po vsej košeni površini in povedati tudi, kaj mislijo o obliki, zglajenosti kopice — plastja in še o čem.

Gre za „igre“, ki kljub navidezni preprostosti vendarle učijo, kako so morali delati za preživetje še ne tako davno. Mehanizacija je kmetom resda precej olajšala delo, toda v hribovitih predelih bo imelo prednost in edino možnost za pridelavo hrane še vedno delo pridnih, žuljavih rok. Pomen in veličina aktivna kmečkih žena v Krškem je v čaščenju kulta dela. V zanosu marsikakšen obiskovalec tekmovanja žanjic, koscev in grabljic ni mogel v sebi zatreti želje, da ne bi na koncu preizkusil še sebe, svojega (ne)znanja.

PAVEL PERC

Pa ni bil zaprt zaradi politike, ampak zato, kot pravi on, ker je kradel Šlajmarju ribe iz Rinže in jih prodajal. Šlajmer je imel namreč v zakupu ribolov v Rinži. Ob začetku vojne je bil star 18, 19 let, doma je bilo še več otrok, oče pa je imel poškodovano nogo in ni bil zaposlen.

Filip se je nato razgovoril, kako je bil ranjen še v dražgoški bitki, na Turjaku in v Železnih vratih (sedlu Masore). Tisto švabsko kapo da je snel nekemu oficirju, ki ga je podržal z mitraljezom pri Lipi, ko je Nemec pokulal iz kupole tanka. Takrat so zaplenili tudi 11 konj in poslali Filipa z njimi v štab korpusa. Nemci so seveda zaradi poraza pri Lipi organizirali takoj zasledovanje partizanov in Filip se jim je sam s konji izmikal in tri dni lizal le roso. Potem so Nemci z nekega tanka užgali po njem in konjih. Konji so se razbežali, in ko je Filip v konjurnem štabu o tem poročal, so ga menda hoteli kar ustreliti.

Razlaga tudi, da govori tako na glas, ker nima desne polovice pljuč. Odnesel mu jo je rafal. Levo polovico pljuč pa so mu prebodli Nemci z bajonetom, ko je na obeh straneh v nekem boju zmanjkalo municije in so se začeli klati z bojoneti.

Pri občinskem vodstvu ZZB NOV v Kočevju smo se pozanimali, če je Filip spomeničar in če so vsa tista odlikovanja njegova. Zvedeli smo, da je bil Filip res hraber borec in da ima nekaj odlikovanj, vendar so nekatera podvojena. Udeležbe v NOB od 1941 nima priznane, ranjen pa je bil. Zaradi prestanih vojnijskih naporov je njegovo govorjenje res včasih nekoliko zmedeno in mu ne kaže verjeti prav vsega. Velika večina povedanega pa je resnica.

Zgodbo o Filipu Kršu — „švabska kapa“ smo zapisali predvsem po njegovem pripovedovanju in po knjigi Toneta Svetine „Ognjeni plaz“, v kateri opisuje jurišni bataljon 31. divizije in njegove boje od ustanovitve do razformiranja (po zavzetju Trsta). Pisatelj pa je pomotoma priimek Krš spremenil v Krč. Da gre res za pomoto, se vidi iz seznama borcev jurišnega bataljona na koncu knjige, kjer ni nobenega Filipa Krča, ampak le Filip Krš, upokojenec iz Mlake pri Kočevju.

JOŽE PRIMC

Ples

MLADOST JE ČAR GIBANJA

Devet deklet je in Mojca, ki jih vodi. Zbirajo se v neprijaznih prostorih nekdanjega doma JLA v Novem mestu, kjer ure in ure vadijo, da jim kapljice potu zaradi srebrenkast lesk na mladih čelih in licih. Za skladnostjo in gibkostjo gibov, za očarljivostjo in svežino plesnih kretenj stojijo ure naporov, veliko vztrajnosti in zagnanosti. In to dekleta vedo in ve Mojca. Zato se zbirajo in vadijo, poskušajo, popravljajo, kar jim ne gre... potem pa pride tisti trenutek, ko javno nastopijo. To so zelo kratki trenutki v primerjavi z dolgimi urami vaj, a vendar odtehtajo vse vloženo delo.

Ksenija Jančkovič, Katja Pucej, Manca Barbič, Renata Škerlj, Sabina Krašovec, Ladka Unetič, Mateja Turk in Mojca Božić — to so dekleta, ki jih v okviru novomeškega plesnega kluba vodi Mojca Hočevnar. Predstavile so se že na letošnjem sejmu mode v Ljubljani, v spremljevalnem programu državnega prvenstva v standardnih plesih, ki je bilo v Novem mestu.

popestrile so letošnji novomeški kulturni maraton, nastopile pa so še na nekaterih drugih prireditvah, kot je bila otvoritev Novoteksove trgovine Julija, na sprejemu štafete, na predstavitvi plesnega kluba Novo mesto v Ivančni gorici, Trebnjem, Krškem in še kje.

Sedanja skupina za sodobni ples, kot se imenujejo (dogovarjajo se, da bi si nadele naziv skupina Pa Ti), je že tretja, s katero poskuša Mojca Hočevnar uresničiti svojo željo po dobri plesni skupini. Za prvi dve si je izbirala učenke zadnjih letnikov, zato sta ob odhodu srednješolk v Ljubljano prehitro razpadli, da bi kaj dosti naredili in pokazali. Zato se je odločila, da bo v sedanjo skupino privabila predvsem mlajše učence. In res, če podatke o starosti deklet damo v statistični mlin, se kot povprečna starost pokaže rosnih 17 let.

Dekleta so se že prej ukvarjale s plesom. Bile so športne plesalke, ukvarjale pa so se tudi z gimnastiko, ki je pač tesno povezana s sodobnim plesom, ki zahte-

va precejšnjo telesno pripravljenost. Nekaj časa so dekleta svoja stremiljenja povezovala z modno aerobiko, vendar je od aerobike ostalo le to, da se je izkazala kot primerno sredstvo za ogrevanje, medtem ko v samem plesu žele doseči kaj več.

Mojca Hočevnar je kot vodja skupine pravzaprav nekakšen samorastnik. Prej se je ukvarjala s športnim plesom in gimnastiko, zanimal pa jo je ves čas tudi sodobni ples. Ko se je zaposlila pri Pionirju, se je začela intenzivneje ukvarjati s plesom in tako je naneslo, da se je lotila kar vodenja skupine. Plesni klub jo je enkrat poslal na izpopolnjevanje, v glavnem pa je odvisna od lastne iznajdljivosti in domiselnosti.

„Glasba mi pomeni zelo veliko,“ pravi Mojca. „Je kot nekakšen izziv za ples. Ni mi težko polskati ustrezno koreografijo. Tu in tam se kaj novega naučim in vidim preko televizijskih nastopov znanih in manj znanih plesnih skupin za sodobni ples, kaj vidim kdaj tudi v

kakšnem filmu. Včasih si gremo z dekletki skupaj ogledat kakšen nastop. In tako se učimo in izpopolnjujemo. Rade bi dosegle čim večjo popolnost in usklajenost. To pa zahteva treninge, treninge in ponovno treninge.“

Ni dovolj, da samo vadijo v skupini. Dekleta morajo vaditi tudi doma po kakšno urico na dan, sicer se potem na skupnih vajah zatika. To pa pomeni, da mora vsaka kar precej časa žrtvovati za svojega plesnega konjička.

In starši? Dekleta pravijo, da jih razumejo in to razumevanje tudi pokažejo. Še posebno, ko so videli, da njihove hčere znajo nastopiti, da imajo kaj pokazati od tistih ur, ki jih prebijajo na vajah po enkrat, dvakrat, pred nastopi pa tudi po trikrat na teden. Tudi v šoli jih ne prijemljejo pretrdo in podobno kot starši pokažejo razumevanje, če kdaj zaradi nastopa umanjajo pri kakšni uri.

Toda še tako naklonjeni starši in še tako razumevajoča šola bi ne zalegli dosti, če bi v dekletih ne bilo dovolj energije in hotenj. Navsezadnje so one same tisti motor, ki giblje skupino in ji daje življenje.

„Ne gre samo za zabavo v prostem času, ples mi je potreba,“ pravi Ksenija. Katja pravi, da človek pač nekaj mora imeti, ona pa da ima ples v tej skupini, medtem ko Ladka pove, da se ji zdi, da ji je ples že tako prišel v kri in ji postal takšna potreba kot je hrana in spanje. „Ples je obsedenost,“ se nekako združijo v svojem mnenju dekleta in tako označijo predanost, ki jo čutijo do svojega razvedrila in dela.

Prostor imajo, volje dovolj. Toda kot vsakdo, ki je stopil na kakšno pot, vidi svoj cilj, tako tudi dekleta iz Mojčine plesne skupine gledajo naprej. Žele si več nastopov, več prireditev, kjer bi lahko pokazale, kaj znajo. Nočejo biti le nekakšen plesni okrasek. Zato tiho sanjarijo o samostojnem nastopu, celovečernem showu.

„Kdaj bo to, še ne vemo. Morda že drugo leto, če se ne bo kaj postavilo narobe,“ pravijo.

M. MARKELJ

HIGIENA, ŠIBKA TOČKA VSEH ČASOV

Ljudje so že od nekdaj poskušali čim dlje ohraniti zdravje, telesno moč, delovno in obrambno sposobnost. Boleznim so se izogibali, kot so vedeli in znali. Higiena je bila skoraj edina preventiva, ki so jo imeli vedno na voljo. Ta preprečuje izpostavljanje organizma škodljivim vplivom. Higienično obnašanje so pogosto določali verski zakoni. Medicina se je že pri starih Grkih in Rimljanih ločila od svetišč. Razvila se je v samostojno vedo in poklic in je imela bógove le za zaščitnike. Na higieno ljudstva je pazila država.

Mesto Rim z milijonom prebivalcev je imelo na primer 22 vodovodov, mogočno mestno kanalizacijo in okoli 1000 prelepih javnih kopalnic, v katerih so tudi telovadili ter krepili telo in duha. Zasebne kopalnice so bile v primerjavi z našimi sedanjimi kopalnicami zelo razkošne.

Vse to pa rimskega imperija ni rešilo pred propadom. Vdiranje barbarskih ljudstev mu je spodkopavalo temelje. Temu so se pridruževale še bolezni, predvsem malarije, ter posledice dolgoletnega zadrževanja s svinčeni posodami. Takrat so bile te posode moderne, vendar zelo nehigijske, česar pa ljudje niso vedeli.

Barbari so bili o higieni slabše poučeni kot Rimljani. Zmagovita vojska hunskega kralja Atila se je leta 452 okužila z grižo, ko je pila nezdravo vodo v močvirjih okoli Mantove, kjer je ropala na pohodu proti Rimu. Tej množični okužbi gre verjetno dober del zasluge za uspešno pogajanje papeža Leona I. s kraljem Atilom, da bi slednji prizanesel večnemu mestu. Toda rimsko cesarstvo je propadalo naprej in s prihodom barbarov so hkrati s civilizacijo in kulturo izginjale tudi higienične norme in navade.

Z besedo higiena so nekoč mislili predvsem na to, da bi preprečili vdor bolezenskih klic v telo zaradi umazanih rok. Pozneje se je temu pridružil tudi odnos do drugih bolezenskih klic, do alkohola, do narkotikov, do onesnaževanja in uničevanja okolja, izpostavljanja radioaktivnim snovem, slabim socialnim in drugim škodljivim vplivom. Seveda pa samo s higieničnimi ukrepi ni mogoče preprečiti niti vseh posameznih niti množičnih obolenj. Veliko je že to, da se človek zavestno ne izpostavlja tveganjem, ki načenjajo zdravje.

Kako težko je higiena prodirala v novo Evropo, nam osvetljuje način življenja okoli leta 1500. Knežinja Katarina Medici iz Firenc se je v šestih letih 90-krat selila s svojim dvorom, da so lahko počistili smrad in nesnago. Za higienične potrebe vsega dvora, ki je štel nekaj sto ljudi, so porabili le vedro vode na dan. Pač pa so vitezi in dame uporabljali ogromno dišav, da so prikrili neprijeten telesni vonj zaradi umazanije.

Na francoskem dvoru si je prva omislila kopalnico avstrijska princesa Marija Antoinetta. Vsi po vrsti so se zgražali zaradi nezastrižanega razkošja, ki si ga je privoščila, nikogar od njih pa ni motilo, da je bilo na dvoru 600 kuharjev. Nova rezidenca francoskih kraljev v versajskem dvoru v 17. stoletju ni imela nobenega stranišča. Brez stranišč je bil tudi dunajski Shoenbrunn, zgrajen v začetku 18. stoletja, čeprav je v obeh stanovalo ogromno ljudi. Na malo in veliko potrebo so hodili za debele zavese ob oknih. Seveda v nočne posode. Francoski kralj Ludvik XIV. je bil baje tako navdušen nad straniščem, ki si ga je dal zgraditi, da je kar v njem sprejemal poslane iz tujih dežel.

Po drugi svetovni vojni se je iz gnojišč in stranišč še marsikje pri nas pretakala v vodnjake gnojica in z njo

Dr. HERMAN TEPPEY

Pri starih Novomeščanih

FILME SMO GLEDALI VSAK DAN

Darka Jesenko, upokojena sodna uradnica iz Novega mesta, resda nima več kot 73 let, zavoljo nenavadno zanimivih spominov iz časa njene doraščajoče dobe in v medvojnem času pa spada v vrsto tistih še redkih Novomeščanov, ki nosijo s seboj del stare mestne zgodovine.

Še danes stanuje v hiši, ki je bila last njenih staršev, znanega mizarja Matka Maloviča. Izjemno sposoben mož, ki je v naše kraje prišel iz Vel. Lašč, ja zraven ženske bolnišnice odprl prvo strojno mizarstvo delavnico na Dolenjskem, imel pa je v Novem mestu tudi prvi kinematograf. V času nemega filma so v Malovičevem kinu „Meteor“ od leta 1924 do novembra 1931 vrteli še danes nepozabne filme, ob katerih so se ljudje glasno jokali ali pa se bučno smejali.

„V družini nas je bilo 8 otrok: štiri fantje in štiri dekleta. Oče je bil zares podjeten človek, vsi smo ga globoko spoštovali, imeli pa smo ga tudi zares radi. Otroci smo morali doma še kako pomagati, ne glede

na to, če je kateri že imel poklic in delo. Poleg mizarstva in kina smo imeli pogrebni zavod. Jaz sem še kot otrok v kinu pomagala prodajati vstopnice, pa tudi pri gradnji kinodvorane smo vsi pomagali. Nekdanjo delavnico smo spremenili v dvorano, ki je merila 16,6 x 5 metrov, tla so se proti zadnjemu koncu dvigovala, da so lahko dogajanja na platnu vsi videli. Imeli smo dva izhoda in vse po predpisih. Vstopnice za kino so bile takrat po 8, 6, 5 in 3 dinarje. Domači smo gledali filme vsak dan, ker so nas agenti kar obletavali, pred projekcijo za publiko pa je bilo potrebno film pregledati, če ni strgan, kakšna je vsebina, itd.

Vstopnice so bile za tiste čase zelo drage, tako da mladina ni tako redno hodila k predstavam kot danes.

bakterije. To je povzročalo množična črevesna obolenja, na primer na Velikem Obrežu in v Globokem v brežiški občini, kjer je bil tifus endemsko razširjen. Po izgradnji vodovodov, v katerih vodo nadzorujejo in klorirajo, so te bolezni ponehale.

Tudi drugotni vdori bolezenskih klic v telo so bili večkrat usodni. Nekatere pokrajine so bile okužene s sifilisom, boleznijo, ki se prenaša s spolnim obnevanjem. Pred njo tudi dojenčki niso varni. Matere jih okužijo pri porodu. Bolezen je izrazito kronična, napada različne organe in tudi možgane, povzroča duševno, telesno in socialno propadanje ter splošno bedo. S to boleznijo razlagajo znanstveniki propad nekaterih ljudstev. Vere in vzgoja so zaradi tega branile nekritično spolno obnevanje, torej ne samo zaradi nezaželenega in nepreskrbljenega otroka in zapletljajev s tem v zvezi. Z uporabo sodobnih zdravil se je stanje bistveno spremenilo. Sifilis in druge spolne bolezni so v civiliziranih deželah praktično iztrobili.

PETA SPOLNA BOLEZEN

Mislili smo že, da je prišel srečni čas spolne spolne svobode, saj pri sodobnem standardu ni bilo več materialnih zadreg zaradi nezaželenih otrok, toda pri tem smo pozabili na čustvene preobremenitve in nevarnosti za duševno ravnovesje takih otrok. Zatorej je tudi preiščeno spolno ravnanje še vedno nehigijsko.

Potem, ko smo zavrgli preživele moralne predsodke, nas je nanje spomnilo še nekaj drugega. Pred kakimi petnajstimi leti so namreč odkrili virus zlatenice B, ki ga bolniki redno prenašajo s spolnim obnevanjem, s poljubljajem, z zobno krtačko, s transfuzijo in z nesterilnimi injekcijskimi iglami, kakršne na primer uporabljajo narkomani. Porodnice prenašajo bolezen na novorojenčke. Zlatenico B imenujemo danes tudi peto spolno bolezen. Na srečo ni v vseh primerih enako kužna in ne povzroča vedno jetrnih okvar. Toda zadnja leta ugotavljajo, da precej pogosto sproži raka na jetrih tudi takrat, ko v krvi ni znakov za prebolelo okužbo.

Virus zlatenice B je v hujši kužni obliki prisoten v severnih predelih Evrope pri 0,5 odst. prebivalstva, pri nas v Sloveniji pa enem odstotku prebivalstva. V brežiški bolnišnici smo pri enem odstotku otročnic odkrili manj kužnega, pri alkoholikih pa dvakrat več. V južnih predelih Jugoslavije so virus B v kužni obliki po nekaterih navedbah našli pri 8 odst. prebivalstva.

V Afriki in nekaterih predelih Azije je z virusom zlatenice B okuženih do 25 odst. ljudi. V teh deželah je rak na jetrih tudi neprimerno pogostejša bolezen kot pri nas. Številke opominjajo na malomarnejšo higienično obnašanje. Virus najbrž širijo tudi žuželke, toda za marsikoga je slaba spolna higiena usodna in nepopravljiva napaka.

UMIVANJE TUDI ŠKODUJE

Higiena rok je danes pri nas dosegla visoko raven in trenutno se zaradi umazanije ni bati večjih posledic. V zadnjih letih opažamo celo, da uporabljajo ljudje preveč detergentov za umivanje kože in s preostriimi praški in šamponi uničujejo njen zaščitni sloj. Ko ostane koža brez zaščite, tudi kreme ne pomagajo dosti. Torej je tudi pretirano umivanje nehigijsko.

Tudi pretirano odšavljanje in uporaba maščob in barv za kožo nista priporočljiva, ker zapirata pore ali kožo celo poškodujeta, da se hitro naguba in izsuši. Med olupševalne posege sodi med drugim še sončenje, s katerim prav tako ne smemo pretirati. S pojavitvijo se koža brani pred opeklinami. Pri črnih v Afriki se je temna barva kože razvila zato, da jih je obvarovala pred poškodbami. Ljudje, ki so izpostavljeni sončni pripeki, na primer kmetje in mornarji, imajo zelo grobo in poškodovano kožo na vratu in obrazu. V medicini imenujemo to „mornarska koža“. Z obleko vedno pokrita in pred sončnimi žarki zavarovana koža postane do pozne starosti bela, tanka, mehka in voljna. Sončena koža pa zaradi številnih drobnih brazgotin zgodaj ostarja.

Izpostavljanje soncu lahko povzroči eritematodes, bolezen, ki počasi uničuje številne telesne organe. Bolezen je neozdravljiva in se lahko vleče dolgo, lahko pa se že v nekaj letih konča s smrtjo. Preveč sončenja torej ni zdravo in sodi k nehigijskemu obnašanju.

Med oblike nehigijskega vedenja, ki načenjajo telesno zdravje, prištevamo tudi alkoholizem. Ta se je v zadnjih dveh desetletjih zelo razširil. V brežiški bolnišnici se je, od leta 1961 do 1976 zdravilo zaradi alkoholne zmedenosti ali delirije 718 bolnikov. Nekateri so se vračali celo po večkrat. Med deliranti je bilo 1,5 odst. polnoletnega prebivalstva v občini, vsak dvajseti pa je tako daleč zabredel v alkoholizem, da je vprašljiva njegova pridobitna sposobnost. Polovico alkoholikov boleha za jetrnimi boleznimi. Življenje alkoholikov je po naših statistikah za trinajst let krajše kot pri drugem prebivalstvu, delirij pa je smrtonosen za 4 do 22. odst. bolnikov.

Darka Malovič, ki se je malo pred vojno poročila s sodnikom Tonetom Jesenkom, je moža izgubila v nenavadnih okoliščinah. Kot svaka in sodelavca znanega predvojnega revolucionarja Marjana Vivode, so ga Italijani najprej odpeljali na Rab, ko pa je prišel domov in so 1943 Novo mesto po partizanski osvoboditvi znova zasedli Nemci, so ga odpeljali. „Trije domobranci so prišli v hišo 3. novembra 1943, rekli so, da ga peljete na zaslišanje v gimnazijo, kjer je bila tudi komanda črne roke, odtlej je izginila za njim vsaka sled. Da so ga ubili, vemo, ne vemo pa, ne kje ne na kakšen način.“

S tem pa še ni bilo konec žalosti Jesenkove Darke. Malovičeva hiša je bila pri bombardiranjih skoro vsakič poškodovana. „Ob prvem bombardiranju 14. septembra 1943 smo bežali iz hiše proti šancam, mama in sestra pa sta bili pri tem ubiti. Oče, ki ga je nalet avionov zatekel še pred hišo, je bil hudo ranjen, ko je nanj padel težak steber. Prav na hišo pa je padla bomba pri zadnjem bombardiranju, ampak tedaj ni bilo žrtv pri nas. Z očetom sva bila na srečo zunaj. Takrat so šla vsa vrata, okna, stropi, tako da se še danes v stanovanju pozna. Da bi lahko hišo vsaj za silo popravil, je oče potem prodal razno pohištvo, opremo od pogrebnege zavoda in vse mizarске stroje.“

Jesenkova Darka se je za stalno zaposlila šele po drugi vojni. Bila je uslužbenka na sodišču vse do upokojitve leta 1966. Kot pravi sama, pa njeni živci še niso imeli počitka. Ko so gradili v neposredni bližini novo restavracijo Metropola, so pol leta minirali in ropotali. Vsa hiša se je tresla.

Zadnje čase v dokaj prostornem Malovičevem stanovanju, kjer je bilo včasih tako živo, ne sameva več: družbo ji dela sestra—vdova po sodniku Meršolu. V dvoje jima je na starost lažje in ni dolg čas. Obe živita v spominih. Kakšne mizarске mojstrovine pa je mojster Malovič nekdanje delal, gostje še danes lahko vidijo v njunih stanovanjih. Kljub bombardiranju so postelje še danes take, da se nikjer ne majejo, omare se dobro zapirajo, zaradi starinskega; izrezljanega stila pa so tudi vrednost posebne vrste.

RIA BAČER

obzorja

prebrali smo

boj pod olimpom

Pred kratkim so v ljubljanski tiskarni, ki nosi ime Toneta Tomšiča, natisnili v 4.000 izvodih zajetno knjigo pričevanj o Slovincih, ki so se med drugo svetovno vojno znašli po muhasti igri usode na makedonskih, grških in albanskih tleh ter se tam vključili v partizanski oziroma osvobodilni boj. Gre za zbornik „Boj pod Olimpom“, ki sta ga skupaj izdali založbi Borec v Ljubljani in Lipa v Kopru. Naslov je sicer izrazito simboličen, izbran po gorstvu v severovzhodni Tesaliji, grški pokrajini, ki meji na Makedonijo, a tudi kar zadeva vsebino, ustrežnejšega ta zbirka verodostojnih pričevanj in spominov preživelih udeležencev skoroda ni mogla dobiti.

Zdi se, da je največja vrednost tega zbornika v tem, da jasno odgovori na vprašanje, ki se zastavlja že ob podnaslovu „Slovinci v NOB Makedonije, Grčije in Albanije 1941—1945“, in sicer: kako to, da se je znašlo toliko naših fantov in mož na tujih tleh in tako daleč od domovine v času, ko se je bilo treba izkazati doma. Nič neznanega ni, in zbornik to le potrjuje, da je vrtnec burnih let mnoge potegnil tja, kamor si je vsak najmanj želel: tega, da je moral kot prisilni mobiliziranec obleči okupatorsko uniformo, onega spet, da je bil vpoklican pod tujo zastavo, ker je pač njegova ožja domovina tedaj pripadala državi napadalci. Nekateri, ki so se tako ali drugače izmikali služenju v fašistični in nacistični vojski, poudarjali lastno narodno zavednost in pripadnost, so se znašli v zaporih in taboriščih daleč od doma. Zvečinoma so tako usodo doživljali primorski Slovinci, nekaj pa je bilo tudi istrskih Hrvatov in Slovencev iz drugih slovenskih pokrajin, na primer iz Stajerske. Prisilno razkropljeni tako rekoč po vsem svetu so iskali priložnost, da bi se znebili „prisilnega jopiča“ ter orožje obrnili proti tistim, ki so jim ga vsilili.

O vsem tem, o Slovincih, ki so imeli srečo, da so se otresli prisilnega služenja, potem pa poiskali partizane ter se skupaj z njimi borili proti skupnemu sovražniku, je beseda v zborniku. Naši ljudje se niso le

vključili v osvobodilni boj, marveč so nekateri izmed njih bili celo njegovi organizatorji in voditelji. Tako so na primer v makedonski vasi Bistrenci organizirali osvobodilno gibanje in zatem partizansko enoto pa slovensko četo v makedonsko-kosovski brigadi, drugi pa na grškem otoku Kefaloniji v Jonskem morju ustanovili slovensko partizansko četo v sestavi grške osvobodilne vojske ELAS, ali pa sodelovali v albanskih partizanskih enotah, nekateri med njimi pa prišli z otoka Samosa prek Turčije v Palestino in Egipt ter tam oblikovali slovensko četo. Vse je, kjerkoli so že bili, prevevala močna želja in tudi odločenost, da bi čimprej prišli v NOV Jugoslavije in se v njej bojevali za osvoboditev naših narodov in narodnosti.

Knjigo napolnjujejo daljši in krajši sestavki o boju Slovencev na omenjenih območjih, o njihovih nenavadnih doživetjih in tudi o žrtvah. Se zlasti iskrena so pričevanja samih udeležencev, pretežno v obliki spominov. Največ takih zapisov govori o primorskih Slovincih, njihovem življenju pod krutim fašizmom, preden jih je pot zanesla čez morje in privedla v osvobodilni boj. Delo v marsičem dopolnjuje dosedanje orise in prikaze našega narodnoosvobodilnega boja, tako rekoč na novo pa delež Slovencev v osvobodilnem boju v Makedoniji, Grčiji in Albaniji. Kot je razvidno iz knjige, ta delež ni bil majhen.

Na koncu povejmo še, da imajo vsa besedila v tem zborniku pristen pečat osebnega pričevanja oziroma pripovedovanja, kot je zapisal recenzent Rado Bordon, da so napisana doživeto, prepričljivo in v prostem, tekočem in čistem jeziku. Čeprav gre za skupinsko delo, gre zasluga za omenjeno še posebej dvema soavtorjema: Albertu Klunu in

Tonetu Gošniku, nekdanjemu glavnemu in odgovornemu uredniku ter direktorju Dolenjskega lista, ki sta gradivo uredila in pripravila za tisk. I. Z.

zabloda stoletja

Čoro Škodlar, slikar pa široko razgledan poznavalec umetnosti, je s knjigo „Zabloda stoletja“ (izšla je v zbirki Polemika pri Partizanski knjigi) storil nekaj „nezaslišanega“: ko da bi s stare, ničemur podobne bajte trgjal skodle, da bi se pokazala njena ničvrednost, tako je z dokajšnjo prepričljivostjo razkril življenjsko in slikarsko bedo Jožefa Petkovška. S tem je kajpak na laž postavil mnoge umetnostne zgodovinarje, ki Petkovška že dolga desetletja uvrščajo v vrh slovenskega slikarstva.

Da okoli slikarja z Verda ni vse čisto, je Škodlar opozarjal že pred pričujočo knjigo, toda nihče ni hotel ugrizniti v na moč kisljo jabolko. Zdaj Nace Šumi, Anica Cevčeva ali Tomaž Brejc, ki (po Škodlarjevem prepričanju) še zmeraj nekritično povzemajo ugotovitve drugih, zvečinoma že pokojnih umetnostnih zgodovinarjev (npr. iz: Cankarja, F. Mesesnela, F. Steleta), ne bodo mogli iti mimo očitkov, kakršnih bi na Slovenskem stežka našli še kaj. Torišče za zločno polemiko je torej pripravljeno; začela se je tako rekoč že pred meseci, ko je bil v Književnih listih Dela objavljen odlomek iz „Zablode stoletja“.

Škodlarjeva dognanja kažejo Petkovška kot diletantu, ki si je slikarsko ime pridobil na nepošten način, Talenta, da bi postal „pomemben slikar“, Petkovšek ni imel, zato mu tudi nobena šola ni nič pomagala. Bivanje v Benetkah, Muenchnu ali Parizu je izkoristil v glavnem za to, da je navezal nekaj znanstev v slikarskih krogih, denar (razprodajal je poddedovano kmetijo) pa je ob uživaškem življenju porabil tudi za nakup več kopij znanih slik, sam pa je ustvaril le nekaj umetniško brezvrednih del, pa še pri teh so mu najbrž pomagali tuji slikarji. Kot svoje je podpisoval prve in druge, pred dokončno osamitvijo v umobolnici pa je zažgal veliko gra-

iz izložbe

bojevniki za mir

Ta mesec, natanko 13. maja, je poteklo štirideset let, odkar je Tito kot vrhovni komandant narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije izdal odlok o ustanovitvi Oddelka za zaščito ljudstva, ki je postal poznan predvsem po svojem kratkem nazivu Ozna. S tem zgodovinskim datumom je zabeležen formalni rojstni dan enotne varnostne službe v vsej naši državi, čeprav se je služba v nekaterih svojih elementih in oblikah začela razvijati sočasno z oboroženo vstajo, njene korenine pa je mogoče poiskati celo v predvojnem ilegalnem delu Komunistične partije Jugoslavije, ko so si komunisti v boju s policijskim obveščevalnim aparatom stare Jugoslavije nabirali dragocene izkušnje v razvijanju varnostno informativne službe.

Vsekakor gre za primerno založniško potezo Mladinske knjige, ko je ta mesec poslala na tržišče obsežno delo „Bojevniki za mir“, v katerem trije avtorji: Dragan Marković, Nik-

ola Milovanović in Džuro Rebič ob pomoči sodelavcev Milana Gombača, Dušana Bravničarja, Sava Predje in Bojana Berlingarja opisujejo razvojno pot jugoslovanske varnostne službe od njenih prvih zametkov pa vse do sedanjih oblik služb in zasnov družbene samopaščite.

Avtorji so se pri pisanju naslonili na številne dokumente, na voljo jim je bilo bogato arhivsko gradivo, uporabili so pričevanja in spomine udeležencev. Tako so sestavili pripoved o dramatičnih obračunih med protirevolucionarnimi silami in našo varnostno službo med vojno in po nji. Dokumentarno, mestoma tudi suhoparno pripoved prekinjajo reportažni zapisi o posameznih dogodkih, citiranja avtentičnih zapisov in dokumentov in tako je branje dveh obsežnih knjig ves čas dovolj napeto in zanimivo.

V prvi knjigi, ki nosi naslov „V plamenih vojne“, je zajeto obdobje priprav na oboroženo vstajo, nastajanje varnostno obveščevalne dejavnosti med vojno in njene formalne ustanovitve ter nato obdobje razpadanja enot domačih izdajalcev ter obračuna z njimi. Za slovenske bralce so v prvi knjigi posebno zanimiva poglavja, ki govorijo o slovi Varnostno obveščevalni službi (VOS) in o obračunu s sovražniki osvobojene Slovenije.

Druga knjiga z naslovom „Hladna in posebna vojna“ govori o boju z zunanjo in notranjo reakcijo, ki je poskušala zrušiti novo Jugoslavijo, socialistično samoupravno družbeno ureditev in prepričati njeno samostojno pot v socializem. Avtorji so popisali dogodke v času informbirojevskega pritiska na našo državo, delovanje nam sovražne emigracije vseh barv in prepričan, teroristična dejanja, do katerih je prišlo na naših tleh in v drugih državah zoper naše predstavnike, in nazadnje še nedavne dogodke na Kosovu, ko je dvignila glavo albanska iredenta.

Obe knjigi sta opremljeni z dokumentarnim slikovnim gradivom, drugi pa je dodan še imenski pregled z razlago.

M. MARKELJ

diva, ki bi dokazovalo njegovo nepošteno početje.

Škodlar je to slikarsko mizerijo razkril tako, da je podrobno razčlenil dela, ki so jih pred dvema letoma razstavili v ljubljanski Narodni galeriji. Dognal je, da gre večidel za slike drugih umetnikov, kolikor pa je Petkovškovih, so brez umetniške vrednosti. Drugačne tudi ne morejo biti, saj med natančnim prikazom slikarjeve življenjske poti Škodlar ni našel niti kančka umetniške nadarjenosti, zato pa toliko več dejstev, ki govorijo, na kako nepošten način je „kmečki delomrznež“ udejeval „blodno misel, da bo pomemben slikar“.

Nesreča in sramota za slovensko slikarstvo in kulturo sploh je to, da so Petkovšku nasledili in mu še nasledajo umetnostni zgodovinarji, ki so prvi poklicani ločevati zrnje od plev. Da ne bi kazal samo plevela, je Škodlar besedilo o

zablodi s Petkovškom dodal „Poskus predstavitev slovenskega umetnika“. Govori o Ferdinandu Veselu kot velikem mojstru slovenskega realizma, čigar ustvarjalnost še ni bila deležna obširne monografije.

cerkveni maček

Številnim knjigam, ki jih je Karel Grabeljšek ob siceršnjem pisateljskem delu (to obsega romane pa novele in črtice) namenil mlademu bralstvu, se je pridružila še ena, „Cerkveni maček“, ki jo je izdala Partizanska knjiga.

Gre za roman, sestavljen iz dvajset ali kaj posebej naslovljenih poglavij, ki kot zaokrožene zgodbe govorijo o raznovrstnih utrinkih iz pisateljevega otroštva. Slednje je po kosih obdelano od prvih ko-

rakov do let, ko se je zvedavi junak začel osamosvajati, pri čemer je bil hudo občutljiv za krivice in nepopustljiv, kadar je šlo za njegov prav.

Prizorišče dogajanja je Grabeljšekova rojstna Vrhnika, kot nekakšna os, okoli katere se vse vrti, pa tamkajšnja cerkev svetega Pavla, v katere sosesčini je bila pisateljeva domačija. V tem okolju je deček raste v glavnem ob materi; očeta tako rekoč ni poznal, saj je odšel za srečo v Ameriko, nato pa ga je pobrala prva svetovna vojna. Če je otrok lačen ali kako drugače tepen že od malih nog dalje, potem se še s toliko večjo vnemo zamoti v igrah. Teh se mladež v bližini cerkve, ki je mamila z obredi, zvonikom, zvonovi, bo-

žjimi potmi ali štanti, ni nikoli naveličala. Sredi iger pa je tudi Karel prejel kot slej trčil ob robati svet odraslih. Marsikaj je moral postoriti, da je za kratek čas premagal revščino, ob goljufivosti odraslih (opravka je imel z duhovniki, čudaki, vojaki itd.) pa je hrepenel po boljšem, pravičnejšem življenju.

Slikanje razpoloženj, občutij, razkrivanje npravnstvenih vprašanj — to je glavno vodilo Grabeljšekovega pripovedništva in v polni meri velja tudi za pričujočo knjigo, ki je (iz)povedno še toliko neposrednejša, ker je pisatelj za malega človeka izbral sebe, z vsemi revami pa tudi radostmi, kakršne prinaša še ne povsem doživeto življenje.

Tatjana Gorišek (v sredini) med člani mešanega zbora iz Loke pri Zidanem mostu.

Znano reko, kako je dovolj, da pridejo skupaj že trije Slovinci, pa je tu zbor, govori o ljubezni do petja, za kakovostno delo pa je treba še kaj več. Glasbena pedagoginja Tatjana Gorišek iz Loke pri Zidanem mostu je v tej vasi pred slabimi petimi leti tamkajšnjo pevsko tradicijo razširila še na mešani zbor. „Nismo bili skupaj še dva meseca, ko je prišlo vabilo za sodelovanje na posavski pevski reviji v Krškem. Šli smo in kajpak tudi zapeli,“ opisuje drobno iz začetkov, ki je še podžgal voljo pevcev.

Od vsega začetka je namreč v tem pevskem kolektivu veliko volje za delo. Že leta prihajajo na vse vaje in nastope štirje pevci iz Razborja, Zirovnice, po eden iz sosednjih Radeč, eden pa se vozi celo iz Ljubljane! Ni denarja, da bi se na nastope po drugih krajih vozili z avtobusom. Bonom navkljub se dostikrat zapeljejo kar s svojimi avtomobili. Tudi niso kaj dosti pomišljali, ko je bilo treba narediti praktikable. Tisti pevci, ki so bili bolj večji obrtniških del, so se kar sami lotili posla.

Tatjana od vsega začetka vnaša v delo z zborom sestavine strokovnega dela. Pevci so to z zanimanjem sprejeli. „Če me kdaj zanesne in pri vaji takoj preidem na posamezne pesmi, me pevci kar sami opozorijo, češ dajmo se

vpeti,“ govori o teh prizadevanjih o tem, kako je v zboru začela z vokalno tehniko. Na kakovostno rast vpliva tudi izbor pesmi. Zborovodkinja Goriškova vedno pazi na to, da pride v spored znanih in spevnih pesmi tudi kakšna zahtevnejša umetna pesem. Znana je po tem, da pri izboru vedno znova sega tudi v zakladnico številnih jugoslovanskih avtorjev. Med pesmimi; ki jih prepeva loški mešani zbor, so tudi skladbe italijanskih renesančnih avtorjev.

Goriškova ni zamerljiva ob strokovni kritiki. Med sicer vse premalo številnimi zborovodji je dosti takih, ki ne prenesejo nobene kritike. Pač pa ima pomisleke ob sedanjih množičnosti posavskih pevskih revij. To je sicer koristno za širjenje ljubiteljskega petja, ne pripomore pa kaj dosti h kakovosti. „Nekatere revije so bile zadnje čase razbite na več krajev. Pevci niso mogli več niti poslušati drug drugega, kar bi lahko, če bi bilo vse skupaj v večji dvorani. Menim, da je treba najprej izvesti občinske revije, širša srečanja naj bodo krona za uspehe na njih,“ meni Goriškova.

In delo z mladimi? Goriškova poučuje glasbeni pouk na osnovni šoli v Radečah. Čeprav bi v programih glasbene vzgoje kazalo še vedno dosti popraviti, meni, da je napredek vseeno več kot

očiten. „V času mojega glasbenega šolanja, vključno s srednjo glasbeno šolo, ne morem naštetih več kot tri primere, da bi pri pouku v šoli poslušali glasbena dela,“ pravi. Tu je svoje pripomogla tudi boljše tehnična opremljenost šol. Pač pa opozarja na preveliko praznino med osnovno šolo in nadaljnjim šolanjem, delom ter domačim krajem. Mladina se porazgubi med seboj, čeprav je res, da je bolj izobražena. Tu nastane še dodaten problem, ker manjši kraji ponavadi ne premorejo zborovodij in drugih strokovnih delavcev, ki jih je dovolj okrog večjih mest in hkrati glasbenih središč.

Takšnih težav na srečo v Loki ne poznajo. V sedanjem mešanem zboru se na rednih torkovih vajah (pred nastopi, kajpak, vadijo po večkrat na teden) dobiva 15 deklet in žena ter 18 moških pevcev. Doslej so vedno uspeli dobro zajemati sveže glasove iz dijaških vrst, ki se sicer vozijo na šolanje na vse strani. Pravi amaterski zbor je torej uspel premagati omenjeno vrzel po osnovni šoli. To bi bilo lahko za Loko prav usodno, saj je v vasi le podružnična šola do četrtega razreda.

Za uspešno delo je loški mešani pevski zbor minulo leto prejel občinsko priznanje sevnjske občine — medaljo Dušana Kvedra Tomaža.

A. ŽELEZNIK

zbor — most med ljudmi

OBRAZI

VČASIH NE MOREM SKRITI RAZOČARANJA

Dvainosemdesetletni Franc Gole, upokojenec iz Velike Bučne vasi, ne skriva razočaranja, kadar nanese pogovor na njegovo pokojnino in na dolga leta, ki jih je preživel na delu v Franciji kot slovenski izseljenec. Rodil se je v vasi Zagorica, ki je tedaj spadala pod občino Dobrnič. Kot večina kmečkih fantov je tudi on moral že zgodaj od doma. Najprej je, še pred prvo svetovno vojno, služil pri kmetu v bližini doma, po prvi svetovni vojni pa se je udinjal za kočijaža na Primorskem, ki je bilo tedaj pod Italijo. Vrnil se je te toliko, da je odslužil v Jugoslaviji vojake, potem pa se je odpravil v Francijo, v premogovnike blizu francosko-nemške meje. Dela je bilo takrat dovolj za vse, ki so hoteli delati, in če človek ni bil preveč nagnjen k lenarjenju in lahkotnemu življenju, se je dalo prihraniti kar lepe denarce. Težko delo v rudniku pa Francu le ni bilo najbolj všeč. Hotel je ven, na svetlo, zato se je usposobil za šoferja in prevažal gradbeni material za nemškega privatnika Kifarja. Tako je delal vse do druge svetovne vojne, ko so Nemci zasedli Francijo. Udobnega življenja je bilo konec, začel se je neizprosni boj za obstanek. Nemci so kmalu vrgli oči na Franca in ga internirali. Najprej je moral delati zanje kot šofer v Nemčiji, pozneje pa so ga poslali z nemškimi firmami v zaledje ruske fronte, kjer so si Nemci z vsemi močmi prizadevali iztisniti iz ruske zemlje

čimveč. V Ukrajini, ruski žitnici, so gradili ozkotirne železnice, saj so bila polja po cestah, ki so se ob vsakem nalivu spremenile v prava močvirja, nedostopna. V težkem delu in ob nemogočih delovnih pogojih so morali za Nemce tlačaniti tisoči internirancev iz vse Evrope. Tudi Franc je bil med njimi, le da se je njemu godilo nekoliko bolje, saj je bil šofer kamiona, ker pa ga je znal tudi sam vzdrževati, je bil deležen še posebnih privilegijev. Spominja se, kako je bil nekajkrat ob hujšem deževju tudi po štirinajst dni odrezan od sveta, ko je z vozilom obtičal v prostrani in razmočeni ukrajinski zemlji.

Po propadu Hitlerjeve Nemčije se je Franc znašel zopet v Franciji. Tokrat je delal za slovenskega trgovca Alojza Bervarja in za njegovo trgovino dostavljal strankam naročeno blago. Tudi do naših delavcev v tujini pa so prišli glasovi o razmerah v domovini, o novi družbeni ureditvi in o zanosu delovnih ljudi ob graditvi nove Jugoslavije. Oglasili so se tudi predstavniki nove jugoslovanske oblasti in govorili o tem, kako so prav zdaj domovini potrebni vsi za delo sposobni in zlasti tisti, ki so si v tujini nabrali znanja in izkušnje. Franc, ki je bil že prej aktiven v delavskem gibanju, je seveda hitro sprejel ponujeno roko. Svoje stvari je naložil v avtomobil in se leta 1947 vrnil v domovino. Pristal je v Novem mestu, kjer je delal kot šofer v okrajnem skladišču. Svoj avtomobil je prodal okraju za smešno nizko ceno. Pa takrat ni šlo za zaslužek, treba je bilo nekaj žrtvovati za lepšo bodočnost, in Franc je žrtvoval, kar je imel, čeprav so mu drugje ponujali tudi trikrat več.

Počasi pa so se stvari zasukale drugače. Francu je opešal vid in ni mogel opravljati več šoferskega dela. Zaposlil se je v okrajni delavnici, potem pa v tekstilni industriji, kjer je delal do začetka šestdesetih let, ko se je upokojil. Nekoliko je bil razočaran že takrat, saj se stvari niso razvijale tako, kot so jim agitatorji v Franciji predočali bodočnost in razvoj v Jugoslaviji. Vendar ni vrgel puško v koružo kot mnogi njegovi tovariši, ki so se po prvih razočaranjih vračali v Francijo.

Sedaj pa mu je včasih že kar žal, da se ni vrnil. Zlasti, ko pomisli, koliko sitnosti je imel, da je dobil uveljavljeno pokojnino za leta v Franciji, ki mu po francoskem zakonu pripadajo. Pri tem pa ni imel toliko težav s Francozi, ampak z našimi pokojninskimi uradi, ki so bili pri uveljavljanju njegove pokojninske dobe in pri izplačevanju francoskega dela pokojnine bolj togi, kot je pričakoval. Skratka, počuti se prikrajšanega za nekaj let svojega dela, in to mu greni spomine na njegovo razgibano življenje, ko v sončnem nedeljskem dopoldnevu z vnukinjo sedi v senci pod jablano, študira francoske dokumente in dopise naših uradov in mu vse skupaj nikakor ne gre v račun.

TONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUH NA TISOČ NAČINOV

VAŠKI GODEC TONE

Načinov, kako ljudje služijo kruh, je veliko. Nekaterim gre delo lažje od rok, drugim težje, ene veseli bolj, druge manj. Prav naša domovina je znana po tem, da si mnogi poleg vsakdanjega kruha služijo še dodatek, ki za nekatere pomeni potico, za druge pa le manjkajoči kos k vsakdanjemu kruhu. Za nekatere je torej dodatni zaslužek stopnica k boljšemu standardu, za druge nuja. In še tretji so, ki jim delo poleg službe sicer ni nuja. Po nadpovprečni življenjski ravni ne hrepenijo, delo, ki ga sicer jemljejo resno kot del službe, jim je preprosto v veselje.

Med slednje šteje tudi Tone Plut z Mladice pri Semiču, zaposlen v orodnem skladišču tamkajšnje Iskre, ki ga po vsej Beli krajini poznajo kot vaškega muzikanta in humorista. Že kot majhen deček je Tone občudoval strica, vaškega godca in humorista, ki je postal njegov vzornik. Želel je, da bi tudi sam igral na diatonično harmoniko. Takrat možnosti za strokoven pouk katerega koli drugega glasbila v tistih krajih ni bilo. Četrto stoletje je tega, kar je prvič kot 12-letni deček prijel v roke harmoniko, ki mu jo je posodil sosed fant. Njegov edini, a zanesljiv učitelj je bil izostren posluh. Tone izhaja iz glasbene družine: tudi očetov stric je igral harmoniko, oče je znan po igranju na bršljanov list, brat pa igra v ansamblu Slavček.

Pri 18 letih si je Tone kupil svoj instrument, takrat pa je spoznal tudi Počevega Tonija, ki je imel trobento, in začela sta igrati skupaj. Prvi „nastopi“ so bili navadno po gostilnah in zastonj, ko pa so ju ljudje spoznali, so ju začeli vabiti na ohceti. Od leta 1965, ko sta prvič zaigrala na svatbi, do danes sta zabavala že okrog 300 parov mladoporočencev in njihovih svatov po vsej Beli krajini in celo v Ljubljani. „Ko so naju ljudje spoznali, je šel med ljudmi sloves o nama, kot bi pihnil v kurje perje,“ hudomušno pove Plut.

Vloga, ki jo ima na ohceti muzikant, ni lahka, kajti gostje od njega veliko pričakujejo. „Samo igranje še ni dovolj in svatje od muzikanta bolj kot dobro glasbo pričakujejo tisto, kar bo povedal. O tem, da sem glasbenik, ne morem govoriti, muzikant, ki zabava s harmoniko in jezikom, pa prav gotovo sem,“ pravi Tone, ki ne more presoditi, ali je bilo muzikantom na ohceti lažje pred dvema desetletjema ali jim je danes.

V začetku njegovega igranja so svatbe trajale še po dva dni, torej na nevestinem in ženinovem domu. Pravzaprav se je ceremonija začela že v petek s prevozom nevestine bale, kjer brez godcev ni šlo. Od muzikantove iznajdljivosti pa je bilo odvisno, ali je že takrat kakšno zagodel. Domači so morali skrbno paziti nanj, kajti kaj rado se je zgodilo, da je ukradel petelina ter ga podtaknil v eno izmed omar. Če mu je „podvig“ kljub budnemu očesu domačih uspel, je s tem potrdil svojo spretnost.

Večkrat se je zgodilo, da so se, zlasti ženini z veliko mero treme, obračali k muzikantom po nasvete v zvezi s poročnim obredom. Muzikant pa je bil tudi tisti, ki je moral včasih ob „šrangih“ kaj „zglihati“ za nevesto, da jo je ženin lahko odpeljal iz vasi. Tudi dar je pripravil, kjer je bilo to še v navadi, če je bil starešina še neizkušen. Pred desetletjem in več pa je bil v tistih krajih običaj, da so šli zjutraj po svatbi muzikanti, ženin, nevesta in svati od hiše do hiše, zapeli in zatrali, če pa se je kateri izmed mladoporočencev v vas priselil, se je s tem tudi predstavil sovaščanom.

Ohceti v majhnih kmečkih hišah, kjer je bila gneča, so danes zamenjale gostilne, hoteli in, zlasti na vasi, tudi gasilski domovi. Plut ve povedati, da sta v Beli krajini, kar se tiče svatb, najbolj priznani gostilni pri Veseliču v Podzemlju ter pri Badovincu na Jugorju. Sicer pa danes razlik med tem, če se poročata fant in dekle iz mesta ali iz vasi, skorajda ni. Mnogi vaški običaji so že pozabljeni. V vaseh, kjer pripravljajo hrano še doma, se ne morejo otresti le tega, da ne bi pripravili preveč jestvin. „Nekdaj so ljudje res hodili na ohceti zato, da so se do sitega najedli, danes pa iščejo predvsem razvedrilo,“ ve iz izkušnje Tone. Zato mora tudi vedeti, kako najbolje razvedriti svate.

„V začetku se gostje le spogledujejo, ker se pač vsi ne poznajo med seboj. Toda vino in muzikanti jih ogrejejo. Muzikantu, kakršen sem jaz, je najlažje, če je med svati kdo, ki ga zna spodbuditi,“ pravi Plut, ki se na ohceti najraje zanaša na trenutno razpoloženje ljudi. Del „programa“ ima sicer pripravljenega vnaprej, a ga ne sme vsiljevati, če za to ni primeren čas. Zato pa mora biti zelo spreten in tudi malo psihologa, da se prilagodi ljudem. Marsikaj mora preslišati, tudi opazke na svoj račun. Bolj kot po kvaliteti igranja je Tone znan po zdravem humorju. Njegovo vodilo je namreč: „Zabavaj ljudi, toda glej, da nikogar ne užališ!“

Plutov Tone je prvi v semiškem koncu, ki se je začel ukvarjati z igranjem po svatbah, in danes priznava, da mu marsikdo to zavida. Da je v središču pozornosti, da veliko zasluži, letijo očitki. A le ni tako. Da s Tonijem Počem in kitaristom Marjanom Jelencem, ki se jima je pridružil pozneje, ne igrajo zastonj, je jasno. Toda stroški za drago opremo in instrumente, mnoge neprespane noči in prosti čas, ki ga porabijo za vaje, tudi odtehta svoje. „Če hočem ljudem kaj povedati, moram zelo veliko brati, kajti ni mi vseeno, kaj bom rekel svatom in kakšen vtis bodo naredile nanje moje besede,“ pojasnjuje Tone.

Tone ni imel možnosti, da bi si izbral poklic, ki ga je veselil. Ve, da samo od igranja in zabavanja na ohceti ne bi mogel živeti. Razveseljevanje ljudi, vedrina, ki jo privablja gostom, pa je pomemben del njegovega življenja. Ta kruh mu pomeni toliko kot puščavniku voda.

M. BEZEK

NAGRADA V KOPER
 Žreb je med reševalci nagradne križanke iz 20. številke Dolenjskega lista izbral GREGORJA LAHAJNARJA iz Koprca. Za nagrado smo mu poslali knjigo „Emmanuelle“ pisateljice Arsanove. Bolj kot knjiga je poznan film, narejen po nji, vendar pa tudi branje prinaša dovolj razvedrila, dražljivega. Prihodnjič bo žreb podelil knjigo Karla Grabeljske „Cerkveni maček“, ki je izšla prav pred kratkim pri Partizanski knjigi.

Vsak človek je nenapisana pesem juriša proti človekovi danosti in usodi.

O. DAVIČO
 Nikogar ni mogoče orisati z eno samo zgodbo.

I. SEKULIČ
 Dostojanstvo je tisti neprecenljivi lek, ki ozdravi celo najhujšo in najnevarnejšo rano, rano smešnosti.

I. CANKAR
 Človek se nikoli ne sme jeziti na resnico.

PLATON

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

DEVTERIJ	AMER. OTČEJE	ZOBATI KIT ENOROZEC	DL	ČEŠCENJE -PODOB	BRANE OBLAK	NAZIV	MINERAL DVOLOMEC	SV. PIS. OSEBA	POTOMEC
			GR. PESNIK DL. M. SAUD. ARABLJE						
JEMALCI MAMIL									
ZBOR TREH GLASBENIKOV					POLET IND. DRŽAVA				
Z. IME PREHOD MED DNEVOM IN NOČJO						CURZON NATHANIEL PRITISK			DL
								PETA NA ČEVLJU	POMOTA
DL	ZVEZA MED KOSTMI	PLUG	HLOD KUM			ANGL. KE- MIK (barv. stopala) GOSTIJA			
PROSTOR V HSI				PREDSTOJ- NIK M. SA- MOSTANA	ZVER FIZ. ENOTA ZA SILO			PANČEVO DEL OČESA	
TROPSKI PLAZINEC						KLEPANJE TOK			
VRSTA SOCVETJA			ZELEZOV KRSEK GORICA			GR. ČRKA RECIPE			
ZALO OBLEČEN MOŠKI						VRSTA GOBE			
SODNO TELO						NOVO SREBRNO			

Elektronika zoper kraje

Vse večji nepoštenosti kupcev v velikih samopostrežnih trgovinah naj bi stopile na prste nove naprave

V tihih vojni, ki že lep čas traja med trgovci v samopostrežnih trgovinah in tistimi, ki menijo, da so tam razstavljene stvari dosegljive tudi brez plačila, so strokovnjaki izumili novo orožje v prid poštemim. Na pomoč so poklicali sodobne elektronske naprave in sodobno tehnologijo.

Vsa skrivnost odkrivanja tatov v trgovinah je skrita v nalepki, ki na vsakem izdelku nakazuje ceno. Toda te nalepke so nekaj poseb-

nejšjo škodo, ki jim jo leto za leto povzročajo tatvine.

Kraj po trgovinah je namreč vse več. Ne gre toliko za krajo zaradi potrebe, kot poudarjajo kriminologi in sociologi, marveč za nekakšno „športno“ tekmovalje in marsikdaj tudi za nekakšno zabavo, korajženje, kdo si upa več. V takih primerih gre zvečinoma za krajo predmetov, ki nimajo večjih vrednosti, vendar pa na koncu v trgovinah le prinesejo občutno izgubo. Kraje dragih predmetov so sicer redkejše, ker so pač bolj tvegane. Toda nepoštenost je, če gledamo z npravnstvenega stališča, nepoštenost, pa naj gre za krajo šopka zobortrebec ali fotografske kamere.

MiM

(Vir: Readers Digest)

Velike samopostrežne trgovine, kot je tržaški Upim (na sliki), mikajo dolgorstneže.

nega: na njih je odtisnjen elektronski vzorec, ki je za pogled neviden, dobro pa opazen za kontrolno napravo ob izhodu iz trgovine. Če kdo poskuša predmet prenesti mimo naprave, se sproži alarmna naprava in opozori varnostnike v trgovini.

Zadeva bi bila kaj malo prida, če bi se alarm oglašal tudi takrat, ko bi pošteno plačano stvar kupec nesel iz trgovine. Da se tatovi od poštenih kupcev ločijo, poskrbi majhen trik. Ko je določena stvar na blagajni plačana, blagajničarka čez nalepko s ceno in oznako trgovine nalepi samolepilno etiketo z napisom „Hvala in priporočamo se!“. Toda za to prijaznostjo je skrit zaščitnik, ki nevtralizira elektronski vzorec na nalepki. Tako se alarmna naprava ne oglasi, kadar gre kupec s plačanim blagom iz trgovine.

Ker je mogoče tudi te naprave goljufati s trganjem oznak s ceno, so v velikih trgovinah uvedli dvojne vrste. V eni potuje nakupljeno blago, medtem ko mora kupec skozi posebna vrata do blagajne in svojega blaga. V teh vratih je naprava, ki dvigne alarm, če poskuša nepošteni kupec prinesiti mimo kaj takega, česar ni oddal k drugemu nakupljenemu blagu.

Tatovi so zviti in večkrat bistri ljudje, zato tudi takšni ukrepi ne morejo trgovine v celoti zaščititi pred nepoštenimi ljudmi. Vsekakor pa s takšnimi napravami trgovci vsaj malo zmanjšajo pre-

Trdne vezi?

Ločitev po japonsko

Res je, da se je število ločitev na Japonskem v primerjavi s šestdesetimi leti podvojilo, vendar je Dežela vzhajajočega sonca kljub temu med tistimi državami sveta, kjer je zakonskih razvez najmanj. Ali pomeni to, da so Japonci odkrili skrivnost, kako ohraniti zakon?

Pod tem statističnim površjem se ne skrivajo srečni zakonski pari, marveč nekaj povsem drugega. Nedavna raziskava, ki jo je izvedel neki japonski časopis, je pokazala, da kar četrtina poročenih Japonk razmišlja o razporoki, vendar se le drobec od njih odloči za to dejanje.

Žena, ki se loči, je na Japonskem izgnana iz družbe, enako usodo pa doživljajo tudi njeni otroci. Kot ločenke se težko ali sploh ne morajo nikjer zaposliti, iz zakona pa po ločitvi tudi ne prinesejo nič premoženja. Japonski zakoni sicer pravijo, da se družinsko imetje v primeru ločitve razdeli na moža in ženo, vendar se kaj takega skoraj ne dogaja. Ločena žena dobi simbolično odpravnino in z njo se konča vsaka materialna obveza ločenega moža.

No, tudi za moške ločitev ne prinaša nič dobrega. V poslovnem življenju je ločenec za ključil kariere. Ločenec imajo Japonci za neodgovorne ljudi.

Velike državne zgradbe so vselej grajene iz kvadratov trdote in krivice, njihovi temelji so vselej ometani s krjavo.

S. ZWEIG

Življenje mora biti res polno nerazveseljivih razmer, da se človeku zdi dolgo.

J. HELLER

Prezgodaj odtrgani sadeži

Ali se sploh zlorabljanje otrok širi? — Zlorab je več, kot jih lahko zabeleži statistika — Koga mikajo nezreli sadeži ljubezni?

Pred kratkim smo v našem dnevnem časopisju lahko prebrali poročilo o gnusnem dejanju sedemnajstletnega fanta, ki je spolno zlorabil petletno deklico. Otroka, ki se je igral daleč od svojega doma, je zvalil v grmovje, ga sselil in se nad njim spolno izživljal. Ob pomoči vaščanov Mačkovec pri Domžalah so storilca že izsledili. Kakšne posledice pa bo zgodbe imel na čustveno življenje dekletca, ostaja seveda odprto vprašanje.

Se huje se je dogajalo onstran Atlantika. V Denverju se je zunaj doma igralo triletno dekletce, plavooko, rožnatih ličk in zlatih las. Neznane jo je zvalil v avto. Tri dni kasneje je nesrečno Lori našla skupina izletnikov daleč proč od njenega doma. Dekletce je bilo skrito v kanalizacijskem jašku, na sebi pa je imelo samo spodnje hlačke. Zdravnik je ugotovil podhlajenost in poškodbe zaradi spolne zlorabe. Najbrž je zločinski početje čustveno pohabljalo triletnega otroka za vse življenje. Podobno se je ameriška javnost razburila zaradi očitanih spolnih zlorab otrok v neki zasebni vzgojnovarstveni ustanovi v Kaliforniji.

Ali vse te vesti in številne druge pomenijo, da je zlorabljanje otrok zavzelo večjo širino kot pred leti, ali naj bi to pomenilo le, da zdaj o tem javnost več zve?

Strokovnjaki ne vedo pravega odgovora. Nekateri menijo, da se je zlorabljanje otrok v sodobni družbi povečalo hkrati z osvobajanjem družbe od vseh spolnih tabujev. Nekateri pa mislijo, da je za sodobno družbo sploh značilno izkoriščanje slabotnih in spolna zloraba otrok le na vznemirljiv način kaže siceršnje izkoriščanje. Eno pa je gotovo — spolno zlorabljanje otrok je mnogo bolj razširjeno, kot si ljudje mislijo ali so pripravljeni verjeti.

Čeprav ni zanesljivih statističnih podatkov, pa v ZDA strokovnjaki govorijo o 100.000 do 500.000 spolno zlorabljenih otrok vsako leto. Od tega strahotnega števila bo dejansko prijavljena le peščica primerov, storilcev pa bo kaznovanih še manj. Milijoni sedanjih odraslih državljanov so bili kot otroci spolno zlorabljeni, nekateri razmeroma neškodljivo, nekateri pa zelo kruto in grobo. Po podatkih, ki jih v svoji študiji navaja David Finkelhor z univerze v New Hampshireu, je bilo v otroških letih zlorabljenih 19 odst. žensk in 9 odst. moških od sedanjega odraslega prebivalstva. Pri tem meni, da je mogoče razmišljati o 2 do 5 milijonih ameriških žensk, zapletenih v incestna razmerja.

Po nekaterih drugih podatkih je mogoče sklepati tudi o tem, kdo so storilci teh kaznivih dejanj. Splošnemu prepričanju, da gre pri spolnih zlorabah otrok za „grde starce“, stojijo nasproti ugotovitve, da je le okoli 10 odst. storilcev starejših več kot 50 let. Kar tri četrtine storilcev izvira iz krogov, ki so otroku blizu: prijatelji, sosede, znanci, sorodniki,

Največ spolnih zlorab pa se dogodi med otroki samimi.

Ni rečeno, da gre pri tem za spolne deviacije in za spolno motene osebnosti. Zlasti med otroki gre začasne odklone v dozorevanju. Kadar pa nagnjenje do otrok in spolno izživljanje z otroki postane edini način spolnega vedenja posameznika, potem strokovnjaki govorijo o tako imenovani pedofiliji oziroma pedofilii. Psihijatrija pozna heteroseksualno in homoseksualno pedofilijo, znano pa je, da se pri nekaterih posameznikih združujeta obe, se pravi nagnjenje do otrok istega in nasprotnega spola. Znano je tudi, da pedofilija praviloma ni ozdravljiva.

Analiza statističnih podatkov o zapornikih in razgovori z njimi so pokazali, da pride na heteroseksualnega pedofila okoli 73 žrtev in na homoseksualnega okoli 30 zlorabljenih otrok.

Nasploh naj bi pri storilcih tovrstnih dejanj šlo za šibke značaje, negotove osebnosti, ki čutijo močno potrebo po tem, da bi bili ljubljeni in da bi obvladali odnose z drugimi. Raziskovalka Sandy Butler trdi, da dandanašnji ljudje iščejo manjše in mlajše

partnerje. In ker je kult mladosti postal bolj prodoren in ker so ženske postale bolj zahtevne, se nekateri moški od zrelih žensk odvrtaajo k najstnicam v zgodnjih najstniških letih.

Kar 90 odst. storilcev je moških, toda ženske so kot pedofilke lahko zelo aktivne, le da jih družba ne obsoja. Kadar starejše ženske spolno zlorabijo dečke, ta dejanja družba jemlje mnogo manj resno, kot kadar gre za spolno zlorabo deklice. Toda tudi za dečka so pregodnje spolne izkušnje z zrelo žensko lahko zelo travmatične.

Evropa ne pozna toliko študij in analiz o spolnih zlorabah otrok kot v ZDA. Toda zadnja leta se na razvitem evropskem zahodu tudi o teh stvareh več razpravlja. V številnih evropskih državah so začeli zbirati podatke o tovrstnih dejanjih. Tako v Zahodni Nemčiji policija beleži 20.000 prijav spolnih zlorab otrok vsako leto, v Veliki Britaniji vsako leto sodišča obravnavajo po 300 nedovoljenih spolnih odnosov itd. Vse to kaže, da gre res za razrašanje tovrstnih spolnih prestopkov.

MiM

(Vir: Newsweek)

Kuga straši

Črna smrt hodi po ZDA

V srednjem veku je pol Evrope pomrlo zaradi strašne črne smrti, kot so rekli kugi. Zdaj te bolezni v Evropi ni več, pojavila pa se je v Ameriki.

Nenavadno toplo in vlažno vreme, ki traja v Ameriki že dve leti, je pripomoglo, da se kuga zelo razširila, najprej na divjih živalih, zdaj pa prehaja tudi že na ljudi. Doslej so zabeležili štiri smrtne primere, več pa je tistih, ki so oboleli in jih zdaj zdravijo.

Prenašalec kuga so bolhe, ki žive na prerijskih in gozdnih živalih. Bolhe v suhem vremenu komaj obstanejo, medtem ko jim vlažno zelo prija.

Med obolelimi so predvsem taborniki in drugi ljubitelji narave, zato zdravniki svarijo ljudi pred stiki z divjimi živalmi in crkovinami, kajti ni mogoče dati zagotovila, da žival ali crkovina ni posejana s kugonosnimi bolhami.

Kadar oprostí ženska človeku, pred njo klečečemu, mu oprostí iz zaničevanja, nikoli iz ljubezni.

I. CANKAR

139

Janez Trdina **Črtice in povesti iz narodnega življenja**

REVNA NEVESTA BOGATA ŽENA

Zopet sem se šetal po Žabjeku ob reki, v prelepem vremenu. Iz žepa vzamem češko knjižico, ki temeljito popisuje rusko floro. Preberem pet listov, silen ropot, ki mi zaglušuje ušesa, me predrami naenkrat iz zabave: bil je grom, ki se je začel razlegati iz temnih oblakov, z navadno hitrostjo nagomilavših se nad lukenjskim gradom. Skočim in bežim proti Prečni, ali ker se dežju to pot ni mudilo, še dobre četrt ure naprej in pridem srečno pod streho prijazne krčme, prav ko so jele padati tiste debele kaplje, ki naznanjajo tako rade kratko, ali močno ploho. Čez kakih pet minut nastopi naliv, kakor da je utrgal oblak, in pripodi domov vso krčmarjevo družino s polja. Otroci — dva sinova in hči — so zopet zapustili hišo, ko se nevihta nekoliko utolaži, krčmar Tonček in njegova žena Rezika ostaneeta notri in se pogovarjata z mano, kakor je navada, najprej o vremenu in poljskih delih, potem o zdravju, znancih in marsikaj drugega. Kaj dobro se čuti človek v tej krčmici: hiša je lična in bela ko sneg, izbica prijazna, to je, ne prevelika ne premajhna, miza, stoli, klopi, posoda, vse je čisto in snažno, naj bo praznik ali delavnik. Mala okenca obdajajo čedna, rdeča zagrinjala in na vsakem oknu stoji lonček s cveticami, tu fuksija, tam nagelj, na tretjem oknu rožmarin, poleg njega blagodušna reseda itd. S tem lepim redom pa se popolnoma ujema tudi postrežba, za dobro starino skrbi Tonček, za domač sir, peče ali

klobaso pa njegova Rezika. Tukaj se nikoli ne odgovarja tako kakor drugje, če vpraša človek, ali bi se dobilo dobro vino: „E, prav dobro ni, zdravo pa je.“ Če hoče gost kaj zaužiti, ga nikdar ne spravljajo v nevoljo neprijetne besede: „Ni nič, nismo nič pripravili“. Take krčme, kot je Tončkova, so na Dolenjskem prav redke, enako redke v vaseh kakor v trgih in mestih. Nekateremu gostu samo ena reč ni všeč: da sta gospodar in gospodinja prekratkih besed, tako nekako sama svoja. Ali tudi to čitanek ne govori resnice: Tonček in Rezika sta molčeča samo proti neznanemu tujcu, proti nemirnim pijancem in vlačugarjem, z znanim in poštemim človekom se vselej rada pogovarjata, in sicer od srca, brez hinavščine, brez prilizovanja, pa tudi brez obrekovanja drugih, kar je posebno redka lastnost krčmarskih ljudi. Jaz sem se že zdravraj seznanil s Tončkom in njegovo rodbino, zato smo se pomenkovali kakor domači ljudje, ki ne poznajo nobene skrivnosti med sabo. Tako je sprožila ena beseda drugo, nazadnje pride pogovor tudi na ljubezen.

„Ovbe,“ pravi Rezika smehljaje se, „to je pa vendar čudno in skoraj neumno, da se toži tako pogostoma ljubezni. Jaz pa pravim, da je je še preveč in bi bilo stokrat bolje, ko bi je ne bilo toliko, ali še bolje, pa če prav nič. Le pogledite, kako je vse sparjeno; komaj izleže smrkolin iz lupine, se že plazi za babo, dostikrat pa se godi tudi tako — moj bog, kaj smo čakali — da love dekleta fante in ne samo z besedo. Ni dolgo, kar je prišla k meni v nedeljo po maši stara deklina. Rekla mi je: ‚Mati, popoldne pridem k vam, dajala bom dobro za vino, toda za nekaj vas prosim, da mi pomagate. — Če morem, zakaj ne? — Veste, kaj me je prosila? Sram me je skoraj povedati: naj nagovorim kakega čednega fanta, da se bo k nji prisedel in z njo prijazno kramljal, če ne dalj, vsaj

danes popoldne naj bo njen ljubček, da bo zavezala gobec vrstnicam, ki govore, da Straška Anča ne more dobiti nobenega fanta. ‚Pil ga bo, kolikor ga bo hotel, naj pojé pečenke, kolikor more, in tudi cigar, tistih dolgih slammic mu bom kupila, da bo bolj moški, in on, bog ne daj, ne bo potrošil le krajcarja ne. Vi pa se nikar ne bojte, veste, danes imam denarja ko črepin; dobila sem sto goldinarjev dote. Veste, če mi dobote fanta, toda seveda mora biti mlad in jak, ne bo mi žal, če vam dam na račun še goldinar povrhu.‘ Take grdobije mi je čenčala avša, ali sem zapodila mrho in ji brala tak evangelij, da si gotovo ne bo več upala pogledati mi v oči. In ta zverska poželjivost ni tako redka. O, poznam take, ki so še hujsje. Dve imamo v vasi, v celi fari jih je morda petdeset. Za božji čas, kam smo prišli?”

Ko ji pritrdim, da je taka razuzdanost na vso moč gnusna in velika sramota in nesreča za deželo in narod, jo vprašam, če ne dela razločka, če se ji zdi grešna tudi prava, to je taka ljubezen, ki vodi ljubeče v krščanski zakon.

„Tudi taka,“ odgovori Rezika; „lepo je, če pride k hiši lepa krava s teletom, ali strašno grdo, in tudi uči skušnja, da ne prinese nobenega blagoslova, ako pripelje ženin na dom nevesto z otrokom. Tolika sramota še čez trideset let ni pozabljena in popravljena.“

„Mati, vi me ne razumete, jaz mislim čisto, pošteno ljubezen, brez vsakega greha, tako, ki združi o prvi priliki v sveti zakon deviškega ženina z deviško nevesto.“

Rezika pogleda moža in odgovori z manj trdno besedo: „Taka popolnoma poštena zaveza menda ni greh ali kali, toda zdi se mi, da je kaj redka. Duhovni svare pred vsako predzakonsko ljubeznijo in imajo gotovo prav, ker nas ne uče nič slabega, nič lažnivega. Za mladino je to vsekakor nevarna reč,

UKRADEL MOTORNO ŽAGO

Med 19. in 22. majem je neznanec v gozdu pri Glaževem grabnu v Gorjančih ukradel motorno žago, last DO TOK Gozdarstvo Novo mesto. Gozdarji so bili s krajo oškodovani za okoli 40 tisočakov. Za storilcem še poizvedujejo.

IZTOČIL 200 LITROV NAFTI

V noči na 25. maj je neznanec iz tovornega avtomobila Jožeta Grila iz Kočevskih Poljan iztočil okoli 200 litrov nafte in tako lastnika vozila oškodoval za najmanj 10 tisočakov.

ŠE ENKRAT OB GORIVO

V dnevi med 25. in 27. majem je neznanec iz avtomobila Alojza Strmecca iz Šentlovena pri Trebnjem iztočil kakih 15 litrov goriva. Strmec je oškodoval za preko 1.000 din, storilca pa še iščejo.

VINJEN VOZIL MOPED

Novomeški miličniki so 26. maja pridržali do iztreznitve 22-letnega Branka Sitarja iz Šmihela. Mladenec se je dopoldne prevažal z motornim vozilom, pri postopku pa se je nedostojno vedel do miličnikov. Čaka ga pot k sodniku za prekrške.

ODPELJALI 30 METROV DRV

V času med 19. in 20. majem so neznanec iz sečišča nad vasema Bojanci in Veliko Selo s traktorjem in prikolico odpeljali kakih 30 metrov bukovih drv. S tem so tamkajšnji GG oškodovali za okoli 35.000 din. Storilce še iščejo.

KDO JE UKRADEL KOLO?

Neznani storilec je 23. maja popoldne ukradel kolo, last Boža Hribarja iz Zabrja. Hribar je oškodoval za kakih 15 tisočakov.

PRETEPAL SE JE NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI

Trebnjski miličniki so 24. maja pridržali do iztreznitve 33-letnega Franca Kocjanca iz Ljubljane. Možakar se je na železniški postaji v Trebnjem pretepal, ko pa so ga prijeli miličniki, ni imel pri sebi prav nobenih osebnih dokumentov. Zakaj, bo razložil sodnik za prekrške.

PRETEPAL ŽENO IN GROZIL MILIČNIKOMA

V prostore za pridržanje je moral tudi 57-letni Jože Govednik iz Bušinj vasi. Metliški miličniki so ga prijeli, ker je pretepal ženo, za nameček pa z nožem grozil miličnikoma. Kdo je bil na koncu bolj spreten, verjetno ni potrebno posebej pisati. Govednik bo moral za to dejanje pred sodnika za prekrške.

CIKCAK PO KOČEVSKI

OVIRALA PROMET — Miličniki so vzeli začasno pod svoje varstvo 22-letno T. K., ker je 18. maja ob 17. uri na cesti v Kočevju pijana usmerjala oz. ovirala promet. Najprej so jo odpeljali v zdravstveni dom, kjer ji je zdravnik dal pomirilo, ki pa ni dosti zaleglo: še naprej je zmerjala ljudi v čakalnici in se upirala miličnikom, ki so ji nato priskrbeli stanovanje do iztreznitve.

KRADEJO TUDI PLIN — V bloku v Kidričevi 12 so neznanec ukradli s hodnika dve jeklenki plina. Plin je vedno več vreden ne le zaradi mrzlih dni, ampak tudi zato, ker se mu neprestano dviga cena. Zato je zanj poraslo zanimanje med tavci, ki imajo vedno raje take dragocenosti, kot so plin, bencin, kure, zajci, drva in podobno.

Nevarni dnevi na cesti

Analiza sevniških miličnikov — Usklajen program sveta za preventivo in vzgojo v prometu

SEVNICA — Na postaji milice so opravili zanimivo analizo o nezgodah v prometu.

Po enajst nesreč (znano je, da miličniki obravnavajo le še hujske) se lani v sevniški občini primerilo ob ponedeljskih in sredah, deset pa na torek. Najbolj nevarno je na tako imenovanih ostalih cestah, kjer so imeli miličniki opravka s 35 nesrečami, na obsavski magistralki z 11 in na sevniških mestnih ulicah s štirimi. Kar v 13 nezgodah so bili udeleženci vozniki koles z motorjem, šest se jih primerilo 10. junija. Nezgod polna meseca sta bila zlasti april in oktober.

Sodnik za prekrške je lani izrekel za 1,1 milijona dinarjev

Novomeški učenci dvakrat najboljši

Območno tekmovanje šol s prilagojenim programom v Šmihelu

NOVO MESTO — Domači svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je bil prejšnji četrtlet organizator območnega tekmovanja šol s prilagojenim programom na temo „Kaj več o prometu?“.

Tekmovanje je bilo v posebni šoli v Šmihelu, vabilu organizatorjev pa so se odzvale ekipe iz Novega mesta, Krškega, Mirne in Črnomlja.

24 tekmovalcev je pokazalo zelo dobro znanje, poredili pa so se v dveh kategorijah.

Med 5. in 6. razredi je ekipno zmagala vrsta iz Novega mesta pred Krčani, v posamični konkurenci pa so si prva tri mesta razdelili domačini Tone Retelj (s 587 točkami), Jože Seliškar (535) in Igor Kožijaž (514). Med 7. in 8. razredi so prav tako zmagali Novomeščani, pred Krčani in Mirenčani, posamično pa Stane Bohorč (Novo mesto) — 760 točk. Sledijo: Jani Kodrič (Krško) 705, Andrej Horvat (Novo mesto) 705 itd. Za vse najboljše je organizator pripravil diplome in pokale.

V vratih 65 kavbojk

Miličniki našli v soboto v avtomobilu Prizrenčana kar 65 pretihotapljenih kavbojk — Blago so zasegli

OTOČEC — Novomeški miličniki so v soboto našli na dober „ulov“. Med kontrolo so namreč ustavili voznika osebnega avtomobila znamke Fiat PZ, Sanija Gashija iz Prizrena. Prav nič ni spočetka kazalo, da imajo opravka s prevejanim tihotapcem.

Podrobnejši pregled avtomobila pa je pokazal marsikaj. Predvsem to, da navidezno nedolžni voznikov

Višje denarne kazni

1. julija naj bi pričel veljati novi zakon o spremembah kazenskega zakonika SFRJ — Spremenjena tudi vrednost kaznivih dejanj

Z nestrpnostjo, ne pa tudi z največjim veseljem, pričakujejo pravosodni delavci te dni izid novega zakona o spremembah kazenskega zakonika SFRJ, katerega predlog je skupščina SFRJ že sprejela. Predlagatelji namreč žele povečati preventivni učinek določil kazenskega zakonika, kar pa pomeni uskladitev denarnih kazni z vrednostjo dinarja.

Pogljemo le nekaj primerov. Po novem zakonu denarna kazen ne sme biti manjša od 2.500 din, medtem ko je bil doslej ta znesek vsega 500 din. Najvišja možna izrečena denarna kazna je bila doslej 50.000 din, po novem predlogu pa naj bi se ta številka povečala kar za deseterkrat. Še bolj bodo posledje po žepu udarjeni storilci kaznivih dejanj iz koristoljubja, saj bo najvišja kazen namesto dosedanjih 200.000 kar 2 milijona dinarjev. Ob tem pa je treba omeniti, da v novem predlogu ne gre le za spremembo višine kazni, pač pa tudi spremembo vrednosti kaznivih dejanj. Denimo: oseba, ki nezakonito kupuje, prodaja ali zamenjuje zlat denar,

tujto valuto ali zlato v vrednosti več kot 100.000 din (doslej le 10.000 din) bo kaznovana z zaporno kaznijo do treh let. Ali pa: če je storilec z izdajo nekrutega čeka dosegel korist 150.000 din (zdaj 30.000 din), bo kaznovan z zaporno kaznijo od enega do deset let. Podobno bo veljalo za kazniva dejanja, ki govorijo o poverbah, prevarah, tatvinah in podobno.

Vse to pa seveda, naj se sliši še tako čudno, pomeni tudi vodo na mlino tistim, ki zaradi že storjenih kaznivih dejanj še čakajo na sojenje. Zaradi višjih vrednosti kaznivih dejanj, bo v večini primerov ob sojenju moralo priti do priskvalifikacije v nižjo, milejšo kategorijo (velika tatvina v navadno in podobno), kar za storilca pomeni tudi ugodnejšo kazeno. Na, na srečo takšnih primerov v novomeškem temeljnem sodišču, ki zajema vseh sedem občin dolenske in posavske regije, ni veliko, saj so z zaostankom prejšnjih let že dodobra počistili. Novi zakon naj bi pričel veljati 1. julija.

Šport

5. JUNIJ ROK ZA PRIJAVO KOŠARKARJEV

NOVO MESTO — Dolenjska medobčinska košarkarska zveza vabi ekipe, naj se prijavijo na tekmovanje za jugoslovanski pokal. Prijave (vsebovati morajo tudi naslov ekipe) sprejema do 5. junija 1984 Tonček Zigante, 68000 Novo mesto, Kristanova 30.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

rokomet

II. ZRL — moški, zadnje KOLO: INLES — VRBAC 29:23 (16:12)
Inles: Gelze, Križman 2, Čirovič 1, J. Ilc 5, Tanko 5, Lukič 2, T. Ilc 4, Mikulin, Ambrožič 3, Mate 6, Fajdiga 1.

Končna lestvica: 1. Jugović 33, izpadajo pa: 10. Inles 18, 11. Derventa 17, 12. Borac 12.

MRL, ženske predzadnje — 21. KOLO: NOVO MESTO — MLI-NOTEST 30:29 (18:16)

Novo mesto: Udovč, Kastelic 3, Sitar 4, T. Zupančič 1, Pelko 3, E. Zupančič, Godler 4, Kramar 3, Maršnik 12, Iličin, Brate.

INA — ITAS 33:27 (18:15)
Itas Kočevje: Štefanšič, Milešič, Abramovič, Delič 7, Novak 5, S. Jerič 6, M. Jerič 7, Bojčević, Oražen 1 Zalar 1.

LESTIVA PRED ZADNJIM KOLOM: 1. Novo mesto 33, 2. Ivanič 30, 6. Itas Kočevje 26, itd.

MRL, moški — ZADNJE KOLO: SPLIT — KRŠKO 24:22 (13:9)
Krško: Kastelic, Kekič 9, Božič 1, Cvar, Stare 2, Junkar, Bizjak 2, Avguštin 1, Šerbec 4, Iskra 1, Deržič 2, Perec.

Končna lestvica: 1. Istraturist 42, 12., zadnje, Krško 11 točk.

SRL — moški, zadnje, 22. KOLO: JEKLOTEHNA — SEVNICA 30:23 (13:12), DVZ PONIKVE — PRULE 27:20 (16:8).

Končna lestvica: 1. Usnjar 31 točk, 2. Ponikve 28, 7. Sevnica 23. SRL — ženske, vzhodna liga, ZADNJE KOLO: RADEČE — BREŽICE 19:16 (9:8).

Končna lestvica: 1. Šmartno 38, 7. Lisca 17, 10. Brežice 13 točk.

SRL — ženske, zahodna liga, ZADNJE KOLO: BETI — ISKRA 21:20 (13:10)

Beti: Miljuš, Planinc 10, Štrucelj, Blažič 3, Malešič 1, Štrukelj 1, Plut 2, Pezdirc, Mahmutović 4, Čulig, Kočevar.

Iskra: Medvešek, Gorenc 1, Škoda, J. Kovačič, Kotar 1, Turk 11, Rangus 1, Vide 1, M. Kovačič 3, Dolar 2, Kos.

Končna lestvica: 1. Burja 37, 2. Iskra 35, 5. Beti Metlika 22 točk.

nogomet

SNL, vzhodna skupina — PREDZADNJE KOLO: PEKRE — BREŽICE 1:1 (0:0)
Lestvica pred zadnjim kolom: 1. Brežice 27, 2. Dravinja 26 itd.

Pari zadnjega kola: Brežice — Boč, Fužinar — Dravinja itd.

SNL, zahodna skupina — PREDZADNJE KOLO: ELAN — TABOR JADRAN 0:0, KOČEVJE — JESENICE 1:0 (0:0).

Lestvica: 1. Ilirija 34, 6. Elan 22, 11. Kočevje 11 točk.

Pari zadnjega kola: Ljubljana — Elan, Usnjar — Kočevje itd.

OB PRSTAN IN VERIŽICI

ČRNOMELJ — 23. maja je neznanec iz stanovanja Jožefa Belko v Črnomelju ukradel zlat prstan in prav tako zlati verižici. Po zadnjih cenitvah je Belkova oškodovana za preko 25.000 din. Storilca še iščejo.

SKRIVAL ROČNO BOMBO

SEMIČ — Nek učenec tamkajšnje osnovne šole je pred dvema letoma našel ročno bombo angleške izdelave in jo skrnil pod deske še nedograjene hiše. Kdove kaj vse bi se lahko pripetilo, če nevarnega orožja ne bi našel Anton Malnarčič in ga predal pirotehnikom v uničenje.

SMRT NA CESTI

RIBNICA — Ludvik Lesar, 32 let, iz Brež pri Ribnici se je 23. maja ob 9.25 smrtno ponesrečil na magistralni cesti pri Dolnjih Podpoljanah. Lesar, ki je vozil proti Ribnici, je prehitro pripeljal v ovinek, da ga je zaneslo na levo stran ceste, kjer je trčil v nasproti vozeči tovornjak. Bil je takoj mrtev.

POSEKAL TUJ LES IN GA ODPELJAL DOMOV

MOKRONOG — Novomeščan Branko Pšeničnik je predlani in lani v gozdu, ki je last mokronoških gozdarjev, posekal okoli 13 kubikov bukovega lesa, ga sežagal na metre in odpeljal k svoji zidnici. S to krajo je mokronoške gozdarje oškodoval za blizu 40.000 din.

ZANESLO GA JE NA LEVO STRAN CESTE

METLIKA — 20. maja se je okoli 21. ure Mehmed Okič iz okolice Velike Kladuše peljal z osebnim avtom proti Novemu mestu. V desnem preglednem ovinku ga je med vožnjo zaradi neprimerne hitrosti zaneslo v levo. Takrat pa je nasproti pripeljala z avtom Marija Štrucelj iz Zemlja. V trčenju sta se voznika Štrucelja in njena sestra Nada hudo poškodovali in so ju nemudoma odpeljali v novomeško bolnišnico, medtem ko so se laže poškodovali voznik Okič in njegova sopotnica Redžep Nedarevič in Vais Begić. Materialno škodo so ocenili na 200.000 din.

BOMBI V VODNJAKU

NOVO MESTO — Te dni je Pero Jonič, gostilničar Henčkovega doma na Dobravi, obvestil novomeške miličnike, da so pred nekaj dnevi čistili bližnji vodnjak in v njem našli dve ročni bombi. Šlo je za orožje nemške izdelave, nedvomno ostanek iz 2. svetovne vojne. Za uničenje je poskrbel novomeški pirotehnik.

KRONIKA NESREČ

PREMOČNO JE ZAVIRAL — 24. maja je Karlovcen Zeljko Raskač peljal tovornjak s polpriklopnikom med Ljubljano in Zagrebom. V blagem, a nepreglednem ovinku pri Poljanah je pričel prehitovati vozilo pred seboj. Takrat mu je nasproti pripeljala kolona avtomobilov, tako da se je Raskač umaknil nazaj na desno polovico. Pri tem je močno zaviral, vendar navzlic temu trčil v zadnji del polpriklopnika Nikole Stefanoviča iz Čačka. Pri trčenju se je Raskač hudo poškodoval in so ga prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju. Materialno škodo so ocenili kar na 2 milijona 600 tisoč din.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Milan G. s Tančev gore je pred dnevi garal v bližnji hosti. Posekal je za dva kubika hlodovine, ki jo je potem odpeljal na žago, 2 metra drv pa si je zapeljal domov. Lastnik Alojz Kuzma je tako oškodoval za več deset tisočakov.

● Zanimivo bi bilo izvedeti, kaj bo nekdo z zastavo Strelske zveze Jugoslavije, ki jo je ukradel od vlom v prostore novomeške strelske zveze v Bršljinu. Izobesiti je ob kakšnem prazniku gotovo ne bo mogel...

● Franc Štrbulc iz Brežice je te dni zaman zaganjal svoj buldožer. Na koncu pa je ugotovil, da v rezervuarju sploh ni nafte, pač pa le neka čudna zmes, ki mu je naredila kar za 300 tisoč dinarjev škodo.

● Pravo gostijo si je v zidnici Antona Mikliča v Hmeljški gori privoščil neznan vlomilec. Najprej se je v kletnih prostorih polotil piva, si v kuhinji spekel nekaj jajc in jih pojedel s keksi, nato se je ponovno vrnil v klet in se za popotnico založil še s šestimi salamami.

PORAZ IN ZMAGA BREZ BORBE

RIBNICA — V 14. kolu ljubljanske A nogometne lige so nogometaši Ribnice brez borbe dobili s 3:0 srečanje proti Iliriji, medtem ko igralci Borca sploh niso odpotovali na srečanje z Vodicami in bodo najverjetneje tekmo izgubili z 0:3.

PRVO MESTO KAR TREM

LESKOVEC — V počastitev krajevnega praznika je bilo pred dnevi v Leskovcu tekmovanje v streljanju z zračno puško, ki se ga je udeležilo 61 krajanov. Zmago so si razdelili Arh. Sotošek in Švigelj z nastreljanji 82 krogi.

TRKA NA VRATA REPREZENTANCE — Janez Božič je z zmago v Kobaridu potrdil dobro formo.

Ekipno vselej prvi

Novomeški kolejarji sodelovali na dirkah v Zagrebu in Kobaridu — Poleg posamičnih uspehov tudi ekipne zmage

ZAGREB, KOBARID — Da je kolegarska sezona ta čas v polnem razmahu, pričajo tudi številni nastopi novomeškega zastopstva na raznih dirkah. Tako se je najboljša novomeška članska vrsta udeležila v soboto tradicionalne dirke v Zagrebu za veliko nagrado Jugorapida. Nekolikanj prisotnost je zmagal rogovčan Gorazd Penko, medtem ko je bil najboljši Novomeščan Sandi Papež 7, Novak je bil 10., Smole pa 14. Pač pa so bili Novomeščani v ekipni konkurenci na 141 kilometrov dolgi progi prepričljivo najboljši.

poleg Glivarja in Lavriča že pričel trkati na vrata državne reprezentance. Največ zanimanja je veljalo seveda tekmi članov, ki so se pomerili na 94 kilometrov dolgi progi. Med trojico ubežnikov je bil tudi Novomeščan Robič in prav zato so njegovi klubski kolegi zadrževali glavino, kar se je pozneje pokazalo hudo narobe. Robiču so namreč pošle moči, tako da je zlahka zmagal Trampus, sprint glavnine pa je dobil Sandi Papež, medtem ko je bil Smole 6. Novomeščanom je pripadla tudi ekipna zmaga, saj so krepko ugnali drugouvrščeni Roger.

Le dan zatem pa se je celotna vrsta novomeških kolejarjev udeležila dirke v Kobaridu za nagrado Tika. Pri pionirjih A je ob odsotnosti bratov Judež zmagal Zalelet pred klubskim kolegom Pečnikom. Tudi v kategoriji mlajših mladincev je zmaga odšla v Novo mesto. Zmagal je Pavlič, Štangelj pa je bil 4. Še tretjo nedeljsko zmago je priboril Novomeščanom med starejšimi mladinci Janez Božič, ki je tako

V SOBOTO TEK PO ULICAH LESKOVCA

LESKOVEC — Domači Partizan in AS Maraton pripravljata v soboto v počastitev krajevnega praznika tradicionalni 4. tek po ulicah Leskovca. Pričetek tekmovanja bo ob 16. uri izpred zadrževalne doma, tekmovalci pa bodo nastopili v osmih kategorijah. Vsi zainteresirani naj pošljejo prijave na AS Maraton Leskovec.

V NEDELJO DIRKA "PO DOLINI KRKE"

STRAŽA — Tamkajšnja kolegarska sekcija, ki dela v okviru SD Partizan, priredi v nedeljo, 3. junija, tradicionalno kolegarsko dirko „Po dolini Krke“. Tekmovalna proga je krožna in poteka med Stražo, Dolenjskimi Toplicami in Sotesko. Poleg osmih tekmovalnih kategorij vabi organizator na start tudi vse rekreative, katerih proga bo dolga vsega 1 krog ali 18 kilometrov. Start bo ob 9. uri pred pošto v Straži, prvi pa bodo na progo odšli pionirji.

KOPITARNI OBČINSKO PRVENSTVO

SEVNICA — V programu delavskih športnih iger občine je krmeljska Metalna organizirala v Domu svobode ekipno šahovsko prvenstvo občine. Zmaga je ekipa Mercator — Kopitarna, za katero so igrali: Kovač, J. Blas, Derstvenšek, Pfeifer. Druga je bila Lisca, tretja Metalna I, četrta Metalna II in PM Sevnica. Škoda le, da je nastopilo vsega pet, ko pa je bilo prijavi kar 13 ekip.

Na kvalifikacijskem odbojarskem turnirju republiških prvakov v Trebnjem si je ob Novem Zagrebu tudi Pionir pridobil mesto v II. zvezni ligi—zahod

TREBNJE — Konec dober, vse dobro. Po vseh peripetijah je OK Pionir, ki ga sestavljajo odbojkarji Novega mesta in Žužemberka, v nedeljo zaslužen spet postal član II. zvezne lige—zahod, ki je precej močnejša, kot je bila nekdanja liga tega ranga. To pomeni tudi, da bodo dolenski ljubitelji odbojke v prihodnji tekmovalni sezoni lahko gledali boljše tekme. Enako slabo kot v slovenski ligi, ko je Pionir začel z nerazumljivim porazom proti za razred slabši Izoli, pa potem po neenakem izhodišču dohitel Salonit ter si po dolgotrajnem mrtvem teku končno priboril naslov republiškega prvaka, se je za Pionirja slabo začela tudi sobotna prva tekma v Trebnjem. Prvak Hrvatske Novi Zagreb se je dobesedno poigral s pionirji, ki so klomili, ne da bi nudili močnejši odpor. O veliki razliki v moči govori najbolje rezultat, po katerem so Dolenjci v treh minutah zbrali komaj 21 točk. Rezultat: 3:0 (9, 5, 7) za Zagrebčane.

Vse adute so potem pionirjevi stavili na večerno tekmo s prvakom Bosne in Hercegovine, ekipo Rudi

Čajavec iz Banjaluke. Zaigrali so boljše, in četudi so s slabo izvedenimi servisi pripravili dosti žog, so po napeti igri, ki so jo burno spremljali mnogi navijači iz Trebnjega in drugih krajev, vendarle gladko zmagali s 3:0 (12, 5, 11). Poudariti velja, da zaslužen, saj so bili skoraj v vseh elementih igre boljše moštvo — z eno hudo hibo, ki se je nikakor ne morejo oprostiti: psihično nestabilnostjo. Igralci se še vedno loteva panika, ko začne moštvo izgubljati, in v odločilnih trenutkih ne zmerejo potrebne mirnosti in zbranosti.

Po tako končani soboti je bila nedeljska tekma med Novim Zagrebom in moštvom Rudi Čajavec le še formalnost. Zaradi prevelike razlike

med ekipama je bilo presenečenje izključeno. Zmagali so Zagrebčani s 3:0 (10, 8, 11) in tako na turnirju osvojili prvo mesto. Pionir pa je bil drugi. Ker se v zvezno ligo uvrtita dve ekipi, si je tako le priboril vstopnico v višji tekmovalni razred.

Turnir v Trebnjem je odlično organizirala Odbojarska zveza Slovenije.

● **NOVO MESTO** — Pod pokroviteljstvom občinskega izvršnega sveta bo v nedeljo, 3. junija, v novomeški športni dvorani ob 9.30 odbojarski turnir za pionirje in pionirke, na katerem bodo sodelovale reprezentance Slovenije, Hrvatske in Zveze slovenskih športnih društev v Italiji iz Trsta. Vabljeni!

sodili pa sp: Mustafa (Priština, Mikolič (Kraljevo), Knežević (Bačka Palanka) ter kot stranska sodnika Cotič iz Novega mesta in Sotošek iz Črnomlja.

M. LEGAN

Naslov kolo pred koncem

Novomeščanke že v II. rokometni ligi — Inles mora med republiške ligaše — Poleg Iskre v republiški ligi še Metlika?

Medtem ko Ribničani tudi visoka zmaga v zadnjem kolu ni prinesla obznanja v II. zvezni ligi, je bilo v Novem mestu predvsem drugače vzdušje. Prepovedana ekipa Novomeščank si je namreč z zmago v predzadnjem kolu že zagotovila I. mesto in s tem prihodnjo sezono nastopanje v II. zvezni ligi. To sta tudi poglaviti novice sobotnih rokometnih bojev, ki so spustili zasto za nad tekmovaljivih vseh treh republiških ligah.

Najprej k velikemu slavu Novomeščank. Brez Jakševic in Mrharjevo so dekleta trenerja Kalina premagale toliko močnejši in zbrano, da so v odločilnem srečanju letošnjega prvenstva premagale vrsto Mlinotesta. Omenimo le, da so bile prav igralke iz Ajdovščin tiste, ki so v jesenskem delu prvenstva prinesle enega od štirih porazov novomeški vrsti, in da je bila želja Novomeščank za vračilo takrat še toliko večja. Res škoda, da se je v novomeški športni dvorani zbralo le nekaj 50 najvnetejših navijačev, ki so bili priča izredno razburjivi in do zadnjih sekund negotovi tekmi. Tokrat je bila sreča na strani domačink, vendar je treba v isti sapi priznati, da tudi uspeh gostij ne bi bil nezaslužen. Ob dejstvu, da najvarnejša nasprotnica Novomeščankam, Ivanič in Partizan, nista zmagala, pomenijo 3 točke naskoka le še formalnost v zadnjem kolu. Novomeščanke so torej po daljšem premoru ponovno drugoligašice!

Prava športna tragedija pa je doletela igralce ribniškega Inlesa. Ekipa, ki je bila še lani na pragu uvrtitve v I. B ligo, mora po toliko uspešnih drugoligaških sezonah med republiške ligaše. Kvadrilno Inlesovega igralškega kadra

je najbolje ocenil trener sobotnega, zadnjega drugoligaškega nasprotnika Inlesa, moštva Vrbaša: „Prava krivica je, da zapušču II. ligo ekipa, ki igra boljši rokomet od najmanj polovice drugoligaških moštev.“ Žal se čudež v zadnjem kolu ni zgodil, čeprav so Ribničani brez težav ugnali Vrbaš in tako še zadnjič dokazali, da bi, če bi o uvrtitvah in rezultatih odločala zgolj igra, zanesljivo ostali v I. ligi. Resnici na ljubo pa je treba priznati, da so Ribničani precej „skodliti“ tudi igralci ljubljanskega Slovana Kolinske, ki so izpadli iz I. zvezne lige. Kajti če bi ljubljanci ostali v najvišjem razredu, bi tudi Ribničani v II. ligi, saj bi v tem primeru izpadli le dve ekipi. Tako pa lahko računamo v prihodnji sezoni na izredno močno republiško ligo, kjer bo poleg Inlesa tudi vrsta Krškega, ki je prav tako izpadla iz medrepubliške lige.

Še nekaj o republiških ligaših. Zanesljiva člana bodoče enotne lige sta poleg Inlesa in Krškega pri moških še Ponikve, pri ženskah pa šentjernejska Iskra, medtem ko bodo Metličanke za vstop v to ligo morale odigrati kvalifikacijsko tekmo s petouvrščeno ekipo vzhodne skupine, ptujsko Dravo.

• B. B.

Nesprejemljiva odločitev

Zakaj je bilo območno atletsko prvenstvo v Novem mestu, ko pa so v Kočevju boljše tekmovalne razmere

Dolenski srednješolci so imeli v ponedeljek področno prvenstvo v atletiki, ki so se ga udeležili učenci iz Metlike, Brežic, Krškega in Novega mesta.

Čeprav so telesnovzgojni pedagogi srednjih šol želeli, da bi bilo tekmovalje, ki odloča o uvrtitvah med 12 najboljših v SRS v posameznih disciplinah, v Kočevju, kjer je stadion s plastično stezo, je imela zadnje besedo novomeška športna „vlada“, ki je sklenila, da bo zaradi pomanjkanja denarja in slabih avtobusnih zvez tam le pionirsko področno atletsko prvenstvo.

Seveda pa omejena razloga nista dovolj tehtna, da bi prepričala srednješolce, ki jim gre v želji, da bi se uvrstili v finale atletskega šolskega pokala Slovenije, za vsako desetino sekunde in seveda za nastop na kakovostni atletski stezi. Ničče ni niti predlagal, da bi šole svojim moštvom pot v Kočevje plačale same. Šolski APS je edina tekma, kjer se srednješolci lahko borijo za svojo šolo, zato je vprašljiva tudi odločitev, da se zanje namesto dveh kol (občinskega in področnega prvenstva) izvede le enopodročno, pa čeprav bi na obeh ravneh nastopili v glavnem isti tekmovalci.

Dolenski srednješolci so torej nastopili v Novem mestu, kjer je moč dosegati podobne rezultate kot drugje v Sloveniji le v skoku v višino in daljino ter v metu kroglice. Tekmaške discipline, ki prevladujejo, pa so v primerjavi z ostalimi kraji, kjer so bile kvalifikacije, močno prikrajšane.

Zato bi bilo boljše, če bi ravnali tako kot pred leti, ko je bilo v Novem mestu občinsko pionirsko in srednješolsko prvenstvo, v Kočevju, na kakovostni plastični stezi, pa področni višek dolenske šolske atletike.

J. P.

REZULTATI

Mladinci: 100 m I. Zupančič (SŠTZU) 11,7, 2. Jeriček (SŠTZU) 11,9, 3. Koprivnik (SŠPTNU) 12,0, 400 m I. Gabriel (SŠTZU) 52,3, 2. Bregač (SŠPTNU) 53,7, 3. Žbogar (SŠPTNU) 53,8, 1000 m I. Šikonja (SŠTZU) 2:28,5, 2. Fabjan (SŠPTNU) 2:37,9, 3. Vidmar (SŠTZU) 2:43,0, daljina: 1. Petkovič (SŠTZU) 672 cm, 2. Grgičević (Brežice) 643 cm, 3. Erzen (SŠPTNU) 625 cm, višina: 1. Jožef (SŠPTNU) 194 cm, 2. Krošelj (SŠKEU) 191 cm, 3. Zupančič (SŠTZU) 180 cm, krogla: 1. Prime (SŠTZU) 15,76 m, 2. Cesar (SŠTZU) 12,96, 3. Čop (SŠPTNU) 12,83 m, 4 x 100 m: 1. SŠTZU 45,9 s, 2. SŠPTNU 1:46,3 s, 3. Gimn. Brežice 45,6 s, mladinci: 100 m I. Merlin (SŠPTNU) 13,6, 2. Šapnija (DEŠS) 13,8, 3. Vidovič (SŠTZU Metlika) 14,2, 400 m I. Brezovar (SŠPTNU) 65,1 s, 2. Gorenc (SŠTZU) 68,3 s, 3. Štamfelj (SŠTZU Metlika) 69 s, 800 m: 1. Lopatič (SŠ Brežice) 2:27,2, 2. Hrovatič (SŠPTNU) 2:28,7, 3. Peršolja (SKŠ Grm) 2:35,2, daljina: 1. Hren (SŠPTNU) 551 cm, 2. Molan (DEŠS) 516 cm, 3. Senica (SŠ Brežice) 472 cm, višina: 1. Križe (DEŠS) 165 cm, 2. Hrastar (SŠPTNU) 160 cm, 3. Matjašič (SŠTZU) 150 cm, krogla: 1. Pezdirc (SKŠ Grm) 9,05, 2. Kovačič (SŠPTNU) 8,85 m, 3. Barbič (SŠTZU) 8,76 m, 4 x 100 m I. (SŠPTNU) 53,6 s, 2. DEŠS 55,5 s, 3. Gimn. Brežice 57,4 s.

Ekipno sta slavili vrsti SŠPTNU iz Novega mesta.

J. P.

„Dobimo se v Maksiju“ ni le prazna propagandna parola, ki vabi kupce iz vse Slovenije. Bencinsko krizo lajšajo Dolenjcem dobre prometne zveze z Ljubljano. Zato ni noben problem skočiti z vlakom ali avtobusom po nakupih v popularni Maximarket. Tako ima vabilo „Dobimo se v Maksiju“ svojo polno veljavo.

POČITNICE TRKAJO NA VRATA

Dopustniški dnevi se naglo bližajo. Verjetno je maršikoga oblila zona, ko je videl hotelske cene, in se bo odločil za cenejše bivanje v kampu. Tisti, ki se bodo na novo odločili za tovrstno dopustovanje, in tisti, ki to počno že dosti let, bodo v drugem nadstropju trgovske hiše Maximarket v Ljubljani lahko kupili številne potrebščine. Osnovni „predmet“ za bivanje v Kampu je vsekakor šotor. V Maksiju prodajajo šotore Bosna in Makedonijašport po 7.750 do 35.700 din, blazine iz gumiranega platna ŠE PO STARI CENI 1.546,50 din, penaste blazine (ležalke) po 784,23 do 910,00 din, roštilje Slavonija, hladilne torbe po 1.545,50 do 3.341,01 din, sedežne garniture, stole, ležalnike, kamp omarice za posodo in kuhalnik po 4.003,25, drobno športno opremo, konfekcijo in obuven. Na voljo so tudi gumijasti čolni Maestral 9 SD za 29.131,21 in 9 S za 27.001,53 din. Za izpopolnitve opreme bo potrebno stopiti še v avtooddelek v kletnem prostoru, kjer so na voljo izvenkrmni motorji za čolne Tomos, prtljajniki za čolne in surf ali pa samo za surf. Vse opreme za družinsko taborjenje pa seveda ni mogoče stlačiti z družino vred v avto. Za rešitev tega problema so v Maksiju na voljo različne kovinske enosodne prikolice Tehnika Bjevolvar ATP 320 za 35.447,40 in ATP 460 za 42.665,90 din.

Prikolice Brako model T—400 stanejo 42.829,60 din, ogrodje s cerado pa 4.964,51 din, model Brako T—600 velja 46.873,20 din, ogrodje s cerado pa velja toliko kot pri modelu Brako T—400.

Pred odhodom na morje je potrebno poskrbeti tudi za svoj avtomobil. V Maksiju imajo tradicionalno dobro zalogo avtokozmetike, opreme in rezervnih delov. In da ne pozabimo: v 2. nadstropju imajo na športnem oddelku tudi nosilce za sprailo surf in zimskih smučih v garažo, ki jih pritrdimo na strop. Cena pa je 1.933,50 din.

TUDI ZA VRTIČKARJE IN KMETOVALCE JE NEKAJ

V drugem nadstropju Maksija so na voljo tudi stroji in naprave za vrtačkarje in kmetovalce. Tako je možno kupiti hrbtno motorno kosilnico Panonija za 22.368,95 din, električne krožne žage (cirkularke) za 40.384,65 din in mešalce za beton. Med posebno zanimive naprave sodi ročna sejalnica Gorenje Muta za borih 12.172,70 din. Enostavna konstrukcija namreč zadosti agrotehničnim zahtevam setve najrazličnejših vrtnin (zelje, solata, korenček itd), poljščin in cvetja. Pri tem se sejalni mehanizem, kolo s ščetkami, vrtilni nasipnik (pogon s sprednjega kolesa z jermenom) in na ta način skoz ustrezno kalibrirno odprtino izmetuje seme v lijak, nato pa v brazdo, ki jo predhodno naredi lemež. Zagrebala zasiplje seme v zemljo, ko jo zadnje kolo potlači. Ta naprava je koristna za obdelovalno površino do 1/2 hektarja vrta ali njive. Poleg tega lahko kupite še motorno kosilnico s 4-taktnim motorjem za 20.662,60 din ali pa ročno za 6.425,30 din. Leseni roč-

ni sadni mlinci veljajo 5.186,60, kovinski elektro-motorjem in stojalom pa 11.629,39 din. Stiskalnice od 75 do 150 litrov stanejo 12.712,00 do 20.065,00 din. 80-litrski kotli za zganjekuho s hladilno posodo veljajo 29.842,00, 100-litrski pa 32.200,00 din.

PORCELAN ZA GOSPODINJSTVO IN GOSTINSTVO

V drugem nadstropju v Maximarketu je tudi velika izbira porcelana za gospodinjstvo in gostinstvo. Izredno velika je izbira od skodelic za kavo in čaj do krožnikov različnih velikosti, skled, ovalov itd. Možna je izbira med standardnim in boljšim porcelanom. Kompleti krožnikov (3 vrste po 6 kosov) se dobe že od 3.332,25 do 8.047,08 din. Cena kompleta z jušnikom — vse z zlatim robom — velja 6.532,58 din. Porcelanski komplet s kobaltonim okrasjem pa zahteva že malce globlji žep, saj velja kar 83.628,83 din. Poleg tega je možno kupiti posamezne plitve in globoke krožnike po ugodnih cenah.

KVALITETNA GLASBILA IMAJO SVOJO CENO

Budnemu očesu nakupovalcev prav gotovo ne bo ušla izpred oči izbira različnih inštrumentov. So taki za začetnike (otročka kitara stane le 2.365,75 din) pa taki, ki si jih lahko privoščijo le umetniki. Klavir Petrof stane 812.645,77 din, salonski klavir Minjon 370.878,50 din, pianini pa: Čajka 167.590,24, Cherny 160.670,61 Forster 243.425,30 in Petrof 237.248,04 do 295.481,68 din.

Ko pa boste v Maximarketu, vas vabimo, da si ogledate tudi druge oddelke, kjer so naši prodajalci vedno pripravljene ustreči vaši želji.

MAXI MAXI maximarket

Ljubečna Celje
klinker keramične ploščice
telefon (063) 25-800

OBVESTILO
CENJENE POTROŠNIKE OBVEŠČAMO, DA PRODAJALNA „JULIJA“ V SOBOTO, 2. junija, NE BO POSLOVALA. ODPRTA BO PRODAJALNA V BRŠLIJINU.
SE PRIPOROČAMO!
380/22-84

Ljubečna Celje
hlevit
tlak za hleve
Tel. (063) 25-800

V SOBOTO KOLESARSKI TRIM
NOVO MESTO — Trim klub tovarne zdravih Krka obvešča ljubitelje kolesarjenja, da bo v soboto, 2. junija, ob 10. uri start rekreativnega kolesarjenja pred tovarno v Ločni. Vabljeni!

uniles
NOVOLES, lesni kombinat
Novo mesto — Straža, n. sol. o.

Za zagotovitev izvoznega plana proizvodnje in planov proizvodnje TOZD vabimo k sodelovanju

— več delavcev za dvoizmensko delo v neposrednji proizvodnji (zaželeno je, da imajo kandidati končano osemletko, odslužen vojaški rok in delovne izkušnje pri delu na lesnoobdelovalnih strojih).
Za delo na področju standardizacije materialov, študija časa in humanizacije dela, konstruiranja orodij in naprav razvoja primarne in finalne obdelave lesa

vabimo k sodelovanju:

- inženirje lesarstva
- dipl. inženirje lesarstva
- dipl. inženirje organizacije dela ali inženirje organizacije dela, ki so nadaljevali šolanje po končani srednji lesni šoli
- strojne inženirje
- dipl. strojne inženirje

Vsem, ki bi želeli združevati delo v našem 2800-članskem kolektivu nudimo:

- delo, primerno strokovnosti in delovnim izkušnjam
- osebni dohodek, enak delovnemu prispevku delavca in rezultatom poslovanja
- napredovanje v poklicu z dodatnim izobraževanjem in napredovanje pri delu na osnovi delovnih rezultatov
- pomoč pri reševanju stanovanjskih zadev
- organiziran prevoz na delo in z dela (kolikor bi se iz posameznih krajev, kjer še nimamo organiziranega prevoza v Stražo, prijavilo več kandidatov, bomo prevoze organizirali)
- prehrano med delom (tople malice in kosilo)
- odmor v lastnih počitniških kapacitetah na Gorenjskem in ob morju
- pomoč pri šolanju otrok.

Oglasite se v kadrovsko-socialni službi, kjer boste dobili podrobnejše informacije. Pokličete nas lahko tudi po telefonu 84-530 in 210.

382/22-84

POROČILO

o javnem zrebanju dobitkov loterije 28. pohoda po poteh partizanske Ljubljane, ki je bilo 22. maja 1984 v Ljubljani

Srečke, ki se končujejo na številko	so zadele dobitek din	Srečke, ki so končujejo na številko	so zadele dobitek din
5740	3.000.—	775	500.—
026990	10.000.—	5215	4.000.—
115070	10.000.—	028755	100.000.—
128400	10.000.—		
1481	5.000.—	646	500.—
030291	30.000.—	118006	10.000.—
057401	20.000.—	118746	30.000.—
104851	50.000.—		
32	200.—	887	400.—
046992	500.000.—	207	1.000.—
086142	50.000.—	054767	10.000.—
087152	30.000.—	074007	20.000.—
		108	1.000.—
066693	200.000.—		
74	200.—	339	400.—
84	300.—	669	500.—
654	400.—	5489	2.000.—
		133359	20.000.—

Vse dobitke izplačuje odbor za Pohod po poteh partizanske Ljubljane, Ljubljana, Gregorčičeva 15, vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 12. ure, do 30. junija pa še vsak torek od 16. do 18. ure. Izžrebane srečke lahko pošljete v izplačilo tudi priporočeno po pošti odboru za Pohod po poteh partizanske Ljubljane. Izplačevanje dobitkov zapade 26. julija 1984.

Komisija za loterijo
369/22-84

industrija
stavnega
pohišta
61310 ribnica
partizanska 3
jugoslavija
telefon: (061) 861-411

**inovak okna
kombivak okna
okna s polkni
gibljiva polkna
notranja vrata
vhodna vrata
garažna vrata
lamelirani profili
lamelirane plošče**

**VZGOJNOVARSTVENA ORGANIZACIJA
NOVO MESTO, p. o.
Ragovska 18
68000 NOVO MESTO**

Komisija za medsebojna delovna razmerja

razpisuje
prosta dela in naloge

- čistilke
s polnim delovnim časom ali krajšim delovnim časom (4 ure)
- POMOŽNE KUHARICE v centralni kuhinji
- hišnika
za opravljanje del lesarske stroke.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas. Za določen čas do 31. 8. 1984 pa razpisuje dela in naloge varuhinje.

Prijave pošljite na gornji naslov do 8. 6. 1984.

**SLOVENIJALES—STILLES
Tovarna stilnega pohišta
in notranje opreme
SEVNICA**

Razpisna komisija delavskega sveta TOZD Stilno pohištvo

razpisuje
dela in naloge

- 1. vodje tozd stilno pohištvo
- 2. vodje proizvodnje tozd stilno pohištvo

Poleg splošnih zakonskih pogojev veljajo še naslednji:

- pod 1:
višja ali srednja izobrazba ustrezne smeri, 5 — 6 let delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pooblastili v stroki, program razvoja TOZD
- pod 2:
višja ali srednja izobrazba ustrezne smeri, 5 — 6 let delovnih izkušenj, program razvoja proizvodnje. Izbrana kandidata bosta imenovana za čas 4 let, delovno razmerje pa bo sklenjeno za nedoločen čas. Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na zgoraj navedeni naslov v 15 dneh po dnevu objave. Kandidate bomo o izboru in imenovanju obvestili v 30 dneh po poteku razpisnega roka.

373/22-84

Ljubljanska banka

Temeljna dolenska banka
Novo mesto
Delavski svet delovne skupnosti

objavlja dela oz. naslednje naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za dobo 4 let, s polnim delovnim časom:

- vodenje poslovne enote za stanovanjsko in komunalno kreditiranje ni reelekcija
- vodenje poslovne enote Trebnje reelekcija

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

1. imeti morajo visoko ali višjo izobrazbo ekonomske ali pravne smeri ter najmanj 5 let delovnih izkušenj,
2. imeti morajo strokovne, organizacijske in druge sposobnosti za izvajanje vodenja poslovne enote,
3. imeti morajo moralno-politične vrline, ki se kažejo v uspešnosti doseganja dela in zavzemanju za razvijanje in utrjevanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Kandidati, ki izpolnjujejo razpisne pogoje in menijo, da bi lahko uspešno opravljali dela oz. naloge delavcev s posebnimi pooblastili, naj vložijo prijave v 15 dneh po objavi tega razpisa.

Prijavi naj priložijo življenjepis in dokazila o izpolnjevanju vseh zahtevanih pogojev. Nepopolnih in po objavljenem roku prispelih prijav ne bomo obravnavali. Kandidati naj oddajo svojo prijavo v zaprti ovojnici na naslov: Ljubljanska banka — Temeljna dolenska banka, Novo mesto, Kettejev drevored 1, z oznako: „Za razpis“.

Prijavljene kandidate bomo pisno obvestili o izbiri najkasneje 45 dni po preteku roka za prijavo.

Komisija za delovna razmerja delovne skupnosti

oglašja naslednja prosta dela in naloge:

1. strokovno svetovanje s področja kreditiranja in združevanja sredstev ter vodenje oddelka kratkoročnega kreditiranja v PE Novo mesto za poln in nedoločen čas
2. obdelava zahtevnejših kreditnih zahtevkov za naložbe v tekoče poslovanje v PE Novo mesto za poln in nedoločen čas
3. čiščenje poslovnih prostorov in opreme v PE Črnomelj za poln in določen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- pod 1.: da imajo visoko izobrazbo ekonomske smeri in 4 leta delovnih izkušenj,
- pod 2.: da imajo višjo izobrazbo ekonomske smeri in 4 leta delovnih izkušenj,
- pod 3.: da imajo nepopolno osnovno šolo in 1 mesec delovnih izkušenj

Kandidati, ki izpolnjujejo objavljene pogoje in menijo, da bi navedena dela lahko uspešno opravljali, naj vložijo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov:

Ljubljanska banka — Temeljna dolenska banka, Novo mesto, Kettejev drevored 1.

Prijavljene kandidate bomo pisno obvestili o izbiri najkasneje 45 dni po preteku roka za prijavo.

**PETROL — DO Trgovina
Ljubljana
TOZD Trgovina na drobno
Brežice
Tovarniška 2**

objavlja prosta dela in naloge

- 4 — KV delavcev za delo na bencinski črpalki Metlika
- 1 — KV delavca za delo na bencinski črpalki Črnomelj
- 1 — KV prodajalca za delo v trgovini z avtodeli v Novem mestu

Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidati morajo imeti odslužen vojaški rok.

Poskusno delo traja dva meseca.

Lastnoročno napisane ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite v 8 dneh po objavi oglasa na naslov: PETROL — TOZD Trgovina na drobno, Brežice, Tovarniška 2.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po izteku razpisnega roka.

Na podlagi 3., 4. in 8. člena odloka ter 4. člena pravilnika o podeljevanju priznanja občine Trebnje objavlja komisija za odlikovanja in priznanja skupščine občine Trebnje

razpis

o podelitvi priznanja občine Trebnje

Priznanje se podeljuje za izredno uspešno, družbeno pomembno ali življenjsko delo, ki je prispevalo k napredku ter ugledu občine na gospodarskem, pedagoškem, znanstvenem ter drugih področjih. Priznanje je enkratno in se podeljuje vsako leto za občinski praznik občanom, delovnim in drugim organizacijam ter društvom. Predloge za podelitev priznanja dajejo delovne, družbenopolitične in druge organizacije, samoupravne skupnosti ter društva. Komisija za odlikovanja in priznanja skupščine občine Trebnje bo sprejemala predloge na predpisanih obrazcih do vključno 11. 6. 1984.

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA
SKUPŠČINE OBČINE TREBNJE

**Salonit Anhovo
TOZD Opekarna — rudnik Globoko,
Brežice**

Komisija za delovna razmerja

objavlja potrebo po delavcih za opravljanje naslednjih del in nalog:

- 1. vodje proizvodnje obrata Opekarna Brežice

Pogoji za sprejem: končana višja šola strojne ali elektro smeri in 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del. Poizkusno delo je 3 mesece. Neto osebni dohodek je 30.500,00 din.

- 2. tehnologa za razvoj

Pogoji za sprejem: končana višja šola arhitekture ali gradbene smeri in 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del. Poizkusno delo je 3 mesece. Neto osebni dohodek je 26.900,00 din.

- 3. obračunavca osebnih dohodkov

Pogoji za sprejem: končana srednja ekonomska šola in 1 leto delovnih izkušenj. Poizkusno delo je 1 mesec. Neto osebni dohodek je 16.200,00 din.

- 4. strojnika preše — 2 delavca

Pogoji za sprejem: končana poklicna šola strojne smeri in 1 leto delovnih izkušenj. Poizkusno delo je 2 meseca. Neto osebni dohodek je 16.800,00 din.

- 5. kotlovnica — avtoklaverja

Pogoji za sprejem: poklicna šola in končan tečaj za strojnika visokotlačnih parnih kotlov in 6 mesecev delovnih izkušenj. Poizkusno delo je 3 mesece. Neto osebni dohodek je 16.800,00 din.

- 6. skladiščnega delavca — 2 delavca

Pogoji za sprejem: NK delavec s 3 meseci delovnih izkušenj. Poizkusno delo je 1 mesec. Neto osebni dohodek je 13.400,00 din.

Navedena dela in naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Pismene prijave naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi. O izbiri bomo prijavljene kandidate pisno obvestili v 30 dneh po poteku razpisa.

376/22-84

**Razpisna komisija delavskega sveta TOZD
Konfekcija BETI Metlika,**

razpisuje
dela in naloge

delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

**individualnega poslovnega organa
— direktorja TOZD Konfekcija Metlika**

Pogoji:

- višja izobrazba tekstilne smeri
 - 5 let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delih in nalogah
 - organizacijske in vodstvene sposobnosti
 - moralna in politična neoporečnost.
- Razpis velja 30 dni po dnevu objave. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v roku 30 dni. Dela in naloge se zasedajo za dobo 4 let. Vloge zbira Kadrovsko splošni sektor BETI Metlika s sedežem v Metliki.

ZAHVALA

Po težki in hudi bolezni nas je v 52. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat in stric

FRANC CIMPRIČ

iz Regerče vasi 60

Zahvaljujemo se sorodnikom, znancem, prijateljem, vaščanom, ki so nam nesebično pomagali v težkih trenutkih, nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se njegovim sodelavcem v Splošni bolnišnici za pomoč in osebjem ORI Novo mesto. Zahvala kolektivom Iskre tozđ Ela, Krki, GD Krka, SGP-tozđ Cikava, ZRVS, pevcem in župnikom za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Martina, hčerka Tatjana, sin Rudi, mama, bratje, sestre in ostalo sorodstvo

*Kje si, ljuba mati,
kje tvoj mili je obraz,
kje so tvoje pridne roke,
ki skrbele so za nas?*

ZAHVALA

V 60. letu nas je za vedno zapustila naša ljuba mama in stara mama

MARIJA POVŠE

iz Dobindola

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom in vaščanom za izrečeno sožalje, darovano cvetje. Pristrčna hvala vsem, ki so pokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni družinam Šobar in Žurga za nesebično pomoč v težkih trenutkih, kolektivoma Labod in Novotehna Novo mesto za darovane vence ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: mož France, hčerka Marica in sin Franci z družinama

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je po hudi in težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE SLAPŠAK

iz Dolja — Dole pri Litiji

Najlepše se zahvaljujemo vsem sosedom, znancem in prijateljem za izraženo sožalje, kolektivu Dane z Mirne in KZ Gabrovka — Dole pri Litiji za občutene poslovilne besede, župniku za lepo opravljeni pogrebni obred. Lepa hvala za darovano cvetje in vence, kakor tudi vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Angelca, sin Jože z družino, hčerke Marica, Anica in Silva z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga mama, babica, prababica, teta in tašča

FRANČIŠKA BRADAČ

iz Soteske 4, Straža

Pristrčno zahvalo izrekamo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, pokojni pa darovali toliko cvetja in jo spremili na njeni zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo krajevni skupnosti Dolenjske Toplice in Društvu upokojencev Dolenjske Toplice, delovnim kolektivoma Novoles TPI Straža in Zavarovalni skupnosti Triglav—Novo mesto za podarjene vence in cvetje, govorniku za poslovilne besede in župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V najlepšem mesecu, polnem cvetja in zelenja, je nenadoma in za vedno v 77. letu starosti odšel od nas naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ HOČEVAR

pletarski mojster
iz Dobruške vasi pri Škocjanu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, tovarni IMV iz Novega mesta, Krki iz Novega mesta, Tovarni Sava iz Kranja za podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje, župniku za lepo opravljeni obred in vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: žena Anica, otroci Mimi, Justi, Lojze, Tine, Stanko, Mihelca z družinami ter Janez in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

IGNAC OREL

iz Žužemberka 4

Pristrčno, se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti. Srčna hvala kolektivoma Iskre Žužemberk in osnovne šole Stopiče za vence, gasilcem, pevcem za zapete žalostinke, govornikoma za zadnje besede slovesa in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob prezgodnji in nenadni smrti naše drage žene, mame, hčerke, sestre, tete in svakinje

MARTE KLEMENČIČ

s Sel pri Jugorju

smo ob izraženem sočustvovanju občutili toliko človeške topline, da se vsem posebej še enkrat iskreno zahvaljujemo. Z obiskom na domu, za številno spremstvo na zadnji poti s cvetjem in darovi ste pokojnici izkazali še zadnje spoštovanje. Hvala vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, kolektivu konfekcije Komet, konfekcije Beti Metlika, IMV Novo mesto, gasilskemu društvu KS Jugorje. Hvala pevcem, govornikom za lepe poslovilne besede in župniku za opravljeni pogrebni obred.

Žalujoči: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

*Je v našem domu žalost, mrak,
od kar zamrl je tvoj korak.*

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je nenadoma zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in svak

FRANC PEČAVER

iz Rodin, 8 a

Ob boleči izgubi se pristrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v lepem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala delovni organizaciji Beti in Belt Črnomelj, ZB, pevkam, tov. Planincu za poslovilne besede ter duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, hčerki Majda in Anica z družinama, sestri Terezija in Franka ter ostalo sorodstvo

*V življenju si trpela,
pred smrtjo tudi,
zato v radni zemlji
se v miru spočij.*

ZAHVALA

V 74. letu nas je zapustila naša mama, stara mama

ANA PLUT

Božič vrh 5, Jugorje

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam pomagali, nam izrekli sožalje, darovali cvetje ter pokojnico v tako velikem številu spremili na njeno zadnjo pot. Še posebna zahvala Bari Plut za govor in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: sin Jože, hčerke Anica, Pepca, Stanka, Savica, Karolina z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki in zahrbtni bolezni nas je v 50. letu starosti zapustila naša draga žena, mamica, hčerka, sestra in teta

MARIJA BLATNIK

iz Stranske vasi pri Žužemberku

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki ste nam v teh težkih dneh stali ob strani, nam izrekli sožalje in nudili vsestransko pomoč, enako tudi otrokom in tovarišicam OŠ Žužemberk za podarjeno cvetje, pevcem za zapete žalostinke, tovarišu iz Iskre za poslovilne besede ob odprtem grobu, sodelavcem Iskre za podarjeno cvetje in nesebično pomoč, kolektivu Mercator in tovarni Beti za podarjene vence. Posebna zahvala pa velja domačemu župniku, ki je pokojno v zadnjih tednih obiskoval in tolažil, ko je izražala skrb za bodočnost svojih štirih nepreskrbljenih otrok, kot tudi za lepe poslovilne besede in opravljeni pogrebni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mož France, hčerka Mirjam, sinovi Franci, Aleš in Zmago, mama, brat, sestre ter ostalo sorodstvo

*Vsa sreča je minila,
ko tebe, ljubi ata, zemlja je pokrila.
Osamele tvoje so poti,
ni več čuti tvojih besedi.*

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je po dolgi bolezni zapustil dragi mož, oče in stari oče

ALOJZ UHAN

iz Rodin pri Trebnjem

Pristrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki sta nam pomagali v težkih trenutkih, darovali vence in cvetje ter pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo Avtoprevozu iz Ivančne gorice, AMD Otočec, Donitu z Velike Loke, Borovu Trebnje in Novo mesto, duhovniku za opravljeni obred ter pevcem za zapete žalostinke. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

*A črni dan je moral priti
bridkosti dan, ož dan solzan.
Teško se je bilo ločiti,
a solze vse, ves jok zaman.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 35. letu zapustil ljubi mož, sin, brat in stric

JOŽE ŠEŠKO

iz Črešnjic pri Otočcu

Pristrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, za izrečeno sožalje ter za pomoč in pozornost, ki so jo izkazali v teh težkih trenutkih. Posebna zahvala zdravnikom in strežnemu osebjem intenzivne nege bolnice Novo mesto, župniku za opravljeni obred, Mercatorju — tozđ Standard za pomoč ter sosedu Francu Erštetu in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali.

Žalujoči: žena Marinka, ata Karel, bratje Rudi, Silvo in Karel z družinami, sestri Marija in Rozi z družinama ter ostalo sorodstvo

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 31. maja — Angela Petek, 1. junija — Justin Sobota, 2. junija — Evgenij Nedelja, 3. junija — Karel Ponedeljek, 4. junija — Francisek Torek, 5. junija — Ferdo Sreda, 6. junija Zdenka Četrtek, 7. junija — Robert

LUNINE MENE
6. junija ob 17.42 — prvi krajec

KINIO

BREŽICE: 1. in 2. 6. ameriški film Umor prostitutke, 1. 6. francoski film

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZAPOSILITEV dobi ženska srednjih let, katera bi rabila tudi stanovanje. Samsko stanovanje, otrok ni ovira. Glede dohodka, socialnega zavarovanja, deli hiše se ustno in pogodba. Ponudbe pod šifro: „ZAPOSILITEV“.

TAKOJ zaposlim delavca v mizarstvu. Mizarstvo Viktor BLATNIK, Črnomelj 4, telefon 43-771.

LIKARICO v kemični čistilnici iščemo. Nastop službe možen takoj. Telefon (061) 811-231.

ZAPOSILIM takoj dva delavca za zanimivo delo na terenu v stavbeništvu. Informacije na telefon (061) 832-457 ali Račbnova vas 23, Barle.

IŠČEM foto pomočnika, samostojnega retušerja, laboranta in za slikanje v studiu. Stanovanje in hrana preskrbljena, OD in ostalo po dogovoru. FOTO Dolajski, 47000 Karlovac, Dom. goveja 2.

ZAPOSILIM delavca za protikorozijsko zaščito avtomobilov. Interesenti naj se zgledajo jutri, 1. junija, ob 16. uri pri Petru Perdecu, Pod Trško goro 90, Novo mesto.

STANOVANJA

LASTNIŠKO GARSONJERO v izmeri 36 m², z balkonom, v Novem mestu, prodam najboljšemu ponudniku. Cenjene ponudbe pošljite do 15. junija 1984 pod šifro: „KRISTANOVA ULICA“.

IŠČEM sstanovaleca (fanta). Naslov v upravi lista (3014/84).

Motorna vozila

ZASTAVO 750, letnik 1977, po ugodni ceni, in menjalnik ter polosovino za kombi IMV mercedes prodam. Peter Delevuk, Gor. Skopice, Krška vas.

PRODAM 126 P, letnik 1980. Informacije na tel. 24-572.

FIAT 850, letnik 1971, registriran do 27. 4. 1985, ugodno prodam. Klemenčič, Slakova 39, Trebnje, telefon (068) 44-369 (popoldne).

126 P, letnik 1982, prodam. Je zelo ohranjen. Pod Trško goro 49, Novo mesto ali telefon (068) 22-815.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA. DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto.

USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.

UREDNIŠKI ODBOR: Ksenija Khalil (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik) Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Jože Matkovič. Ekonomska propaganda: Janko Šaje, Iztok Gačnik.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 15 din. Letna naročnina 900 din — Za delovne in družbene organizacije 1.800 din, za inozemstvo 15 ameriških dolarjev oz. 40 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti). — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 325 din, za razpise, licitacije ipd. 455 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji strani 495 din, 1 cm na prvi strani 650 din. Vsak mali oglas do 10 besed 180 din, vsaka nadaljnja beseda 18 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu. 52100-603-30624 — Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 33, telefon (068) 23-606 — Naslov ekonomske propagande, malih oglasov in naročilnega oddelka: Jenkova 1, p.p. 33, telefon (068) 24-006 — Nenaročeni rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC, tozđ Grafika, Novo mesto — Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Errotične avanture, 3. in 4. 6. hongkonški film Zmajeva igra smrti — II. del, 5. in 6. 6. hongkonški film Skrivnost grobnice Hinohara.

ČRNOMELJ: 1. in 3. 6. hongkonški film Jeza Shaolina, 3. in 5. 6. film Hopa cupa v postelji, 7. 6. ameriški film Bojevnik iz templja Kung Fu.

DOLENJSKE TOPLICE: 1. in 3. 6. francoski film Tudi bankirji imajo dušo, 6. 6. nemški film Le kje se bomo ljubili?

KOSTANJEVICA: 2. 6. avstralski film Nenavaden rop, 3. 6. italijanski film Morilci na motorjih.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 1. 6. film Jaz sem porota, 2. 6. matineja Ta čudovita bitja, 2. in 3. 6. ameriški film Planet prekletih, 6. 6. filmsko gledališče — ameriški barvni film Divja horda, 7. in 8. 6. ameriški barvni film Ljubezen brez konca.

PRODAM R 5, letnik 78, registracija 12 mesecev, Miha Bratkovič, Gor. Vrhpolje 88, Sentjerne.

UGODNO prodam terenski avto cumpanjola ZASTAVA 63 KM v voznem stanju, neregistriran, in R 4, letnik 1975, vozen, neregistriran. Stane Zupančič, Rumanja vas 41, Straža.

Z 750 lux, letnik 1976, prodam. Smolenja vas 50, Novo mesto.

Z 750, letnik 1976, prodam. Telefon 43-817.

126 P, letnik 1980, dobro ohranjen, prodam. Telefon 22-344, dopoldne.

126 P, star 15 mesecev, prodam Dol. Kamence 27, Novo mesto.

AMI 8 poceni prodam ali zamenjam za kaj drugega. Tel. 22-721.

MOTORNO KOLO NSU prima ugodno prodam. Dol. Toplice 57.

PRODAM FIAT 126. Informacije in ogled po 16. uri, telefon 22-670, Kristanova 61, Novo mesto.

ZASTAVO 750, letnik 1977, na novo registrirano, prodam. Bradač, Dol. Polje 7/a, Straža.

PRODAM Z 101/1300, letnik 1979, registrirano do marca 1985. Informacije dopoldne na telefon (068) 22-441, interna 293.

FAP 13 K kiper v voznem stanju prodam. Naslov v upravi lista (3013/84).

R 4 TLS, letnik 1977, prodam. Franc Zabukošek, K Roku 77, Novo mesto.

Z 750, december 1980, 16000 km, prodam. Telefon 21-570, zvečer 20-247.

PRODAM R 4, letnik 1977, in Z 750, letnik 1975. Telefon 25-370.

ZASTAVO 750, staro 6 mesecev, prodam. Ogled popoldne, K Roku 83, Novo mesto.

126 P, letnik 1982, prodam. Ogled vsak dan po 15. uri. Tone Ambrožič, Dol. Lakovnice, n. h., Metlika.

DIANO, dobro ohranjen, prodam. Informacije po telefonu (068) 23-961.

ZASTAVO 750, letnik 1979, december, prodam. Telefon 21-867, dopoldne, Jože Jurečič, Zloganje 30, Škocjan.

R 4 GIL, še neregistriran, ugodno prodam. Jože Kuzmijak, Bojanja vas, 68330 Metlika.

MZ 150, registriran 125, letnik 1980, kot nov, prodam. Telefon 82-174.

SKODO, letnik 1973, registrirano, prodam. Obiak, Glavni trg 31, Novo mesto.

LADO 1600, letnik 1978, prodam. Martin Turk, Dol. Mokro polje 17, Sentjerne.

ODLIČNO ohranjen avto krajzer — SUMBEAM 1250 prodam. Jože Bojanc, Ravgovo 20, telefon 25-635, popoldne.

Z 101, letnik 1974, ugodno prodam. Telefon (068) 84-959.

R 4 TLS, letnik september 1977, prodam. Telefon 24-152, popoldne.

ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do februarja 1985, prodam. Simec, Stopiče 77.

Kmetijski stroji

PRODAM Koso za Zetor 4712? Fabjan, Gradišče 9, Sentjerne.

PRODAM obračalnik 220 in bočno kosilnico za Zetor 42, 35, 25. Alojz Jeglič, Orešje 1, 68220 Šmarješke Toplice.

PRODAM obračalnik SIP 220 v dobrem stanju in motorno žago HOMELITE tip 913, Ivan Predovnik, Brezje 14, Raka pri Krškem.

PRODAM frezo s priključki v dobrem stanju. Freza je italijanska, znanke Lombardini, Janez Šimec, Dol. Straža 113.

TRAKTOR URSUS 335 v okvari po ugodni ceni prodam. Stane Smolčič, Artmjanja vas 7, Dobriče.

TRAKTOR FERGUSON (35 KM) s koso prodam. Janez Pavlin, Vel. Slatik 18, Novo mesto. Ogled po 19. uri.

PRODAM nov traktor URSUS 335 s 53 urami. Zamenjam tudi za novejši Tomo Vinkovič z doplačilom. Telefon 88-808, v večernih urah.

TRAKTOR IMT 533 s kabino, kompresorjem in vso opremo ter rotacijski premični mulčar prodam. Telefon (068) 71-215, od 7. do 15. ure. Ogled Bostele, Oključna gora 17, Sromlje.

PRODAM traktorski obračalnik Sental 220 in plug. Prodam tudi vinograd (približno 17 arov) v Šmavru. Je zapuščen. Alojz Smolčič, Knežja vas 13, Dobriče.

PRODAM kosilnico za Ursus 335 in novo motorno žago Husqvarna. Anton Bučar, Ostrog 39, 68310 Sentjerne.

PRODAM kosilnico BCS (7 KS), greben 110 cm, generalno obnovljeno, potrebno manjšega popravila. Telefon (068) 69-177.

PRODAM DOBRO ohranjen traktor KORMICK, s kosilnico. Jože Kolenc, Zalog 18, Škocjan.

PRODAM samonakladalno prikolico PONTIGER 19, obračalnik PAJEK FARR in grablje sonce 4. Vinko Jerman, Hrastulje 5, 68275 Škocjan.

GRABLJE za BCS prodam. Telefon (068) 84-054.

PRODAM kosilnico Rapid Gorenje, primerno za hribovite predele, in grablje za Xeks kombi, rabljene eno

sezono. Cena po dogovoru. Naslov v upravi lista (3016/84).

PRODAM

PRODAM 9 mesecev brejo telica ali 9 mesecev brejo kravo. Miha Bregant, Mokronog 76.

KOZOLEC (topler), v dobrem stanju, ugodno prodam. Informacije po telefonu (061) 786-021.

PRODAM 3 m³ suhih smrekovih plohov 2,5 m³ desk, dolžine 5 m, in manjšo količino betonskega železa (Ø 6 mm). Marjan Barbič, Gor. Straža 41.

KOŠNJO sena prodam. Alojz Rodič, Stranje 5, 68220 Šmarješke Toplice.

PRODAM nemške ovcjarje (mladiče z rodovnikom). Janez Velikonja, Krka 22 a, Novo mesto.

PRODAM HITACHI mini linijo, novo, z garancijo. Telefon 21-051.

PRODAM tračni cirkular za obrezovanje tramov. Ogled popoldne. Janez Modic, Sr. Ložine 4, 61332 Stara cerkev.

PRODAM par vprežnih juncev, starih dve leti in pol. Jože Kolenc, Zalog 18, Škocjan.

PRODAM dve leti rabljeno kuhinjsko pohištvo in črno-bel televizor. Rozman, Levstikova 1 (Žibertov hrib), Novo mesto.

ZAPRAVLJIVČEK, odlično ohranjen, lesena kolesa, dva sedeža, prodam. Darko Pečar, Boršt 15, Cerklje ob Krki.

PRODAM motorni žagi Husqvarna 380 in Stihl 045 ter 6 arov novega vinograda na Ostrcu pri Kostanjevici po ugodni ceni. Informacije v Groblju 3, Sentjerne.

PRODAM zidno opeko in Z 101, malo karabolirano, Jože Agnič, Gotna vas 51 c, Novo mesto, telefon 21-078.

PRODAM 100 W pevsko ozvočenje z ECHOM znamke DINACORD. Telefon (068) 21-826, interna 349 (dopoldne).

PRODAM kobilu z žrebetom. Dragine, Konec 11 a, Novo mesto.

PRODAM kravo v 9 mesecu brejosti z drugim teletom. Slavko Hočevar, Dol. Kamence 6, Novo mesto.

HARMONIKO, novo, Be, Es, As duri, ugodno prodam. Dol. Toplice 213 (Cvibljje).

PRODAM traktorske gume 11,2-10-28. Drobež, Gor. Vrhpolje 84, Sentjerne.

PRODAM žrebico, staro 15 mesecev, in grablje za BCS. Makše, Češča, vas-29, Novo mesto.

PRODAM barvni televizor Blaupunkt. Stane Novak, Ulica herojev 9, Trebnje.

PRODAM harmoniko Weltmeister (60 basno). Naslov v upravi lista (3017/84).

PRODAM leseno garažo v Jerebovi ulici. Informacije na telefon 24-249 (v večernih urah).

UGODNO in poceni prodam malo rabljena hrastova garažna vrata in kombi plošče, 2,5 cm debeline. Kovač, Prečna 51, Novo mesto.

PRODAM etažno peč Central 20 na trda goriva, kompletno etažno peč na olje (40000 kalorij) z vsemi priključki, dnevno sobo, štedilnik na trda goriva, dvojno pomivalno korito (rostfrei) in razne druge kuhinjske elemente, štedilnik kupeperbusch, trajno žarečo peč kupeperbusch, hladilnik z 50-litrsko skrinjo in mizo s 6 stoli, skoraj novo. Boris Udovič, Cegelnica 22, Novo mesto.

1. junija bo ob 9. uri v Osečju št. 29, Šmarješke Toplice, pri Marjanu Oberču prodaja elektromotorja (10 KS).

PRODAM sedežno garnituro za 16.000 din. Telefon (068) 24-259.

PRODAM novo italijansko kombinirano peč za kopalnico. Ivan Hočevar, 68212 Velika Loka 15.

PRODAM dolgo belo poročno obleko številka 40 in otroški športni voziček. Medved, V Ravog log 4, Novo mesto, telefon 24-887.

PRODAM tridelna okna 170 x 130 (5 kosov), punte in bankine. Vse nerabljeno. Benčina, Hudenje 10, Škocjan.

PRODAM kobilu z žrebetom. Telefon 24-496.

PRODAM kravo simentalko, privesnico, brejo 7 mesecev. Dular, Vavta vas 12, Straža.

PRODAM parcelo na Drganjih selih po ugodni ceni. Možnost gradnje. Ponudbe pod šifro: TAKOJ.

PRODAM prikolico za osebni avto in MZ 150 ccm. Turk, Smolenja vas 14, Novo mesto.

UGODNO prodam 150 W bas ojačevalec (glavo). Telefon 23-180 (zvečer).

UGODNO prodam televizor Gorenje, star 5 let, in strešno opeko Kikinda (3000 kom). Franc Pepič, Orehovec 16, Kostanjevica na Krki.

PRODAM Novolesovo pohištvo: dve omari, trosed, pisalno mizo, stol in cvetlično korito. Telefon (068) 22-612 (popoldne).

PRODAM novo stiskalnice (prešo) za Zmajev komban in novo Lado 1300 S. Informacije na telefon (068) 57-332 (pri sosedu).

TOMOS avtomatik, rdeč, 1000 km, prodam. Leban, 68233 Mirna 228.

DIRKALNA KOLESA (4 M) in TOMOS AVTOMATIK (5 M) prodam. Švent, Danila Bučarja 8, Novo mesto, telefon 25-339.

CE STE pripravili varovati enoletnega otroka v njegovem domu, pošljite pomudbo. Zanesljivi varuški nudimo primerno nagrado, po potrebi pa tudi sobico. Zaželjena je primerja strokovnost oziroma izkušnje. Šifra: „KANDIJA“.

JANEZ RUPAR, Vel. Mraševo 66, Podbočje, opozarjam ANO PIŠEK, Vel. Mraševo 65, in ANO RUPAR, Vel. Mraševo 12, naj prenehata z lažnimi govoricami, sicer bom sodno postopal.

JOŽE GRUBAR, Gor. Vrhpolje 77, Sentjerne, opozarjam Amalijo BÉLE in njenega moža, naj ne žalita in ne širita lažnih govoric. Če tega opozorila ne bosta upoštevala, bom proti njima vložil sodni postopek.

JOŽE ROZMAN, Potočina vas 2, Novo mesto, prepovedujem odlaganje vseh vrst odpadkov v gozdu na parceli številka 1186/5.

KUPIM

KUPIM stroj za izdelavo strešne opeke, cca 500 kosov/h. Telefon (068) 25-925.

POSEST

PRODAM gradbeno parcelo z urejeno lokacijsko dokumentacijo v Šmarjeti. Informacije pri Zalokar, Cesta herojev 66, Novo mesto (popoldan).

PRODAM del vinograda s pašnikom v Ljubnu. Dostop po gornji poti. Velikost okrog 13 arov. Informacije na telefon 84-231 (popoldne, ali zvečer).

PRODAM vinograd (16 arov) v Gadovi peči pri Brežicah. Asfalt do parcele, cena ugodna. Franc Kožar, Pristava 15, Podbočje.

PRODAM takoj travnik (34 arov) pri novem brežiškem mostu ali dam v zakup. M. Glažar, Kajuhova 7, Brežice.

PRODAMO stanovanje v Stranski vasi in manjšo hišico v Dol. Lakovnicah. Informacije v upravi lista (3015/84).

NOVO VRSTNO HIŠO v Novem mestu prodam, stanovanjska površina neto 200 m², centralno ogrevanje, telefon, garaža, vrt. Ponudbe pod šifro: „HISA“.

VINOGRAD v bližini Sentjerne (Škrivno) prodam. Telefon 20-545.

RAZNO

OTROKA vzamem v varstvo. Vida Bovič, Ulica Osvobodilne fronte 1, Trebnje.

MOSKI za lastnim stanovanjem, vrtom, avtomobilom, srednjih let, še zaposlen, se želi poročiti z upokojeno dobro gospodinjico brez obveznosti. Šifra: „SREDNJA LETA“.

Pri zahvali za STANKA JAMNIKA iz Breškega pri Sentjanžu je prišlo do napake v kraju. Namesto iz Breškega pri Sentjanžu je bilo pomotoma objavljeno iz Breškega pri Sentjerneju.

OBVESTILA

CENJENE STRANKE obveščam, da imam od 25. maja 1984 v delavnici telefon. Za usluge se priporočam. Rezervni deli na zalogi. AVTOSERVIS Janez MOLEK, Gradac v Beli krajini, tel. (068) 56-707.

SEJEM KNJIG Cankarjeve založbe bo: Novo mesto, Glavni trg 31, maja, 1., 2., 3. junija. Trebnje (avtobusna postaja): 4. in 5. junija. Knjige so tudi do 75% cenejše.

SNEGOBRANE za vse vrste kritin vam dobavi ali pa tudi montira Obrtna delavnica DANE MIŽIGOJ, Krško, C. 4. julija 98, telefon (068) 71-637, od 20. do 22. ure, razen vikenda.

SERVIS CANDY — pralni stroji vseh vrst. Janez Močnik, K Roku 17, Novo mesto, telefon 22-668.

ČISTIM talne obloge, steklene površine, žaluzije, keramiko. Telefon 23-235, popoldne.

DELAJSKI SVET

Zavoda za požarno varnost Novo mesto razpisna komisija

ponovno razpisuje dela in naloge

1. računovodje
2. knjigovodja saldokontov in OD

Pogoji:
Pod točko 1:
— da imajo končano najmanj srednjo strokovno izobrazbo ekonomske, komercialne ali druge ustrezne smeri
— da imajo najmanj 4 leta delovnih izkušenj pri vodenju računovodskih del.

Pod točko 2:
— da imajo končano srednjo ekonomsko šolo — najmanj 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju knjigovodskih del in nalog.
Kandidati naj pismeno prijave s kratkim opisom dosežanjih del in z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: Zavod za požarno varnost, Novo mesto, Cesta herojev 27.
Na ovojnicah v levem spodnjem vogalu mora biti napisano „Za razpis“.
Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa oz. do zasedbe del in nalog.
Kandidati bodo pismeno obveščeni o izbiri v 30 dneh po preteku razpisa.

379/22-84

Odbor za medsebojna razmerja pri DO „KOVINAR“

Novo mesto, Ljubljanska 28,

objavlja prosta dela in naloge

1. KV ličar
2. dva delavca za pomožna dela pri barvanju kovin
3. več KV ključavničarjev
4. več PK ključavničarjev

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom, v eni izmeni.
Razpisni pogoji:
Pod 1 in 3: končana poklicna šola ali priučen z nekaj let prakse.
Pod 2 in 4: veselje do dela z barvami oz. do predelave kovin, upoštevana tudi že pridobljena izkušnja.
Pisne prijave z opisom dosežanjih delovnih izkušenj lahko kandidati prinesejo na razgovor osebno ali pa ga pošljejo po pošti. O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 15 dneh po opravljeni izbiri.
Razpis velja do zasedbe prostih mest.

378/22-84

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, brat in stari oče

FERDINAND MILAVEC

iz Kloštra pri Gradcu
upokojenec NOV

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem. Zahvala gre tudi nevrološkemu oddelku bolnišnice iz Novega mesta, organizaciji ZB Gradac, društvu upokojencev iz Gradaca, DO IMV Novo mesto, GG Črnomelj in postaji LM iz Vojnika, gasilskemu društvu iz Gradaca ter vsem ostalim, ki ste nam izrazili sožalje, pokojniku darovali cvetje in ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi govornikom za poslovilne besede in župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: sin Ferdinand, Tone in Stane z družinama, sestri Marija in Anica

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite
in spomnite se, kako trpel sem,
ter večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je po težki nesreči in mučniški bolezni zapustil naš dragi

MARJAN STANIŠA

iz Konca 13

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, pokojnemu podarili vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, nam pa ustno ali pisno izrazili sožalje. Hvala vsem, ki ste ga v času njegovega trpljenja obiskovali in ga tolažili. Posebno zahvalo smo dolžni patronažni službi, posebno sestri Ili. Hvala dr. Vodniku in dr. Kranjcu za zdravljenje. Pristrčno se zahvaljujemo proštu Lapu za obiske in tolažilne besede v bolnišnici in doma. Najlepše se zahvaljujemo osebju internega oddelka bolnišnice Novo mesto, ki mu je v zadnjih trenutkih življenja lajšalo bolečine. Hvala Društvu paraplegikov, DO Varnost, Krki—tozd tabletni oddelku, mladincem iz Konca, učencem 7. b razreda v Stopičah, razredni skupnosti 3. E DESS, pevcem iz Šmihela, govornici in duhovnikom za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 74. letu življenja je prenehalo biti srce našega dragega moža, ata, starega ata, brata in strica

VIKTORJA ŠENICA

Škupnikovega ata

iz Obrha 11 pri Dol. Toplicah

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, ki ste počastili njegov spomin in ga spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala darovalcem vencev in cvetja, sorodnikom, ZB Dol. Toplice, podjetjem VGP Novo mesto, Zdravilišču Dolenjske Toplice, Novolesu Straža. Posebna zahvala velja sosedom in vaščanom za nesebično pomoč, govorniku, pevcom in župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat pristrčna hvala!

Žalujoci: žena Ivanka, sin Viktor z družino, hčerka Jožica z družino, hčerki Majda in Ivanka ter ostalo sorodstvo

Obrh, dne 22. maja 1984

Kje si, naš dobri ati,
kje tvoj mili je obraz,
kje so tvoje skrbne roke,
ki skrbele so za nas?

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 68. letu starosti zapustil ljubi mož, ata, stari ata, brat in stric

RUDOLF ŠKUFCJA

Klopce 1, Dvor pri Žužemberku

Ob boleči izgubi se srčno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in vsem prijateljem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje in pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se DO Gorjanci, GP Gradbenik Žužemberk, Integralu—tozd Torbus, KZ Stična—samopostrežba Zagradec, Novolesu—tozd TDP Straža, pevcom iz Žužemberka, tov. Jožetu Banu za poslovilne besede, vaščanom iz Lašč za nesebično pomoč ter župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: žena Marija, hčerka Joži, sinovi Rudi, Jože, Ciril, Martin z družinami, brat France in sestra Hermina z družino ter ostalo sorodstvo

Črna zemlja zdaj te krije,
dragi ate naš.
Trta že je prebujena,
zaman te kliče kot naš glas.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, starega očeta, tasta, brata, svaka in strica

ANTONA OBERMANA

iz Drašič pri Metliki

se zahvaljujemo vsem, ki ste v težkih dneh sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje in nam pomagali ter pokojnemu darovali cvetje in vence. Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem, posebno sodelavcem iz šole Ajdovec, Dvor, Kočevje in Žužemberk, članom Gasilskega društva iz Drašič za številno spremstvo in članom Zveze borcev NOV, še posebej članoma za poslovilne besede. Naša zahvala tudi zdravstvenemu osebju metliške ambulante in internega oddelka bolnice v Novem mestu, zlasti dr. Starcu. Hvala župniku za opravljeni obred in vsem, ki ste našega ateta spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi iz Drašič, Kočevja in Srednjega Lipovca

Ata, ljubil si zemljo,
ljubil si dom
in v tej tih cvetoči pomladi
odšel si v večni dom.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš nadvse dobri in skrbni mož, ata, stari ata, brat in stric

FRANC DRAGAN

Roje 4, Trebelno

Pristrčno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nas tolažili, pokojnemu darovali toliko vencev in cvetja in ga v tolikšnem številu spremili na zadnji poti, nam pa izrekli sožalje. Zahvala za podarjena venca IMV in GG Puščava, pevkom in župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, sinovi Franci z družino, Lojze in Tone, hčerke Marija, Anica in Pepca z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi, skrbni mož, oče, brat in dedek

MILOŠ PRAPROTNIK

iz Črnomlja, Kurirska 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dobrim sosedom in prijateljem, ZSAM Črnomelj, ZB Črnomelj, zlasti govornikom za poslovilne besede, garnizonu Črnomelj in Društvu upokojencev, Krkinemu tozdu Kozmetika in sindikatu ter OŠ Grosuplje za podarjene vence in spremstvo na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Prezgodaj nas je v 58. letu starosti zapustil naš dragi mož, skrbni oče, brat in stric

RUDI PETAN

Šmihel 55

Pristrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, vsem darovalcem cvetja in vencev, kolektivom hotela Metropol, Gorjancev Straža, osnovni šoli Milka Šobar—Nataša, ŽTP, sosedom in ZB. Posebna zahvala velja kaplanu za res ganljive besede ob odprtem grobu.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 52. letu starosti zapustila ljubljena žena, mamica in stara mama

IDA PETERLE

Veliki Cirknik

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nas tolažili, darovali vence, cvetje in spremili pokojno na zadnji poti. Iskrena hvala kolektivom Kremen Mirna, Jutranjka, OŠ ZDO Mirna, pevcom, govornikom in duhovniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: mož, hčerki, mama, brat in ostali sorodniki

V SPOMIN

29. maja je minilo leto dni, kar nas je po dolgi bolezni zapustila naša draga žena, mama in stara mama

FRANČIŠKA BLAŽIČ

z Vel. Slatnika 13

Z žalostjo v srcu se spominjamo obletnice smrti naše mame. Vsem, ki se je še spominjate in prihajate na njen grob, iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

MIRKA KLANČIŠARJA

iz Straže pri Raki

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste bili s pokojnim dobri v življenju ter mu v bolezni lajšali bolečine, posebno patronažni sestri Milki Krajnc. Pristrčna zahvala vsem za cvetje in vence, Francu Resniku za poslovilni govor ter vsem sosedom, bivšim sosedom, vsem sorodnikom, ki ste mi stali ob strani in me tolažili.

Žalujoci: žena Julka, sinova Edi in Mirko z družinama, sestri Lojzka in Vida, nečaki ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 86. letu nas je za vedno zapustil naš dobri mož, oče, stari oče, brat in stric

ANTON LAH

Antonov ata iz Korenitke 11

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in znancem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni vsem vaščanom ter kolektivom Trimo Trebnje, Kompas Ljubljana, KZ Krka Novo mesto, govornikom ter duhovniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

FRANC ROŽMAN

„Na zemlji bo vedno rasel kruh,“ zairjuje Franc Rožman iz Dečnega sela, zato se ne boji prihodnosti na kmetiji. Prav nič ni okleva, ko si je izbral poklic in se vpisal v kmetijsko šolo na Grmu. Doma so se že takrat usmerili v živinorejo. Na leto oddajo po 27 tisoč litrov mleka. Imajo deset hektarov obdelovalne zemlje, od tega poldrug hektar vinograda. Trsje gojijo v Sromljah, kjer zaradi odlične lege vselej pridelajo žlathno kapoljico. Franc je za delo v vinogradu najbolj navdušen.

Mladi Rožman je najbrž eden redkih kmečkih fantov, ki si je s svojim delom med mladino prislužil zlati znak ZSMS. To priznanje mu je pred kratkim podelila republiška konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije.

Franc je po dveletni kmetijski poklicni šoli odslužil vojaščino, nato pa je odšel v brigado Rdečega križa „Posočje 1978“. Bil je prvi brigadir iz kmečkih vrst v občini.

Po vrnitvi se je veliko posvečal mladim združnikom. Več let je bil predsednik aktiva pri Agrariji in predsednik konferen- ce mladih v kmetijstvu. S kmečko mladino zelo rad dela. Tam ni dogovora brez dejanj. Vrstniki so se z njim vred navduševali za traktorska tek-

movanja in za kviz „Kaj veš o kmetijstvu“. Tudi sam je štirikrat tekmoval. Na mladince iz aktiva je ponosen, ker vselej izpeljejo, česar se lotijo.

Naslednik Rožmanove kmetije živi s svojim krajem. Dečno selo opisuje kot vas, kjer so si ljudje zelo dobri med seboj. Za dokaz omenja strojno skupnost, ki povezuje kmete že več kot dvanajst let. Krajane družijo še drugi interesi. Nekatere je spoznal pred kratkim kot novi predsednik vaškega odbora SZDL. Bilo ga je strah te funkcije, ker tudi njemu zmanjkuje časa za vse, vendar mu zdaj ni žal. Sovaščani so se izkazali kot odlični sodelavci, in to je zanj spodbuda.

Mladi Rožman je navdušen gasilec in je letos končal podčastniški tečaj. Sredi junija bodo slavili 50-letnico društva, privedev, ki jo za takrat pripravljajo, pa bo po njegovi izjavi generalna za nastop na gasilskem kongresu v Mariboru.

Življenje v vasi in krajevni skupnosti je zelo razgibano in ga popestruje kulturno društvo s svojimi sekcijami. Franc je plesalec v folklorni skupini. Ta je doslej predstavila slovensko folkloro Makedoncem v Gevgeliji in Srbom v Veliki Plani, redno pa izmenjuje nastope z Zelino in Bregano na Hrvaškem in si tako širi obzorje. Nastopi doma in na gostovanjih so za Rožmana nadvsem prijetna doživetja.

Kot mladinski aktivist ni ravnodušen do težav, s katerimi se ta čas srečuje mladina nasploh. Skrbi ga nezaposlenost kot posledica nepravilne poklicne usmerjenosti. Zaradi tega so mladi v občini predlagali uvedbo druge izmene v tovarni prikolic IMV in skrajšan delavnik in tovarni pohoštva, kjer naj bi se v šestnajstih urah izmenjale tri izmene delavcev. „Morda vsega ni mogoče tako izpeljati, vendar v mladinski organizaciji poskušam najti nove poti in rešitve,“ je optimistično zaključil pogovor mladi zadržnik iz Dečnega sela.

JOŽICA TEPPEY

Anton gre v stodruogo leto

15. maja je Anton Šneberger iz Grglja ob Kolpi praznoval 101-letnico

GRGELJ — V Grglju ob Kolpi je 15. maja praznoval 101-letnico življenja Anton Šneberger. Pravzaprav je ni praznoval, ker je zanj praznik, kadar pridejo otroci z vnučki in pravnuki oz. prapravnuki. To pa se dogaja le ob dela prostih dneh, in še to ne vseh in bodo tako praznovanje nadoknadili enkrat te dni.

Obiskal sem ga 17. maja in me je takoj pozdravil: „Dober dan, tovariš Primc.“ Potem je potarnal: „Jaz nisem več za ven. Sem na koncu. Oči me puščajo, noge me puščajo. Tako mora biti! Nič ne pomaga.“

Sedela sva za mizo v jedilnici poleg kuhinje. 74-letna snaha Katica oz. Katarina nama je prinesla narezano suho šunko, domači kruh in domače vino.

Vprašal sem ga, kaj je doživel in kako je živel v zadnjem letu dni, saj smo ostalo njegovo življenje na kratko opisali pred letom dni. Malo je pomislil, nato pa začel:

„Umrli ni nihče, vsaj tu blizu ne. Jaz sem bil pa pozimi tri tedne v bolnišnici. Vid mi peša in po telesu me srbí. V bolnišnici sem se popravil. Slabši nisem. Ne berem že več kot dve leti. Ko mi je začel pešati vid, sem najprej dobil očala in spet dobro videl. Potem se je vid še poslabšal in sem dobil nova

očala, je zdravnik rekel, da tudi s temi ne bom dolgo dobro videl. Prav je imel... Najhujše je, če ti oči pešajo.“

Ker sva bila že pri hrani in pijači, sva rekla še to in ono o „jedilnem listu“

Anton Šneberger iz Grglja, ko je bil star 101 leto in dva dni. (Foto: Primc)

stoletnika, ki želi zdravje in piti ter dolgo živeti.

„Zdaj jem polovico manj, kot sem včasih. Samega mleka niti ne pojem

veliko. Rajši imam belo kavo in kruh. Pa gres (pšenični zdrob) ali riž na mleku. Mesa zaradi zob ne morem jesti. Kakšno mehko svinino bi še pojedel pa obarbo ali piščanje meso. Veliko sem včasih pojedel rib in še danes bi jih, pa jih ne, čeprav je blizu Kolpa. Sin je že 75 let star in ni več za ribolov. Vedno sem rad pil kisló mleko in še danes ga. Tudi kozarec ali dva vina mi ne škodi. Žganje pa le pokusim.“

Oče Šneberger je bil to zimo petič v življenju v bolnišnici. Prej je bil štirikrat med prvo svetovno vojno, in sicer dvakrat zaradi ran, ki jih je dobil na fronti, dvakrat pa zaradi drugih bolezní.

Rodil se je v vasi Reber nad Žago, nekaj kilómetrov nad Grgljem, sem pa se je priženil leta 1909 k Verberberjevim, ki so imeli tudi mlin. Njegove rojstne hiše niti vasi ni več. Požgali so jo med vojno Italijani. Tudi mlinska kolesa že dolgo stoje in jez je popustil kot so vsi ostali jezovi na Kolpi, ker jih po vojni ni nihče popravil. Nihče več ne nosi v mlin, ker vsak kupuje moko ali kruh kar v trgovini.

Potem je nanesla beseda, da so že od nekdaj za Kolpo prebivali le Slovenci, Kočevjarji pa v hribovju nad kanjonom Kolpe. Od kot torej njemu kočevarski oz. nemški priimek?

„Moj stari oče ni znal niti besedice nemško; bil je strojar. Strojlil je ovčje kože. Moj oče se je nemščine naučil le za silo, toliko da je lahko krošnjari na Dunaju in drugod po Avstro-Ogrski. Jaz pa sem se naučil še bolj, ker so v naš mlin nosili predvsem Kočevjarji, ki so živeli na hribu nad nami. Nemščina mi je koristila, ko sem tudi jaz krošnjari. Stari oče so mi pravili, da je bil prvi, ki je dobil priimek Šneberger, naš prednik, ki je bil lovec pri kostelskemu grofu. Grof je delil priimke. Tistemu, ki je dobro delal in mu je bil všeč, je dal nemški, in tako je takrat veliko Slovencev na našem koncu dobilo nemške priimke.“

JOŽE PRIMC

ROCK KONCERT V GRADCU

GRADAC — OO ZSMS Gradac priredi v soboto, 2. julija, ob 19.30 rockovski večer. Koncert je namenjen krepitvi kulturno-umetniške dejavnosti v Beli krajini, poudarja zanj pa so dali belokranjski rock ansambli in OO ZSMS Gradac in Metlika. Prireditelj bo v kulturnem domu (dvorana RK), nastopila pa bo pisana paleta belokranjskih ansambljev: Indust bag, Mama Dollores, B. B. Shop, Bakšiš kanalizacija in Dialektično zrcalo ter gostje — Trobecove krušne peči (Zagreb) in Bacili (N. mesto). Med koncertom, ki bo trajal tja do polnoči, ne bo ne lakote ne žeje, mladinci, ki koncert organizirajo, pa obiskovalcem, ki želijo v Beli krajini tudi prenočiti, svetujemo kampinganje na kopaljšču v bližnjem Podzemlju.

Mednarodna dirka za zlati znak občine Krško

V nedeljo, 3. junija, ob 16. uri na stadionu Matije Gubca speedwayisti iz 6 držav

KRŠKO — Na stadionu Matije Gubca v nedeljo, 3. junija, ob 16. uri četrti mednarodni speedway pozivna dirka za zlati znak občine Krško. Med tekmovalci iz Avstrije, Češko-slovaške, Italije, Madžarske, ZR Nemčije in Jugoslavije sicer ne bodo ravno svetovni asi, čeprav bi take Krčani zlahka dobili v Krško, če bi seveda imeli lep kup denarja. Dokaz, da postaja dirka za dragoceno lovriko privlačna tudi za najbolj znana imena, je tudi pisemna ponudba večkratnega svetovnega prvaka Ivana Mauergerja in nekaterih Angležev. Toda „najcenejši“ poklicni tekmovalci speedwaya iz evropskega zgornjega razreda je še vedno „tehtal“ okrog 20 starih milijonov.

Imena Čehoslovakov, kot sta Sova in Karnas, pa Madžarov (Kocso in Takacs) in Italijanov (Dalkhielle in O. Rightto) že zagotavljajo vsaj srednje evropsko kakovostno raven speedwaya. Avstrijca Nebel in Eder sta manjši neznanaki kot Zahodna Nemca Britzl in Enas, ki znata marsikdaj zamešati štirene. Med Jugoslovani bodo gotovo največ navijače imeli Žibert, Omerzel in Gerjevič, a Kocmut, Pavlic in — Horvat tudi ne bodo držali križem rok.

P. PERC

Zbor pionirjev

Jugoslovanski pionirji v Trbovljah — Zaključek kurirčkove pošte in pohoda

TRBOVLJE — Tu bo v soboto, 2. junija, zbor pionirjev Jugoslavije, ki bo potekal v okviru 13. jugoslovanskih pionirskih iger pod geslom „Rastemo pod Titovo zastavo. Pionirji, veselo na delo!“ Na zboru bo govoril Andrej Brvar, predsednik RK ZSMS. Zborom bodo pionirji obeležili pomemben dogodek iz revolucionarne preteklosti, spopad delavcev s fašistično Orjuno pred 60 leti. Na zboru se bosta zaključila tudi letosnja kurirčkova pošta in pohod po poteh — revirskih — revolucionarjev. Raport nosilec kurirčkove pošte in pohodno pisimo pionirjev predsedstva RK SZDL bo sprejel njen predsednik Franc Šetinc, raport pohodnikov pa narodni heroj Anton Vratanar — Antonesko. Poleg osrednje prireditve pred Delavskim domom, bo na sporedu tudi zabavna prireditev, ki jo bo vodila Mateja Koležnik. Odpri bodo tudi dve razstavi: slikovno ob 60-letnici zloma Orjune in 50-letnici zasedbe rudnikov in glasovne stavke ter likovno razstavo skupine Dolik z Jesenic.

Sprejem na Bazi 20

Mladinci dobili tudi prapor — Ogled Bele krajine

KOČEVJE — Učenci sedmih razredov osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje so bili 24. maja na Bazi 20 v Kočevskem rogu svečano sprejeti v mladinsko organizacijo. Ob tej priložnosti so proslavili tudi dan mladosti. Pokrovitelj svečanosti je bila delovna organizacija Melamin Kočevje in njen predstavnik je novim mladincem izročil tudi prapor.

Sprejema se je udeležil tudi narodni heroj Jože Boldan — Silni. Po sprejemu so mladinci prejeli značke in članske knjižice mladinske organizacije pa tudi značke in izkaznice Rdečega križa, saj so bili hkrati sprejeti tudi v to žlavoželjno organizacijo. O ustnoavitvi in pomenu Baze 20 je mladinci govoril vodil Ivan Fink. Novi mladinci so se nato odpeljali še na ogled kulturnih in zgodovinskih spomenikov v Beli krajini.

V. ILC

Jurjevanje

Črnomelj,

9. in 10. junij 1984

HUDA NESREČA

KOČEVJE — 20. maja malo po polnoči se je zgodila huda prometna nesreča na magistralni cesti pri odepju za Črni potok pri Kočevju. Avto, ki ga je vozil S. R. iz Novih Lazov, je zadel motor z motoristom B. V. iz Livolda in sopotnikom S. P. iz Črnega potoka. Motorist in sopotnik sta bila zelo hudo poškodovana in prepeljana v ljubljansko bolnišnico.

S koštrunom nad plazove

Ledinčani sami mojstri svoje ceste

LEDINA — Nekdaj je sodila v nepogrešljivo opremo tesarjev — graditeljev lesenih mostov priprava, imenovana koštrun. Eno redkih še premorejo pri sevniški krajevni skupnosti.

Ta čas jo brez milosti gonijo Ledinčani na Zajčji gori. Z njo zabijajo številne hrastove pilote, da bi ustavili plazove nad na novo razširjeno cesto. Preden so jo krepke roke lahko vzele v roke, jo je bilo treba temeljito na novo prekovati in utrditi ročaje.

Dandanes to težako delo v večini primerov opravijo težki pnevmatski stroji. Vendar je tudi takšne koštrun v pravih rokah silno orodje. Dodobra pomnogerati moč in težo svojih „gonjačev“.

Duša akcije je predsednik vaškega odbora Stane Šeme. Z večino sovaščanov širijo cesto vse do Jazbinškove domačije. Kjer se sedaj ubadajo s plazovi, so iz vsega že predtem umaknili 2.000 kubikov ilovice. Tudi v žepu so segli goloboko. Prav jim je prišel še referendumski denar iz sev-

niške krajevne skupnosti, kjer upajo, da bo kanilo še kaj, saj dela prinašajo večje stroške. Krajevni skupnosti so hvaležni tudi za pesek.

Žal se je tudi tu našla dvojica, ki stoji ob strani. Če je ni že prej, bi jo vsaj

KREPKE ROKE — Kdor hoče goniti takšnega koštruna, ga že mora biti nekaj v hlačah.

sedaj lahko omečil trud sovaščanov. Zakaj nikoli ne več, kdaj koga potrebuješ.

A. Ž.

V NEDELJO TOMBOLA V PONIKVAH

PONIKVE — Gasilsko društvo Ponikve ki bo prihodnje leto praznovalo 75-letnico obstoja, priredi letos, v nedeljo 3. junija, pri gasilskem domu v Ponikvah tombolo. Dobitki so kar va- bljivi, saj so med njimi avtomobil Zastava 101 GTL, traktorska prekucna prikolica, obračunlik in seveda še več manjših dobitev. Za zabavo bosta poskrbela Janez Hočevcar-Rifle in ansambel Jožeta Avbarja, tombolo pa bo vodil Pavle Grozdnik. Izkupiček prireditve bodo gasilci potrošili za svoj praznik in nabavo opreme.

PRIZNANJA ČRNOMLJSKIM ŠPORTNIKOM

ČRNOMELJ — S precejšnjo zamudo je občinska TKS pripravila prejšnji teden podelitev priznanj za športne dosežke v minulem letu. Najboljša športnica je Mateja Kocic iz TVD Partizan Stari trg, najboljši športnik Alojz Kuzma iz RD Črnomelj, najprizadenejši športni delavec Zvone Hutar, najprizadenejši mentor ŠSD Vinko Kobe, najuspešnejše športno društvo je ŠSD Smuk, na uspešnejši tekmovalni ekipi pa RD Črnomelj in ŠD Butoraj.

R. HORVAT

ROBARJEV FILM V KRAKOVU

NOVO MESTO — V Krakovu se je v torek začel mednarodni filmski festival. Žirija je v tekmovalni del uvrstila tudi nekaj jugoslovanskih filmov, med njimi kot edinega slovenskega film Novomeščana Filipa Robarja „Kmetijskega proizvajalca Mikolaša prvi dopust“. Ker krakovski festival po kakovosti ne zaostaja veliko za znanim oberhausenskim, je že sama uvrstitve Robarjevega filma veliko priznanje.

Zmagal Krese

Pri mladincih pa najboljši Jerebičnik

KOČEVJE — Letošnjega tekmovalna v lovu rib s plovcem na Rinži, ki je bilo 20. maja, se je udeležilo 12 članov ribiške družine Kočevje in 13 mladincev. Člani so ulovili skupno 174 rib, mladinci pa 78.

Pri članih je letos zmagal Rudi Krese (34 rib), 2. Boško Knežević, ki je uplenil enako število (29) rib kot 3. Peter Poznič, a je v podaljšku prej ujel ribo, 4. Božidar Kolobota, 5. Jože Primc, 6. Franc Premrl idr.

Za mladince je bilo značilno, da so se letos prvič vsaj najboljši po ulovu močno približali najboljšim članom, medtem ko so v minulih letih močno zaostajali za njimi. Rezultati pa so bili taki: 1. Samo Jerebičnik 32 rib, 2. Tomaž Curl 17, 3. Jože Vidmar 15, 4. Borut Vitošević 7, 5. do 7. mesto pa so si delili Igor Mestek, Borut Prica in Tomaž Obravnič, idr.

Kočevske ribiče čaka v kratkem še dvoje tekmovalj. V juniju se bodo pomerili na družinskem tekmovalju v muharjenju na Kolpi, kjer bodo lovili le plemenite ribe (lipan, postvri). Na dan borca, 4. julija, pa bodo sodelovali s svojimi ekipama tudi na že tradicionalnem meddružinskem tekmovalju v muharjenju na Kolpi.

J. PRIMC

POPOLNI POLOM — Te dni je v letli ribniško rokometno igrišče precej klavarno, kot da simbolizira trenutni položaj Rokometnega kluba INLES na tabeli. Ograja igrišča je potrgana, okoliške strehe se podirajo, Inlesova reklama z Ribničanom pa se je obrnila narobe, hkrati pa so ribniški rokometasi izpadli iz drugoligaške konkurence. (Foto: Glavonjič)